

K

καβαλάω (μετβ. ρ.): ικλάβ

π.χ. ικλάβ ε γκραστέ = καβαλάω το άλογο.

(βλ. και βγαίνω, ανεβαίνω, σκαρφαλώνω).

καβάλημα: ικλιπέ, ο

(βλ. και έξοδος, ανέβασμα, σκαρφάλωμα).

καβγαδίζω (αμετβ. ρ.): τσινγκάρ-κεράβ και τσινγκάρ-χάμαν

π.χ. τσινγκάρ-κερντόμ λέσα αβγκιέ και καβενάβα = καβγάδισα μαζί του σήμερα στο καφενείο

(βλ. και τσινγκάρ-κεράβ στο λήμμα πολεμώ).

καβγάς: τσινγάρ, η

(βλ. και μάλωμα, φασαρία, πόλεμος).

καβγατζής: τσινγκαραλό, ο

π.χ. μπουτ τσινγκαραλό μανούζς σι καβά, πφερντιλί μι γιακ λέσταρ = πολύ καβγατζής άνθρωπος είναι αυτός, γέμισε το μάτι μου από αυτόν.

(βλ. και μαλωμένος).

καβγατζού: τσινγκαραλί, η (σ.α. μαλωμένη).

καβουρμάς: καβουρμάβα, η

π.χ. λιόμ τουμένγκε ντούι κίλορα καβουρμάβα = σας πήρα δύο κιλά καβουρμά .

(υποκ.) καβουρμαβίσα, η.

καβουρντίζω (μετβ. ρ.):

καβουρούιαβ (προφ. με συνίζηση ια) και καβουρντισαράβ

π.χ. καβουρούιαβ ε πουρουμά = καβουρντίζω τα κρεμμύδια.

καβούρντισμα: καβουρμάκο και καβουρντισαριπέ, ο.

καβουρντισμένος (άκλ.επίθ.):

καβουρμούσσι και μηχ.

καβουρντισαρντό,-ί.

καβουρντιστός: (βλ.

καβουρντισμένος).

κάγκελο: κάνγκελο, ο

π.χ. μακχάβ ε κάνγκελα = βάφω τα κάγκελα.

καδένα (λαιμού): κοράκο-σιντζίρι, ο (= λαιμού αλυσίδα).

καδένα (χεριού): βαστέσκο-σιντζίρι, ο (= χεριού αλυσίδα).

κάδος: γκυρμπαβένγκι-τενεκιάβα (το υ προφέρεται όπως το γαλλικό u) και γκιουρμπαβένγκι-τενεκιάβα, η (= σκουπιδιών τενεκές).

κάδρο: κάντρο, ο (σ.α. φωτογραφία).

καδρόνι: καντρόνι, ο

π.χ. καζόμ καντρόια λιάν; = πόσα καδρόνια πήρες;

καζάνι: καζάνα, η

π.χ. πφεράβ η καζάνα παί = γεμίζω το καζάνι νερό, ε ντούι ντα α(ν)ντέ γεκ καζάνα κιρόν = και οι δύο τους σε ένα καζάνι βράζουν (δηλ. είναι όμοιοι), μο σοροό καζάνα κερντιλό κατάρ κε χουρντένγκε σέζορα = το κεφάλι μου καζάνι έγινε απ' των παιδιών σου τις φωνές.

καζίκι: καζούκο, ο

π.χ. (φράση) τσχοιτά μανγκέ καζούκο = μου 'ριξε καζίκι (μου άφησε χρέος).

καζίνο: γκαζίνο, ο.

καημένος (επίθ.): ζαβα(λ)λίο,-ούκα

π.χ. σο τε κερέλ ο ζαβα(λ)λίο! = τι να κάνει ο καημένος! (βλ. και κακομοίρης, ταλαίπωρος, δυστυχής)

καημός: (βλ. μαράζι).

καθαρά (επίρρ.): τεμίζι (σ.α.

καθαρός)

π.χ. κονούζς μανγκέ τεμίζι, άηρ ταλά κι τσχιπ = μίλα μου καθαρά,

όχι κάτω από τη γλώσσα σου (δηλ. χωρίς υπεκφυγές).

καθαρίζω (αμετβ. ρ.): τεμιζλενιάβ
καθαρίζω (μετβ. ρ.): τεμιζλέαβ και πακλάιαβ

π.χ. τεμιζλέαβ ο κχερ = καθαρίζω το σπίτι, πακλάιαβ ε ματσχέ = καθαρίζω τα ψάρια, (μτφ) και τεμιζλέαβ τουτ = θα σε καθαρίσω (σκοτώσω).

Αντίθ. μελαβάρ = λερώνω.

καθαριότητα: τεμιζλίκο, ο
π.χ. ο τεμιζλίκο σι σσουκάρ σσεί = η καθαριότητα είναι ωραίο πράγμα.

Αντίθ. κχα(ν)ντινιπέ = βρομιά, τεμπελιά, μελαλιπέ = βρομιά.

καθάρισμα: τεμιζλεμέκο και πακλαμάκο, ο

π.χ. τεμιζλεμέκο μανγκέλ ο κχερ = καθαρίσμα θέλει το σπίτι, πακλαμάκο μανγκέν ε ματσχέ = καθαρίσμα θέλουν τα ψάρια.

Αντίθ. μελαριπέ = λέρωμα.

καθαριστικός (επίθ.):
τεμιζλεμεκέσκο, -ι και πακλαμακέσκο, -ι.

καθαρόαιμος: (βλ. γνήσιος (γ)).

καθαρός (α) (άκλ. επίθ.): τεμίζι και πάκι

π.χ. τεμίζι σι ε πατέ = καθαρά είναι τα ρούχα. λακό μουι σι μπούτ πάκι = το πρόσωπό της είναι πολύ καθαρό, τζας αβρίκ τε λας ζάλακ τεμίζι μπαλβάλ = πάμε έξω να πάρουμε λίγο καθαρό αέρα.

Αντίθ. κχα(ν)ντινό = βρόμικος, βρομιάρης, τεμπέλης, μελαλό = λερωμένος.

καθαρός (β) (επίθ.): τεμίζι-ίσκα
π.χ. τεμίζι σι ο κχερ = καθαρό είναι το σπίτι, μπουτ τεμίσκα σι λεσκί ρομνί = πολλή καθαρή είναι η γυναίκα του.

Αντίθ. πίσι = βρόμικος, βρομιάρης, μισκίνι = βρόμικος, βρομιάρης.

καθαρούτσικος (άκλ. επίθ.):

τεμιζίσι.

κάθε (άκλ. αόρ. αντων.): έρ

π.χ. έρ μπροζς αβέλ κάι πο γκαβ = κάθε χρόνο έρχεται στο χωριό του.

καθένας (α) (άκλ. αόρ. αντων.): έρκεζς

π.χ. έρκεζς σο μανγκέλα τε κερέλ = ο καθένας ό,τι θέλει να κάνει, έρκεζς σο μανγκέλα πφενέλ = ο καθένας ό,τι θέλει λείει.

καθένας (β) (άκλ. αόρ. αντων.): έρκιζς

π.χ. έρκιζς νασσί κερέλ καγιά μπουκί = ο καθένας δεν μπορεί να κάνει αυτή τη δουλειά.

καθήκον: βαζιφάβα, η (σ.α. υποχρέωση)

π.χ. με κερντόμ μι βαζιφάβα = εγώ έκανα το καθήκον μου.

καθημερινός (επίθ.):

εργκιβεσέσκο,-ι

π.χ. εργκιβεσέσκι μπουκί = καθημερινή δουλειά.

καθησυχάζω (μετβ. ρ.):

ατσχανταράβ (κυριολ. μετβ. σταματώ)

π.χ. ατσχαντάρ ε χουρντέ, τε να ροβέλ = καθησύχασε το παιδί, να μην κλαίει.

καθίζηση: (βλ. κάθισμα (α))

καθίζω (μετβ. ρ.): μπεσσανταράβ

π.χ. μπεσσανταρντά ε χουρντέ κάι τραπεζάκι τε παρμπαρέλ λε = κάθισε το παιδί στο τραπεζάκι να το ταΐσει.

καθίζω (αμετβ. ρ.): μπεσσάβ (= κάθομαι)

π.χ. ο τομαφίλι μπεσσλό κατάρ ο μπουτ φφαριπέ = το αυτοκίνητο έχει καθίσει από το πολύ βάρος.

καθισιά: μπεσσιπέ, ο

π.χ. α(ν)ντέ γεκ μπεσσιπέ, ντούι τσαρέ ζουμί χαλ = σε μια καθισιά, δυο πιάτα φαί τρώει.

(βλ. και καθισιό).

καθισιό: μπεσσιπέ, ο
π.χ. ε μπεσσιμάσα κχάντσικ ιν
κερντόλ = με το καθισιό τίποτα δεν
γίνεται.

κάθισμα (α) (ρημ. ουσ.): μπεσσιπέ,
ο (σ.α. καθίζηση, καθισιό, καθισιά).

κάθισμα (β): καρέκλα, η
(βλ. και καρέκλα).

καθισμένος: (βλ. καθιστός).

καθιστός (επίθ.): μπεσσι(ν)ντό,-ί
Αντίθ. οπρι(ν)ντό = όρθιος, ντίκι =
όρθιος.

καθοδήγημα: (βλ. οδήγηση (β)).

καθοδηγημένος: (βλ. οδηγημένος).

καθοδήγηση: (βλ. οδήγηση (β)).

καθοδηγούμαι: (βλ. οδηγούμαι).

καθοδηγώ: (βλ. οδηγώ).

καθοδικός (επίθ.): φουλικανό,-ί
Αντίθ. ικλικανό και ικλιστικανό =
ανοδικός.

κάθοδος (α): φουλιπέ, ο (σ.α.
κατάβαση)
Αντίθ. ικλιστιπέ = άνοδος.

κάθοδος (β): φουλιστιπέ, ο (σ.α.
κατάβαση)
Αντίθ. ικλιπέ = άνοδος, ανάβαση,
ανέβασμα, καβάλημα, σκαρφάλωμα.

καθόλου (επίρρ.): ιτσ
π.χ. ιτσ νι μανγκέλ λε = καθόλου
δεν τον θέλει.
(βλ. επίρρ. ποτέ).

κάθομαι (αμετβ. ρ.): μπεσσάβ
π.χ. λε γεκ καρέκλα ντα μπεςς =
πάρε μια καρέκλα και κάτσε. μπεςς
οπρά κε αρνέ = κάτσε στα αυγά σου
(σ.α. κατοικώ).

καθρεφτάκι: γκλενταλορό, ο και
αϊναβίσα, η.

καθρέφτης: γκλένταλο, ο και
αϊνάβα, η
π.χ. κοσάβ ο γκλένταλο =
σκουπίζω τον καθρέφτη, ντικχάμαν
α(ν)ντί αϊνάβα = κοιτάζομαι στον
καθρέφτη.

καθυστέρηση: ασσουγκιαρνταριπέ,
ο.

καθυστερώ (α) (μετβ. ρ.):
ασσουγκιαρνταράβ
π.χ. νά ασσουγκιαρντάρ μαν, σίμαν
μπουκί = μη με καθυστερείς, έχω
δουλειά
(ασσουγκιαρνταράβ κυριολ. κάνω
να περιμένει, -ουν, ασσουγκιαράβ =
περιμένω, αναμένω, προσδοκώ)

καθυστερώ (β): (βλ. αργώ μετβ.).

καθυστερώ (γ): (βλ. αργώ αμετβ.).

καθώς (επίρρ.): σαρ
π.χ. σαρ αβάβας ανγκλά μά(ν)ντε
ικιλλό = καθώς ερχόμουν, μπροστά
μου βγήκε.
(βλ. όπως, πως, σαν).

και (εμφ.): εμ
π.χ. εμ λακέ ρομέ λια εμ κουσσέλ
λα οπράλ = και τον άνδρα της πήρε
και τη βρίζει από πάνω.

και (συνδ.): ντα
π.χ. κ' αβέλ βο ντα = θα 'ρθει και
αυτός. με ντα του = εγώ και εσύ, βο
ορμπισαρέλας αμέ(ν)ντα
ασσουνάσας = αυτός μιλούσε και
εμείς ακούγαμε, Ο Ντελ σαστιπέ
ντα ζουραλιπέ τε ντελ τουτ = ο
Θεός υγεία και δύναμη να σου
δώσει.

καίγομαι (αμετβ. ρ.): πφαμπιάβ
π.χ. αμέν κατέ πφαμπιάς του παλέ
ασάς = εμείς εδώ καιγόμαστε εσύ
πάλι γελάς, πφαμπόλ μο γκι λέσκε
= καίγεται η ψυχή μου γι' αυτόν.
(βλ. και αμετβ. ανάβω).

καϊκι: καήκο, ο (σ.α. καράβι,
πλοίο, βάρκα).

καϊμάκι: καϊμάκο, ο (προφ. με
συνίζηση αι)
π.χ. τσχορντιλό ε καϊβάκο καϊμάκο
= χύθηκε το καϊμάκι του καφέ.

καϊμακλής: καϊμακλίο, ο (προφ. με
συνίζηση αι) (βλ. και
καϊμακλίδικος).

καϊμακλίδικος (επίθ.): καϊμακλίο,
-ίκα (προφ. με συνίζηση αι)

π.χ. καϊμακλίο τφουτ =
καϊμακλίδικο γιαούρτι.

καινούργημα: νεβαριπέ (σ.α.
ανανέωση) και νεβανταριπέ, ο (σ.α.
ανακαίνιση).

καινούργημένος (μτχ.): νεβαρντό,
-ί (σ.α. ανανεωμένος) και
νεβανταρντό, -ί (σ.α.
ανακαινισμένος)

καινούργιος (επίθ.): νεβό, -ί
π.χ. νεβέ μενία = καινούργια
παπούτσια, νεβό κχερ = καινούργιο
σπίτι, σαρ νεβό σι ο τομαφίλι = σαν
καινούργιο είναι το αυτοκίνητο.

(υποκ.) νεβορό, -ί.

Αντίθ. πουρανό = παλιός.

καινούργω (μετβ. ρ.): νεβαράβ
(σ.α. ανανεώνω) και νεβανταράβ
(σ.α. ανακαινίζω).

καινούριωμα: νεβανταριπέ και
νεβαριπέ, ο (νεβιπέ, ο = η ιδιότητα
του καινούριου, σ.α. νεωτερισμός,
εξέλιξη, αντίθ. πουραριπέ, ο =
παλαιότητα, αρχαιότητα)

*Αντίθ. πουραριπέ και πουρανταριπέ
= πάλιωμα.*

καινούριωμένος (μτχ.):
νεβανταρντό, -ί και νεβαρντό, -ί
*Αντίθ. πουραρντό και πουρανταρντό
= παλιωμένος.*

καινούριωνω (επιτατ. μετβ. ρ.):
νεβανταράβ και (μετβ.ρ.) νεβαράβ
π.χ. α(ν)ντέ εκ μακχιπέ
νεβανταρντόμ ε μενία = σ' ένα
βάψιμο καινούριωσα τα παπούτσια.
*Αντίθ. πουρανταράβ και πουραράβ
= παλιώνω μετβ., πουράβαβ =
παλιώνω αμετβ.*

καιρικός (επίθ.): αβαβάκο, -ι
π.χ. αβαβάκο ντισσμέκο = καιρική
μεταβολή.

καιρός (α): αβαβά, η
π.χ. λατσχί σι η αβάβα αβγκιέ =
καλός είναι ο καιρός σήμερα,
(τσιγγάνικο γνωμικό) η φενά αβάβα
λατσχί κερντόλ, ο φενά μανούζς

λατσχό ιν κερντόλ = ο κακός καιρός
καλός γίνεται, ο κακός άνθρωπος
καλός δεν γίνεται.

(υποκ.) αβαβίσα, η
καιρός (β): βακϋτι, ο και ζαμάνο, ο
π.χ. ερ σσεί κάι πο βακϋτι = κάθε
πράγμα στον καιρό του, μπουτ
ζαμάνο σας τε ντικχάβ τουτ = πολύ
καιρό είχα να σε δω.

καίω (μετβ. ρ.): πφαμπαράβ
π.χ. καβά γιβέ(ν)ντ μπουτ κασστά
πφαμπαρντάμ = αυτόν τον χειμώνα
κάψαμε πολλά ξύλα, πφαμπαρντόμ
η ζουμί = έκαψα το φαγητό, (μτφ.)
πφαμπαρντά μο γκι καγιά τσχορί =
μου έκαψε την ψυχή αυτή η κοπέλα
(βλ. μετβ.ρ. ανάβω).

καίω (α) (αμετ.ρ.): πφαμπιάβ
π.χ. ο χουρντό πφαμπόλ κατάρ ο
πιρετό = το παιδί καίει από τον
πυρετό, πφαμπιλέ ε κασστά =
κάηκαν τα ξύλα.

(βλ. και καίγομαι, αμετβ. ανάβω).

καίω (β) (ενεργ. διαμ. ρ.):
πφαμπαρνταράβ (= βάζω να κάψει-
ουν, βάζω να ανάψει-ουν, κάνω να
καεί-ούν, κάνω να ανάψει-ουν)
π.χ. κα πφαμπαρνταράβ λεσκό
κχερ = θα βάλω να κάψουν το σπίτι
του, κα πφαμπαρνταράβ λεστέ ε
φόσορα = θα τον βάλω ν' ανάψει τα
φώτα.

*Αντίθ. μουνταρνταράβ = βάζω να
σβήσει-ουν, βάζω να σκοτώσει-ουν,
κάνω να σβήσει-ουν, κάνω να
πεθάνει-ουν.*

κακάο: κακάο, ο
π.χ. λιόμ τουκέ κακάο τε πες = σου
πήρα κακάο να πιεις.

κακάσχημος (άκλ. επίθ.): μπουτ-
μπέτι (= πολύ άσχημος)
π.χ. μπουτ-μπέτι μανούζς =
κακάσχημος άνθρωπος.

*Συνών. μπέτι-μόσκο =
ασχημοπρόσωπος.*

κακεντρέχεια: νασουλιπέ, φεναλούκο και κετυλύκο, ο (κυριολ. κακό, το, κακία, κακοσύνη, κακότητα).

κακεντρεχής (άκλ. επίθ.): νασούλ, φενά και κετύ (κυριολ. κακός).

κακία (α): νασουλιπέ και φεναλούκο, ο

π.χ. φεναλούκο σι α(ν)ντέ λέστε = κακία έχει μέσα του, να αστάρ μανγκέ νασουλιπέ = μη μου κρατάς κακία, (φράση) ο νασουλιπέ νασουλιπέ α(ν)ταβέλ = η κακία κακία φέρνει.

Αντίθ. λαχτσιπέ = καλοσύνη, καλό, το.

κακία (β): κετυλύκο και μπιλατσχιπέ, ο (σ.α. κακό, το, κακότητα, κακοσύνη)

π.χ. με κετυλύκο νι κερντόμ κχάνικάσκε = εγώ κακό δεν έκανα σε κανένα.

κακό (το): (βλ. κακία).

κακοαναθρεμμένος: (βλ. ανάγωγος).

κακόγλωσσος (επίθ.): νασούλ-τσχιμπάκο, -ι και φενά-τσχιμπάκο, -ι.

κακοδιαθεσία: (βλ. σπασμένη ψυχή).

κακοδιάθετος: (βλ. σπασμένη ψυχή, άκεφος).

κακοκαιρία: φενά-αβάβα (= κακός καιρός) και νασούλ-αβάβα, η (= κακός καιρός)

π.χ. σό σι καγιά φενά-αβάβα αβγκιέ! = τι κακοκαιρία είναι αυτή σήμερα!

Αντίθ. λατσχί-αβάβα = καλοκαιρία.

κακοκαρδίζομαι: (βλ. δυσαρεστούμαι).

κακοκαρδίζω: (βλ. δυσαρεστώ).

κακοκάρδισμα: (βλ. δυσαρέστηση).

κακόκαρδος: (βλ. κακόψυχος).

κακοκεφαλιά: τφουλό-σσορό, ο (κυριολ. χοντρό κεφάλι, χοντροκεφαλιά)

π.χ. κατάρ κο τφουλό-σσορό σϋρντες καλέν, κάι νι ασσουνές κχάνικας = από τη χοντροκεφαλιά σου τα τραβάς αυτά, που δεν ακούς κανένα.

κακομοίρης (επίθ.): ζαβα(λ)λίο, -ούκα

π.χ. ροβέλας ο ζαβα(λ)λίο = έκλαιγε ο κακομοίρης (βλ. και καημένος, ταλαίπωρος, δυστυχής).

κακομοιριά: (βλ. αθλιότητα).

κακόμοιρος: (βλ. κακομοίρης).

κακοντυμένος (επίθ.):

μπιβουραντό, -ί (κυριολ. αφόρετος, άντυτος)

π.χ. μπιβουραντό σομ, κάι τε τζαβ καλέ σσεένσα; = κακοντυμένος είμαι, που να πάω μ' αυτά τα ρούχα;

κακόπαιδο: ναλέτι-χουρντό, ο (κατά λέξη: άτακτο παιδί).

κακός (α) (άκλ. επίθ.): νασούλ και φενά

π.χ. νασούλ μανούζς σι = είναι κακός άνθρωπος, μπουτ φενά σι κο τσχαβό = πολύ κακός είναι ο γιος σου.

Αντίθ. λατσχό = καλός, γιαβάσι = ήσυχος, σιγά.

κακός (β) (επίθ.): μπιλατσχό, -ί

π.χ. με σομ λατσχί, αμά σομ μπιλατσχί ντα = εγώ είμαι καλή, αλλά είμαι και κακία.

κακός (γ) (άκλ. επίθ. και επίρρ.): κετύ (σ.α. κακώς).

κακοσμία: (βλ. δυσσομία).

κακοσύνη: (βλ. κακία).

κακότητα: νασουλιπέ και φεναλούκο, ο (βλ. και κακία).

Αντίθ. λατσχιπέ = καλοσύνη, καλό, το.

κακοτυχία: νασούλ-μπαχτιπέ, ο *Συνών. μπιμπαχτιπέ = ατυχία*

Αντίθ. λατσχό-μπαχτιπέ = καλοτυχία.

κακότυχος (επίθ.): νασούλ-μπαχτάκο,-ι

Συνών. μπιμπαχτάκο = άτυχος

Αντίθ. λατσχέ-μπαχτακό = καλότυχος

κακούργημα: βλ. κακουργία

κακουργία: κατι(λ)λίκo, ο.

κακούργος: (βλ. κακοποιός).

κακοποιός (ο): κατίλι, ο (σ.α.

εγκληματίας, δράστης, δολοφόνος, κακούργος, φονιάς), θηλ. κατίλκα, η.

κακοφαίνεται (μου) (αμετβ. ρ.):

μπετιμέ-αβέλ-μάνγκε κάι μπετιμέ-αβέλπες-μάνγκε (κυριολ. άσχημα έρχεται για μένα)

π.χ. μπετιμέ-αβιλόπες-μάνγκε κάι γκελόταρ = μου κακοφάνηκε που έφυγε.

κακόψυχος (α) (επίθ.): νασούλ-γκέσκο,-ι και φενά-γκέσκο, -ι

π.χ. φενά-γκέσκο σαν, νάι σαν λατσχό μανούζς = κακόψυχος είσαι, δεν είσαι καλός άνθρωπος.

Αντίθ. λατσχέ-γκέσκο = καλόψυχος.

κακόψυχος (β) (επίθ.): μπιλατσχέ-γκέσκο,-ι και κετύ-γκέσκο,-ι.

καλά (α) (επίρρ.): λατσχές και σσουκάρ

π.χ. λατσχές κερντάν κάι ιν γκελάν = καλά έκανες που δεν πήγες, ιν ασσουνάβ σσουκάρ = δεν ακούω καλά (σσουκάρ κυριολ. = όμορφα, ωραία, όμορφος, ωραίος).

καλά (β) (επίρρ.): λατσχό

π.χ. λατσχό πφε(ν)ντά τουκέ = καλά σου είπε, λατσχό κερντά κάι μαρντά τουτ = καλά έκανε που σε έδειρε.

καλά (γ) (επίθ.): λατσχό, -ί (= καλός, -ή)

π.χ. λατσχό σι ακανά μο ντατ = καλά είναι τώρα ο πατέρας μου,

λατσχί σι κι ντέι; = καλά είναι η μάνα σου;

καλάθα: μπαρό-σεπέτο, ο (κατά λέξη: μεγάλο καλάθι).

καλαθάκι: σεπετίσι, ο και κοσσνικήσα, η.

καλαθάς: σεπε(τ)τσίο, ο

π.χ. σεπε(τ)τσίο σας λεσκό πάπου = καλαθάς ήταν ο παππούς του, θηλ. σεπε(τ)τσίκα, η.

καλάθι: σεπέτο, ο και κόσσνικα, η

π.χ. σο σι α(ν)ντό σεπέτο; = τι έχει μέσα το καλάθι;, σικνό σι καβά σεπέτο = μικρό είναι αυτό το καλάθι.

καλαθοπλεκτική: σεπετλίκo, ο.

καλαθοποιία: (βλ. καλθοπλεκτική).

καλάι: (βλ. κασσίτερος).

καλαϊζω: (βλ. γανώνω).

καλάισμα: (βλ. γάνωμα).

καλαϊσμένος: γανωμένος.

καλαϊτζής: καλαητζίο, ο, θηλ. καλαητζίκα, η

π.χ. καλαητζίο σι λεσκό πάπου = καλαϊτζής είναι ο παππούς του.

Συνών. ανουσαρτσίο = γανωτής.

καλαμάκι: καλαμάκι, ο

π.χ. καλαμακέσα πελ η πορτοκαλάντα = με καλαμάκι πίνει την πορτοκαλάδα.

καλάμι: γκαργκία, η

π.χ. κιντά γκαργκίε ντα κερντά πεσκέ τσάρντακο ανγκλά πο κχερ = μάζεψε καλάμια και έφτιαξε για τον εαυτό του τσαρδάκι μπροστά στο σπίτι του.

(υποκ.) γκαργκίσα, η.

καλαμιά: γκαργγκιλίν, η.

καλαμοειδής (επίθ.): γκαργγκιάκο, -ι.

καλαμποκάκι: μισιρίσι, ο

καλαμποκάλευρο: μισιρέσκο-αρό, ο

π.χ. μισιρέσκο-αρό σι καβά = καλαμποκάλευρο είναι αυτό.

καλαμποκέλαιο: μισιρέσκο-κχιλ, ο

καλαμπόκι: μισίρι και μπόμπο, ο π.χ. μισίρι κα χάς; = καλαμπόκι θα φας; κираβάβ ε μισίρα = βράζω τα καλαμπόκια (μπόμπο σ.α. κόκκος, κουκί).

καλαμποκίσιος (α) (επίθ.):

μισιρέσκο,-ι

π.χ. μισιρέσκο μαρνό = καλαμποκίσιο ψωμί.

καλαμποκίσιος (β): μισιρανό,-ί και μπομπόσκο, -ι.

καλαμπούρι: (βλ. αστείο).

καλαμπουρίζω: (βλ. αστειεύομαι).

κάλαντα (τα): κάλαντα, ε

π.χ. μανγκές τε πφενάς τουκέ ε κάλαντα; = θέλεις να σου πούμε τα κάλαντα;

καλέ (επιφών.): τσχε

π.χ. αβ κατέ τσχε = έλα εδώ καλέ, κάι γκελί κι πφεν τσχε; = πού πήγε η αδελφή σου καλέ;

(χρησιμοποιείται μόνο για γυναίκες).

Αντίθ. μο (μόνο για άνδρες) = ρε.

κάλεσμα (α): τσινγκαρντιπέ, ο.

κάλεσμα (β): νταβετλεμέκο, ο (νταβέτι = δεξίωση).

καλεσμένος (α) (μτχ.):

τσινγκαρντό,-ι

π.χ. σαν τσινγκαρντό κάι μο μπιάβ, = είσαι καλεσμένος στο γάμο μου.

Αντίθ. μπιτσινγκαρντό = ακάλεστος

καλεσμένος (β) (μτχ. ως επίθ.):

νταβετλί, -ίκα

π.χ. νταβετλί σομ κάι λεσκό μπιάβ = καλεσμένος είμαι στο γάμο του.

καλημέρα (επιφ.): λατσχό-γκιές και λατσχό-γκιβέ.

καληνύχτα (επιφ.): λατσχί-ρατ

π.χ. λατσχί κι ρατ = καλή σου νύχτα, λατσχί τουμαρί ρατ = καλή σας νύχτα.

καλιακούδα: γκάργκα, η

π.χ. σαρ γκάργκε πελέ σπρά ζουμί κατάρ η μποκ = σαν καλιακούδες

πέσανε πάνω στο φαγητό από την πείνα, σαρ καλί γκάργκα κερντιλί = σαν μαύρη καλιακούδα έγινε. (δηλ. μαύρισε πολύ).

καλλιτέχνης: αρτίζι, ο, θηλ.

αρτίσκα, η

π.χ. ε αρτίζορα νακχαβέν σσουκάρ = οι καλλιτέχνες περνάνε (ζούνε) ωραία (βλ. και ηθοποιός).

καλλίφωνος (επίθ.): λατσχέ-σεζάκο, -ι και σσουκάρ-σεζάκο, -ι.

καλντερίμι: μπαράλο-ντρομ, ο (κυριολ. πετρόδρομος).

καλό (το) (α): (βλ. καλοσύνη).

καλό (το) (β): λατσχιπέ, ο (σ.α. ευεργεσία, φιλανθρωπία)

π.χ. κε λατσχιμάσκε μαράμαν = για το καλό σου αγωνίζομαι (βλ. και καλοσύνη).

Αντίθ. νασουλιπέ = κακό, κακία, κακοσύνη, φεναλούκο = κακό, κακία, κακοσύνη.

καλοκαιράκι: μιλαϊορό, ο.

καλοκαίρι (α): μιλάι, ο

π.χ. (στίχοι από το ποίημα του Γ. Αλεξίου «Ο μιλάι») Ω! Ρομάλεν, σο σσουκάρ κα αβέλας σα ο μπρος τε αβέλας μιλάι = Ω! Τσιγγάνοι, τι ωραία θα ήτανε όλος ο χρόνος να ήταν καλοκαίρι.

Αντίθ. γιβέ(ν)ντ = χειμώνας.

καλοκαίρι (β): γιάζι, ο

π.χ. αβιλό ο γιάζι = ήρθε το καλοκαίρι

καλοκαιρία: λατσχί-αβάβα, η (= καλός καιρός)

Αντίθ. φενά-αβάβα και νασούλ-αβάβα = κακοκαιρία.

καλοκαιριάζει (αμετβ. απρόσ. ρ.):

μιλάι-αβέλ και γιάζι-αβέλ (= καλοκαίρι έρχεται)

Αντίθ. γιβέ(ν)τ-αβέλ και ιβέ(ν)τ-αβέλ (= χειμώνας έρχεται), χειμωνιάζει.

καλοκαιρινός (α) (επίθ.):

μιλαέσκο,-ι

π.χ. μιλαέσκε γκιβεσά = καλοκαιρινές μέρες.
Αντίθ. γιβε(ν)ντέσκο = χειμερινός.
καλοκαιρινός (β) (επίθ.):
 γιαζέσκο, -ι
 π.χ. γιαζέσκε μενία = καλοκαιρινά παπούτσια
καλόκαρδος: (βλ. καλόψυχος).
καλοντυμένος (επίθ.): λατσχό-βουραντό, -ι και σσουκάρ-βουραντό, -ι.
καλοπερνώ (α) (αμετβ. ρ.):
 λατσχό-νακχαβάβ
 π.χ. λατσχό-νακχαβές ντικχάβ = καλοπερνάς βλέπω.
καλοπερνώ (β) (αμετβ. ρ.):
 σσουκάρ-νακχαβάβ (= ωραία παιρνώ).
καλοπιάνω (α) (μετβ. ρ.): λατσχό-ασταράβ.
καλοπιάνω (β) (μετβ. ρ.):
 λατσχιμάσα – ασταράβ (= με το καλό πιάνω)
 π.χ. λατσχιμάσα – αστάρ λε, τε να τζάλταρ, κα ατσχέλ αμαρί μπουκί οπάσς = καλόπιασέ τον, να μη φύγει, θα μείνει η δουλειά μας μισή.
καλοπιάνω (γ) (μετβ. ρ.): γκι-κεράβ (= ψυχή κάνω, σ.α. ευχαριστώ μετβ.)
 π.χ. τζα κερ λεσκό γκι ακανά, χολάιλο τούκε = πάνε να του κάνεις την ψυχή (να τον καλοπιάσεις) τώρα, θύμωσε για σένα (βλ. και ευχαριστώ (β)).
Αντίθ. γκι-πφαγκάβ (= ψυχή σπάζω) δυσαρεστώ.
καλοπόδαρος (επίθ.): λατσχέ-τσανγκάκο, -ι.
καλοριφέρ: καλοριφέρι, ο
καλός (επίθ.): λατσχό, -ί
 π.χ. σίλε λατσχό γκι = έχει καλή ψυχή, ιν λιά μαν λατσέ γιακχάσα = δεν με πήρε με καλό μάτι, μπουτ λατσχό μανούσς σι = είναι πολύ καλός άνθρωπος.

Αντίθ. νασούλ και φενά = κακός.
καλοσύνη: λατσχιπέ, ο (σ.α. καλό, το)
 π.χ. ο λατσχιπέ κάι κερντά μανγκέ νι μπιστράβ λε = την καλοσύνη που μου έκανε δεν την ξεχνάω, λε λε λατσχιμάσα = πάρτον με το καλό, λατσχιμάσα τε τζαζ = με το καλό να πας, λατσχιπέ σι καβά κάι κερντάν ακανά; = καλό είναι αυτό που έκανες τώρα;
Αντίθ. νασουλιπέ = κακία, κακοσύνη.
καλοτυχία: λατσχό-μπαχτιπέ, ο
Αντίθ. νασούλ-μπαχτιπέ = κακοτυχία.
καλότυχος (επίθ.): λατσχέ-μπαχτάκο, -ι.
Αντίθ. νασούλ-μπαχτάκο = κακότυχος
καλούλης (επίθ.): λατσχορό, -ι.
καλούπι: καλούπο, ο
 π.χ. τχοντέ ε καλούπορα ε τεμελένγκε; = βάλανε τα καλούπια για τα θεμέλια;
καλούπωμα: καλούπο-κεριπέ, ο (= καλούπι φτιάξιμο).
καλουπώνω (μετβ. ρ.): καλούπο-κεράβ (= καλούπι κάνω)
 π.χ. καλούπο-κεράβ ο τσιμέ(ν)το = καλουπώνω το τσιμέντο.
καλούτσικος (επίθ.): λατσχορό, -ί.
καλούμαι (αμετβ. ρ.):
 τσινγκάρντιαβ.
καλοχτενισμένος (επίθ.):
 σσουκάρ-φουλαντό, -ί (= ωραία χτενισμένος).
καλόψυχος (επίθ.): λατσχέ-γκέσκο, -ι και λατσχέ-γκιόσκο, -ί
 π.χ. ιν ασταρέλ α(ν)ντέ πέστε νασουλιπέ, λατσχέ-γκέσκο σι = δεν κρατάει μέσα του κακία, καλόψυχος είναι.
Αντίθ. νασούλ-γκέσκο = κακόψυχος.

καμπούρης (επίθ.): κα(μ)μπούρι, -κα

π.χ. κα(μ)μπούρι σαν ντα πιφρές αγκαντάλ; = καμπούρης είσαι και περπατάς έτσι;

καλπάκι: καλπάκο, ο.

(υποκ.) καλπακίσι, ο.

Συνών. καπέλα = καπέλο.

κάλη: κουτία, η (κυριολ. κουτί).

κάλτσα: τσοράπο, ο

π.χ. ικαλάβ με τσοράπορα = βγάζω τις κάλτσες μου.

καλτσόν: καλτσόν, ο

π.χ. καλό καλτσόν = μαύρο

καλτσόν.

καλύβα: κόλιμπα και κότορα, η

π.χ. μπεσσέλ α(ν)ντέ εκ κότορα = κάθεεται σε μια καλύβα.

καλυμμένος (μτχ.): ουτσαρντό, -ί (= σκεπασμένος).

καλύπτομαι (αμετβ. ρ.):

ουτσαρντιαβ και ουτσαράμαν (= σκεπάζομαι).

καλύπτω (μετβ. ρ.): ουτσαράβ (= σκεπάζω)

π.χ. νι ουτσαρέλ κε τσανγκά καβά φουστάνο = δεν καλύπτει τα πόδια σου αυτό το φουστάνι.

καλύτερα (επίρρ.): νταάλατσο (σ.α. καλύτερος, βλ. και καλύτερος)

π.χ. νταάλατσο κερντάν και νι αβιλάν = καλύτερα έκανες που δεν ήρθες.

(νταάλατσο κυριολ. = πιο καλός, πιο καλά).

καλυτέρευση: λατσαριπέ, ο (σ.α. γιατρεία, διόρθωση, ετοιμασία, βελτίωση, περιποίηση).

καλυτερεύω (αμετβ. ρ.):

λατσαρντιαβ (σ.α. αμετβ. φτιάχνω, διορθώνομαι, βελτιώνομαι, γιατρεύομαι)

π.χ. λατσαρντιλεμ κατάρ καλά ντραπά = καλυτέρευσα από αυτά τα φάρμακα, λατσαρντολ η αβάβα = καλυτερεύει ο καιρός.

καλυτερεύω (μετβ. ρ.): λατσαράβ

π.χ. λατσαρντόμ μι μπουκί =

καλυτέρευσα την δουλειά μου.

(σ.α. γιατρεύω, περιποιούμαι, βελτιώνω, διορθώνω, ετοιμάζω).

καλύτερος (επίθ.): νταάλατσο, -ι

π.χ. νταάλατσο σι κολέσταρ = καλύτερος είναι από τον άλλο. (Βλ. και καλύτερα).

κάλυψη: ουτσαριπέ, ο (= σκέπασμα).

καλώ (α) (μετβ. ρ.): τσινγκάρνταβ

π.χ. τσινγκαρντέ αμέν και πο μπιάβ = μας κάλεσαν στον γάμο τους, τσινγκάρνταβ τουτ αϊράτ και μο κχερ = σε καλώ απόψε στο σπίτι μου.

καλώ (β) (μετβ. ρ.): νταβετλέαβ (βλ. και προσκαλώ (β)).

καλώδιο: καλόδιο, ο

π.χ. σϋρντε ο καλώδιο καρίκ τούτε = τράβα το καλώδιο προς εσένα.

καλωπίζομαι (αμετβ. ρ.):

λατσαράμαν (βλ. και ετοιμάζομαι).

καλωπίζω (μετβ. ρ.): λατσαράβ (= καλυτερεύω μετβ.).

κάμα (το): (βλ. ζέστη (β)).

καμάκι (το φλερτ): καμάκι, ο

π.χ. γεκ σαάτο καμάκι κερέλας λα = μια ώρα καμάκι της έκανε.

καμακώνω (μτφ. ερωτοτροπώ):

καμάκι-κεράβ (= καμάκι κάνω).

καμάρα: καμάρα και κάμαρα, η

καματερός: (βλ. εργατικός).

κάματος: τσχι(ν)ντιπέ, ο (= κούραση).

καμένος (μτχ. ως επιθ.):

πφαμπαρντό, -ί

π.χ. πφαμπαρντό κχερ = καμένο σπίτι, πφαμπαρντί σι η ζουμί = καμένο είναι το φαγητό, νασσί κερντόμ καλέ και μανγκάβας, πφαμπαρντό ατσχίλο μο γκι = δεν μπόρεσα να κάνω αυτό που ήθελα, καμένη έμεινε η ψυχή μου,

πφαμπαρντό σι μο γκι , ο(ν)ντάν
ροβάβ = καμένη είναι η ψυχή μου,
γι' αυτό κλαίω.

(βλ. και αναμμένος, καυτερός,
καυτός)

Αντίθ. μπιπφαμπαρντό = άκαυτος.

κάμερα: κάμερα, η

κάμεραμαν: βλ. εικονολήπτης

καμήλα: ντεβάβα, η

π.χ. (φράση) η ντεβάβα ντα σι
ουτσι αμά ο χορ σϋρντελ λα = και η
καμήλα είναι ψηλή αλλά την
τραβάει ο γάιδαρος.

(υποκ.) ντεβαβίσα, η.

καμηλίσιος (επίθ.): ντεβαβάκο,-ι

π.χ. ντεβαβάκο μας = καμηλίσιο
κρέας.

καμηλόδερμα: ντεβαβάκι-μορκχί,
η.

καμινάδα: (βλ. καπνοδόχος).

καμπάνα: κα(μ)μπάνα, η

π.χ. μπασσέν ε κχανγκιράκε
κα(μ)μπάνε = ηχούν οι καμπάνες
της εκκλησίας.

καμπαρέ: καμπαρέ, ο

π.χ. κα τζαβ κάι καμπαρέ αιράτ =
θα πάω στο καμπαρέ απόψε.

καμπαρντίνα (α): καμπαρντίνα, η

π.χ. βουράβ κι καμπαρντίνα =
φόρα την καμπαρντίνα σου.

καμπαρντίνα (β): παρτουσάβα, η

π.χ. μελαλί σι κι παρτουσάβα =
λερωμένη είναι η καμπαρντίνα σου.

καμπινές: (βλ. αποχωρητήριο).

κάμπος: μαλ, η

(υποκ.) μαλορί, η

κάμποσο (επίρρ.): μπάια (προφ. με
συνίζηση ια)

π.χ. χαλά μπάια ο χουρντό = έφαγε
κάμποσο το παιδί. (βλ. και
κάμποσος, αρκετά, αρκετός)

Συνών. μπουτ = πολύ, πολύς.

Αντίθ. ζάλακ = λίγο, λίγος,

εμπούκα = λίγο, λίγος.

κάμποσος (άκλ. επίθ.): μπάια

(προφ. με συνίζηση ια)

π.χ. σίλε μπάια παρέ = έχει
κάμποσα λεφτά (βλ. και κάμποσο,
αρκετά, αρκετός)

Συνών. μπουτ = πολύ, πολύς.

Αντίθ. ζάλακ = λίγο, λίγος, εμπούκα
= λίγο, λίγος.

καμπούρα: κα(μ)μπούρα, η

π.χ. κάνα κα ικλέλ μι κα(μ)μπούρα
οζομάν κα φφενάβ τουμένγκε
καζόμ παρέ σίμαν = όταν θα βγει η
καμπούρα μου (γεράσω) τότε θα
σας πω πόσα λεφτά έχω.

καμπούρης (επίθ.): κα(μ)μπούρι, -
κα

π.χ. κα(μ)μπούρι σαν ντα πφιρές
αγκαντάλ; = καμπούρης είσαι και
περπατάς έτσι;

**καμπουριάζω (αμετβ. ρ.) (για
άνδρα):** κα(μ)μπού.

**καμπουριάζω (αμετβ. ρ.) (για
άνδρα):** κα(μ)μπούρι-κερντιάβ (=
καμπούρης γίνομαι).

**καμπουριάζω (αμετβ. ρ.) (για
γυναίκα):** κα(μ)μπούρκα-κερντιάβ
(= καμπούρα γίνομαι).

καμπούρικός: (βλ. καμπουρωτός)

καμπουρωτός (επίθ.):

κα(μ)μπουρλίο, -ούκα.

καμπριολέ: πουταρντό-τομαφίλι
(=ανοιχτό αυτοκίνητο) και
καμπριολέ, ο.

κάμπτω (μετβ. ρ.): μπανγκαράβ
και μπανγκιαράβ (σ.α. λυγίζω
μετβ., γέρνω μετβ., σκύβω μετβ.,
παραλύω, στραβώνω μετβ.,
κουτσαίνω μετβ., κυρτώνω μετβ.,
καμπυλώνω μετβ.)

π.χ. μπανγκαράβ ο ντεμίρι =
κάμπτω το σίδηρο.

καμπύλη: (βλ. κάμψη).

καμπυλότητα: (βλ. κάμψη).

καμπύλωμα: (βλ. κύρτωμα).

καμπυλωμένος: κυρτωμένος.

καμπυλώνω: (βλ. κυρτώνω).

κάμψη: μπανγκικέ (σ.α. παράλυση,
καμπυλότητα, σκύψιμο, λοξότητα,

κούτσαμα, καμπύλη, στράβωμα, κύρτωμα) και μπανγκαριπέ, ο (σ.α. λύγισμα, στράβωμα).

κάμωμα: κεριπέ, ο (= φτιάξιμο, πράξη, δημιουργία) πληθ. κεριμάτα, ε.

καμώματα: μπιλγκίε, ε
π.χ. λεσκή γκογκί λιάς καγιά πε μπιλκιένσα = τον ξεμύαλισε αυτή με τα καμώματά της.

καμωματού: μπιλγκιτζίκα, η
π.χ. μπιλγκιτζίκα σι, ο(ν)ντάν χαλά λεσκή γκογκί = καμωματού είναι, γι' αυτό του έφαγε (ξεμύαλισε) το μυαλό.

καμωμένος (μτχ.): κερντό, -ί (= γινωμένος, φτιαγμένος, ώριμος, δημιουργημένος)

Αντίθ. μπικερντό = αγίνωτος, άφτιαχτος, αδημιούργητος, ανώριμος, άγουρος.

καμώνομαι (μετβ. ρ.): κεράμαν
π.χ. κερντάπεσ νασφαλό για τε να τζαλ κάι μπουκί = καμώθηκε τον άρρωστο για να μην πάει στη δουλειά (κεράβ = κάνω, μαν = εμένα).

(βλ. και παριστάνω).

καμωτός: (βλ. καμωμένος).

κανακάρης: κϋιματλίο, ο
π.χ. μο κϋιματλίο τσαβό σι καβά = ο κανακάρης μου γιος είναι αυτός.

κανακάρισσα: κϋιματλϋκα, η.

κανάλι: κανάλι, ο
π.χ. μπαρό κανάλι κερντέ κάι κογιά λεν = μεγάλο κανάλι φτιάξανε σε κείνο το ποτάμι, κάι σαβό κανάλι κχελέλ καβά φίλιμι κάι φφενές; = σε ποιο κανάλι παίζει αυτό το έργο που λες;

καναπεδάκι: κανεπαβίσα, η.

καναπέσ: κανεπάβα, η
π.χ. κάνα κι(ν)ντάν καγιά κανεπάβα; = πότε αγόρασες αυτόν τον καναπέ;

κανάτα: κανάτα, η
π.χ. πφερ η κανάτα παϊ = γέμισε την κανάτα νερό, εκ κανάτα παϊ = μια κανάτα νερό.

κανείς: (βλ. κανέννας).

κανέλα: κανέλα, η
π.χ. σίτουτ εμπούκα κανέλα, τε ντες μαν; = έχεις λίγη κανέλα, να μου δώσεις;

κανελί (το): κανελάκο-ρένκι, ο (= κανέλας χρώμα).

κανέννας (α) (άκλ. αόρ. αντων.): κχόνικ

(στίχοι από τσιγγάνικο τραγούδι).
π.χ. τζάσταρ αμένγκε ντουρ κχόνικ τε να τζανέλ = πάμε να φύγουμε μακριά κανείς να μην το ξέρει, κχόνικ ιν αβιλό τε ντικχέλ μαν = κανείς δεν ήρθε να με δει, κχόνικ νι πιντζαρέλ μαν κατέ = κανέννας δεν με γνωρίζει εδώ, νι ντικχλόμ κχάνικας = δεν είδα κανέναν.

Αντίθ. σάορε και σα = όλοι.

κανέννας (β): (άκλ. αόρ. αντων.): καϊέκ (σ.α. κάποιος)

π.χ. τε κεράς καϊέκ μπουκί ντα = να κάνουμε και καμιά δουλειά, σίτουτ καϊέκ μεζαβίσα τε πας ρακία; = έχεις κανένα μεζεδάκι να πιούμε ούζο; κα ρακχάντολ καϊέκ μανούσς τε κινέλ κο τομαφίλι = θα βρεθεί κανέννας άνθρωπος να αγοράσει το αυτοκίνητό σου.

κάννη: πουσσκάκο-μούι, ο (= όπλου στόμα).

κανόννας (εθίμου, θρησκευίας, παράδοσης): νιζάμο, ο (σ.α. νόμος).

κάνουλα: τσεσσμάβα, η (κυριολ. βρύση)

π.χ. ε φουτσιάκι τσεσσμάβα = η κάνουλα του βαρελιού.

κανταϊφι: κανταήφι, ο
π.χ. κανταήφι κερντόμ, κα χας; = κανταϊφι έφτιαξα, θα φας;

καντήλα: κα(ν)ντίλα, η

π.χ. πφαμπαράβ μι κα(ν)ντίλα = ανάβω την καντήλα μου, (όρκος) καγιά κα(ν)ντίλα τε πφαμπόλ οπρά μο σορορό = αυτή η καντήλα ν' ανάψει πάνω στο κεφάλι μου.

(υποκ.) κα(ν)ντιλίσα, η.

καντήλι: κα(ν)ντίλι, ο

π.χ. (φράση) του κα(ν)ντίλι ασταρέσας; = εσύ καντήλι κρατούσες; (δηλ. ήσουν εκεί την ώρα του περιστατικού;).

κάνω (α) (μετβ. ρ.): κεράβ

π.χ. σο κερές; = τι κάνεις; πι μπουκί κερέλ = τη δουλειά του κάνει, τε ντικχέσα σάο κχερ κερντάς κα ντιλάος = αν δεις τι σπίτι έκανε θα τρελαθείς, σο πφενέσα μανγκέ λε κα κεράβ = ό,τι μου πεις αυτό θα κάνω.

(βλ. και φτιάχνω, δημιουργώ, πράττω).

κάνω (β) (ενεργ. διαμ. ρ):

κερνταράβ και κερντανταράβ (βλ. δημιουργώ (β)).

καουμπόης: κα(μ)μπόι, ο (προφ. με συνίζηση οι), θηλ. κα(μ)μπόικα, η (προφ. με συνίζηση οι).

καουμπόικος (επίθ.):

κα(μ)μποένγκο,-ι

π.χ. κα(μ)μποένγκο φίλιμι ντικχάβ = καουμπόικη ταινία βλέπω.

καπάκι: καπάκο, ο

π.χ. πφά(ν)ντε ε τσιντζιράκο καπάκο = κλείστε της κατσαρόλας το καπάκι.

καπάκωμα: καπακλαμάκο, ο.

καπακώνω (μετβ. ρ.): καπακλάιαβ (προφέρεται με συνίζηση ια)

π.χ. καπακλάιαβ η τσιντζίρα = καπακώνω την κατσαρόλα.

καπάρο: κάπορο, ο και κάπαρα, η

π.χ. καζόμ παρέ ντιάν κάπαρο; = πόσα λεφτά έδωσες καπάρο;

καπαρώνω (μετβ. ρ.): κάπαρο-νταβ (= καπάρο δίνω).

καπελάκι: καπελίσα, η.

καπέλο: καπέλα, η

π.χ. α(ν)τάβ μι καπέλα = φέρε το καπέλο μου.

καπετάνιος: καπετάνο, ο, θηλ.

καπετάνκα, η

π.χ. καπετάνκα σαν του ντα κα κερές αμένγκε κουμά(ν)ντα; = καπετάνισσα είσαι εσύ και θα μας κάνεις κουμάντο;

καπετανλίκι: καπετανλούκο, ο.

καπίστρι: σσουβάρ, ο.

καπλαμάς: καπλαμάβα, η.

καπναποθήκη: τουτουένγκο-ντέπο, ο.

καπνάς : (βλ. καπνοπαραγωγός, καπνεργάτης).

καπνεμπόριο: τουτουένγκο-τουτζαρλούκο, ο.

καπνέμπορος: τουτουένγκο-τουτζάρι, ο, θηλ. τουτουένγκι-τουτζάρκα, η.

καπνεργάτης: τουτουντζίο, ο (σ.α. καπνοπαραγωγός), θηλ.

τουτουντζούκα, η.

καπνίζει (απρόσ. ρ.): τυτύορ

π.χ. τυτύορ η σόμπα, πφερντιλό ο κχερ ντουμάνο = καπνίζει η θερμάστρα, γέμισε το σπίτι καπνός.

καπνίζω (α) (αμετβ.καιμετβ.ρ): τφουβάβ

π.χ. ε κασστά σι κινγκέ ντα τφουβέν = τα ξύλα είναι βρεγμένα και καπνίζουν.

καπνίζω (β) (τσιγάρο) (αμετβ. και μετβ. ρ): τζιγκάρα-παβ (= τσιγάρο πίνω)

π.χ. νά πι-τζιγκάρα κατέ α(ν)ντρέ = μη καπνίζεις τσιγάρο εδώ μέσα.

κάπνισμα: τφουβαλιπέ, ο.

καπνιστής: τζιγκάρατζίο, ο (σ.α. πωλητής τσιγάρων), θηλ.

τζιγκάρατζίκα, η.

καπνιστό σαλάμι: σσουκό-σαλάμο, ο (= ξερό, στεγνό σαλάμι)

π.χ. τσχιν μανγκέ σσουκό-σαλάμο = κόψε μου καπνιστό σαλάμι.

καπνοδόχος: μπατζάβα, η.
(υποκ.) μπατζαβίσα, η.
καπνοπαραγωγή:
 τουτουντζουλούκο, ο (σ.α. το
 επάγγελμα του καπνεργάτη).
καπνοπαραγωγός: τουτουντζίο, ο
 (σ.α. καπνεργάτης), θηλ.
 τουτουντζούκα, η.
καπνός: ντουμάνο, ο και τφουβ, η
 π.χ. πφερντιλό ο κχερ ντουμάνο =
 γέμισε το σπίτι καπνός.
καπνός (φυτό): τουτούνο, ο.
καπνόφυλλο: τουτουνέσκι-πατρίν,
 η.
καπνοχώραφο: τουτουνένγκι-
 ταρλάβα, η.
κάποιος (άκλ. αόρ. αντων.): καϊέκ
 π.χ. τε ντικχάβα τουτ καϊέκ τχαν,
 κο μούι κα πφαγκάβ = αν σε δω σε
 κάποιο μέρος, το πρόσωπο (τα
 μούτρα) σου θα σπάσω, καϊέκ
 κορό-μπανγκό κ' αρακχαβάβ
 μαγκέ με ντα τε λαβ = κάποιον
 τυφλό-κουτσό θα βρω κι εγώ για
 μένα να πάρω (παντρευτώ).
 (βλ. και κανένας (β)).
κάποτε (επίρρ.): εκ-ζαμάνο (=
 έναν καιρό)
 π.χ. εκ-ζαμάνο αβέλας κατέ, ακανά
 νι αβέλ = κάποτε ερχόταν εδώ,
 τώρα δεν έρχεται.
κάπου (επίρρ.): εκχέ-τχανέστε (=
 σε κάποιο μέρος)
 π.χ. με νι κα ρακχαβάβ τουτ εκχέ-
 τχανέστε; κα ντικχές σο κα κεράβ
 τουτ = εγώ δε θα σε βρω κάπου; θα
 δεις τι θα σε κάνω.
Συνών. κχατέ(ν)ντε = πουθενά.
κάπου-κάπου (επίρρ.): μπάζι-
 μπάζι
 π.χ. μπάζι-μπάζι αβέλ κατέ =
 κάπου-κάπου έρχεται εδώ.
καπουτσίνο: καπουτσίνο, ο
 π.χ. κερ μαγκέ εκ καπουτσίνο, τε
 παβ = φτιάξε μου έναν καπουτσίνο,
 να πιω.

καραβάνα: караβάνα, η
 π.χ. εβελντέν κάι ασκερλίκο α(ν)ντί
 караβάνα ντένας αμέν χαπέ =
 παλιά στο στρατό μες στην
 караβάνα μας δίνανε φαγητό.
καραβάνι: караβάνι, ο.
καράβι: βαπόρι και καήκο, ο
 π.χ. κάι καήκορα σι λακό ρομ =
 στα καράβια είναι ο άντρας της,
 ικαλντόμ φιλάδιο, κα τζαβ κάι
 βαπόρα = έβγαλα φυλλάδιο, θα πάω
 στα καράβια (καήκο σ.α. βάρκα).
καραγκιόζης: караγκιόζι, ο
 π.χ. τζάταρ κατάρ μο
 караγκιόζινα! = φύγε από 'δω ρε
 караγκιόζη! (περιφρονητική
 φράση).
καραγκιοζιλίκι: караγκιοζλίκο,
 караγκιοζιλίκο, караγκεζλίκο και
 караγκεζιλίκο, ο
 π.χ. караγκεζιλίκο σι καβά κάι
 καρέν = караγκιοζιλίκι είναι αυτό
 που κάνετε.
καρακάξα: какаράτска, η.
καραμπόλα: кара(μ)μπόλα, η.
καραντίνα (μτφ.): кара(ν)τίνα, η
 π.χ. σόσι καγιά кара(ν)τίνα κατέ
 α(ν)ντρέ; πφαμπάρεν ε φόσορα = τι
 καραντίνα είναι αυτή (τι σκοτάδι
 είναι αυτό) εδώ μέσα; ανάψτε τα
 φώτα, кара(ν)τίνα ατσχίλέ λεγκκέ
 κχερά = καραντίνα (ακατοίκητα)
 έμειναν τα σπίτια τους.
καράτε: карάте, ο
 π.χ. νά αστάρντο λέσα, τζανέλ
 καράτε, κα μαρέλ τουτ = μη τον
 πειράζεις, ξέρει καράτε, θα σε
 δείρει.
καράτι: карάти, ο
 π.χ. καζόμ καράτορα σι καβά
 σιντζίρι = πόσα καράτια είναι αυτή
 η αλυσίδα;
καρατίστας: кара(τ)τσίο, ο.
καράφλα: (βλ. φαλάκρα).
καράφλας: χαλέ-σσερέσκο, ο, θηλ.
 χαλέ-σσερέσκι, η

π.χ. μο, κον σι καβά χαλέ-
σσερέσκο; = ρε, ποιος είναι αυτός ο
καράφλας;

καρβέλι: τοπαρλάκι-μαρνό, ο (=
στρογγυλό ψωμί).

καρβουνάδικο: ανγκαρένγκο-
ντικιάνο και ανγκαρένγκο-
ντουκιάνο, ο (= κάρβουνων μαγαζί)

καρβουνέμπορος: ανγκαρένγκο-
τουτζάρι, ο, θηλ. ανγκαρένγκι-
τουτζάρκα, η.

καρβουνιάζω (αμετβ. ρ.): ανγκάρ-
κερντιάβ (= κάρβουνο γίνομαι)

π.χ. ανγκάρ-κερντιλό ο μας = το
κρέας έχει καρβουνιάσει.

κάρβουνο: ανγκάρ, ο

π.χ. (φράση) οπρά ανγκαρά
μπεσσάβ = πάνω στα κάρβουνα
κάθομαι, (κατάρα) ανγκάρ τε
κερντός σα κε αναβάσα = κάρβουνο
να γίνεις με όλη την οικογένειά
σου.

(υποκ.) ανγκαρορό, ο.

καρβουνόσκονη: ανγκαρένγκο-
τόζι, ο.

καρδιά: κάλμπι και σαάτο, ο

π.χ. μο σαάτο ντουκχάλ = η καρδιά
μου πονάει (σαάτο σ.α. ρολόι,
ώρα).

καρδάμωμα: (βλ. δυνάμωμα).

καρδαμώνω: (βλ. δυναμώνω).

καρέκλα: καρέκλα, η

π.χ. λε γεκ καρέκλα ντα μπεςς =
πάρε μια καρέκλα και κάτσε.

(υποκ.) καρεκλίσα, η.

καρεκλάς: καρέκλατζίο, ο.

καρεκλιά: καρέκλα, η (= καρέκλα)

π.χ. χαλόμ εκ καρέκλα α(ν)ντό μο
σοροό = έφαγα μια καρεκλιά στο
κεφάλι μου.

καρκίνος: καρκίνο, ο

π.χ. (κατάρα) καρκίνο τε ασταρέλ
τουτ ντα τε μερές = καρκίνος να σε
πιάσει και να πεθάνεις.

καρκινώδης (επίθ.): καρκινέσκο, -ι

καρμπυρατέρ: καλμπιλατέρι, ο.

καρναβάλι: καρναβάλι, ο (πληθ.
καρναβάλα, ε)

π.χ. κ' αβές κάι καρναβάλι; = θα
'ρθεις στο καρναβάλι;

καρναβαλίστικος (επίθ.):

καρναβαλένγκο, -ι.

π.χ. καρναβαλένγκε σσέα =
καρναβαλίστικα ρούχα.

κάρο (α): ουρντόν, ο

π.χ. (στίχοι από το ποίημα του Γ.
Αλεξίου «Έγκραστά», (=Τα άλογα)
κάι αμαρέ ζουραλέ γκραστά! κάι
αμαρέ ζουραλέ ουρντονά! = πού
είναι τα γερά μας άλογα! πού είναι
τα γερά μας κάρα!

κάρο (β): αραμπάβα, η (σ.α. αμάξι,
καρότσι)

π.χ. ο χορ σϋρντελ η αραμπάβα = ο
γάιδαρος τραβάει το κάρο (βλ. και
αμάξι, καρότσι).

καροποιός: (βλ. αμαξοποιός).

καρότο: καρότα, η

π.χ. ο ντοκτόρι πφε(ν)ντά λεσκέ τε
χαλ μπουτ καρότε = ο γιατρός του
είπε να τρώει πολλά καρότα.

καρότσα: καρότσα, η

π.χ. ίκλι οπρά τομαφιλέσκι
καρότσα ντα φουλάρ ε μανγκινά =
ανέβα πάνω στην καρότσα του
αυτοκινήτου και κατέβασε τα
εμπορεύματα.

καροτσάκι: (βλ. καρότσι).

καρότσι: αραμπάβα, η (σ.α. αμάξι,
κάρο)

π.χ. κάι σι ε χουρντέσκι αραμπάβα;
= πού είναι το καρότσι του μωρού;;
τασσίαβ κασστά ε αραμπαβάσα =
κουβαλάω ξύλα με το καρότσι (βλ.
και αμάξι, κάρο (β)).

καροτσιέρης: (βλ. αμαξιάς).

καρούμπαλο: γκϋλκα, η

π.χ. τσαλαντάς πες κάι πο σοροό
ντα ικλιλί λεσκέ γκϋλκα = χτύπησε
στο κεφάλι του και του βγήκε
καρούμπαλο.

καρπαζιά: πάλμα, η (σ.α. παλάμη, σφαλιάρα, χαστούκι)

π.χ. ντιά μαν εκ πάλμα κάι μο σσορό = μ' έδωσε μια καρπαζιά στο κεφάλι μου.

καρπάζωμα: (βλ. ράπισμα).

καρπαζώνω (μετβ. ρ.): πάλμα-νταβ (= καρπαζιά δίνω, σ.α. χαστουκίζω, ραπίζω, μπατσίζω, σφαλιαρίζω, βλ. και ραπίζω).

καρπουζάκι: χουρμπουζορό, ο.

καρπούζι: χουρμπουζό, ο

π.χ. μπικερντό σι ο χουρμπουζό = άγουρο είναι το καρπούζι, σαρ χουρμπουζό σι λεσκό σσορό = σαν καρπούζι είναι το κεφάλι του.

καρπουζόφλουδα: χουρμπουζέσκι-κότζζα, η (= καρπουζιού φλούδα)

καρσιλαμάς: καρσσιλαμάβα, η

π.χ. ε ντούι ντα καρσσιλαμάβα κχελένας = και οι δύο τους καρσιλαμά χορευάνε.

κάρτα: κάρτα, η

π.χ. λιάν η κάρτα κάι μπιτσαλντόμ τούκε; = έλαβες την κάρτα που σου έστειλα;

καρτέλα: καρτέλα, η

π.χ. εκ καρτέλα άπορα πιά για τε μουνταρέλπες = μια καρτέλα χάπια ήπιε για να αυτοκτονήσει.

καρτερία: (βλ. προσδοκία, αναμονή).

καρτερώ: (βλ. προσδοκώ, αναμένω).

κάρτικος (άκλ. επίθ.): κάρτι

π.χ. κάρτι σι ο μας, ο(ν)ντάν νι κιρόλ = κάρτικο είναι το κρέας, γι' αυτό δε βράζει.

καρυδάκι: ακχορορό, ο (ομόηχο ακχορορό = σταμνίτσα).

καρυδένιος (επίθ.): ακχοριναλό,-ι και ακχορινάκο,-ι.

καρύδι: ακχόρ, ο

π.χ. πφαγκάβ ε ακχορά = σπάω τα καρύδια.

καρυδιά: ακχοριλίν και ακχορίν, η

π.χ. μπαριλί η ακχοριλίν = μεγάλωσε η καρυδιά.

καρυδόξύλο: ακχορινάκο-καζς, ο.

καρυδόπιτα: ακχορένγκι-πλιτσι(ν)τα, η.

καρυδόφλουδα: ακχορένγκι-κότζζα, η.

καρυδόφυλλο: ακχορινάκι-πατρίν, η.

καρυόφυλλο: καρανφίλι, ο

π.χ. καρανφίλι τχουτόμ α(ν)ντό τσάι, ο(ν)ντάν κχά(ν)ντελ σσουκάρ = καρυόφυλλο έριξα μες στο τσάι, γι' αυτό μυρίζει ωραία.

καρφάκι: καρφινόρι και σσαϊκίσα, η.

καρφί: καρφίν και σσάικα, η

π.χ. μπανγκιλί η σσάικα = στράβωσε το καρφί, τσαλαβάβ η καρφίν = χτυπό το καρφί, μιννέ πφερασά σσάικε αβέν λέσκε = τα δικά μου λόγια καρφιά του έρχονται.

καρφίτσα: καρφίτσα, η

π.χ. ούτε πι καρφίτσα ιν μανγκέλ τε χασαρέλ = ούτε την καρφίτσα του δεν θέλει να χάσει (δηλ. είναι πολύ τσιγγούνης).

κάρφωμα (α): καρφισαριπέ και σαϊκαλαμάκο, ο.

κάρφωμα (β): καρφοσαριπέ, ο.

καρφωμένος (α) (μτχ.):

καρφισαρντό,-ι και (ακλ.επιθ.) σσαϊκαλαμούσσι.

καρφωμένος (β) (μτχ.):

καρφοσαρντό, -ί

Αντίθ. μπικαρφοσαρντό = ακάρφωτος

καρφώνομαι (αμετβ. ρ.):

καρφοσάβαβ και καρφοσάαβ.

καρφώνω (α) (μετβ. ρ.):

καρφισαράβ και σσαϊκαλάιαβ

π.χ. καρφισαράβ ο καζς = καρφώνω το ξύλο.

καρφώνω (β): (μετβ.ρ.):

καρφοσαράβ

π.χ. καρφοσαράβ η κορνίζα και ντουβάρι = καρφώνω την κορνίζα στον τοίχο.
καρφωτός: (βλ. καρφωμένος).
καρχαρία: καρχαρία, ο.
κάσα: κάσα, η
 π.χ. εκ κάσα ντομάτε λιά = μία κάσα ντομάτες πήρε, πφαγκλά ε κάσε, για τε τχολ γιακ = έσπασε τις κάσες, για να βάλει φωτιά.
κασετόφωνο: τεήπι, ο
(υποκ.) τεηπίσι, ο.
κασκόλ: κασσκόλι, ο
 π.χ. βουράβ κο κασσκόλι = φόρα το κασκόλ σου.
κασμάς: καζμάβα, η
 π.χ. τζα τσαλάβ καζμάβα, τε ακχιαρές σαρ ικλέν ε παρέ = πήγαινε να χτυπήσεις κασμά (να δουλέψεις εργάτης), να καταλάβεις πώς βγαίνουν τα λεφτά.
κασσίτερος: καλάι και αρτσίτσι, ο
 π.χ. μπιλαβάβ ο καλάι = λιώνω τον κασσίτερο.
κασσιτέρωμα: (βλ. γάνωμα).
κασσιτερωμένος: (βλ. γανωμένος).
κασσιτερώνω: (βλ. γανώνω).
κασσιτερωτής: (βλ. γανωτής).
κασόνι: (βλ. κάσα).
καστανιά: κεστανιλίν, η.
κάστανο: κεστανάβα, η.
κατάβαση: (βλ. κάθοδος).
κατάβρεγμα: κινγκαριπέ και κινγκιαριπέ, ο.
καταβρεγμένος (μτχ.): κινγκαρντό,-ί και κινγκιαρντό,-ί.
καταβρέχω (μετβ. ρ.): κινγκαράβ (βλ. βρέχω).
καταβροχθίζω: (βλ. καταπίνω).
καταγίνομαι (αμετβ. ρ.): μαράμαν (βλ. και παιδεύομαι)
 π.χ. σαστό γκιβέ μαρέλας-πες πε μπατσαβάσα = όλη την ημέρα καταγινόταν με το περιβόλι του, σόσα μαρέλες καβά; = με τι καταγίνεται αυτός;

καταγράφω: (βλ. γράφω).
καταδεκτικότητα: (βλ. δέξιμο).
καταδέχομαι (μετβ. ρ.): καμπούλι-κεράβ (= δεκτό κάνω, δέχομαι, σ.α. αποδέχομαι, συμφωνώ, παραδέχομαι)
 π.χ. νι κερντά καμπούλι ε παρέ και ντιόμ λε = δεν καταδέχτηκε τα λεφτά που του έδωσα.
 (βλ. και δέχομαι, παραδέχομαι).
καταδίδω (μετβ. ρ.): λι(ν)νταράβ (= κάνω να παρθεί, -ούν, κάνω να πάρει, -ουν, βάζω να πάρει, -ουν)
 π.χ. λι(ν)νταρντά λε α(ν)ντρέ καβά αφιάβα = το κατέδωσε μέσα (στην αστυνομία) αυτός ο ρουφιάνος. (λι(ν)νταράβ σ.α. κάνω έκτρωση, ξεμυαλίζω, βλ. και έκτρωση (κάνω)).
Συνών. τσχουταράβ (= βάζω να ρίξει-ουν, κάνω να ριχτεί-ούν), καταδίδω, αποβάλλω, κάνω έκτρωση
καταδιωγμένος: (βλ. κατατρεγμένος).
καταδιωγμός: (βλ. εκδίωξη, κατατρεγμός).
καταδικάζω (μετβ. ρ.): ντοσσαλό(-ί)-περαβάβ (= ένοχο, -η κάνω να πέσει, ντοσσαλό = ένοχος, φταιχτής, περαβάβ = γκρεμίζω, κατεδαφίζω, καταρρίπτω)
Αντίθ. μπεράτ-περαβάβ = αθώνω.
καταδιώκω: (βλ. κατατρέχω).
καταδίωξη: (βλ. κατατρεγμός).
καταδότης: αφιάβα, ο (κυριολ. ρουφιάνος), θηλ. αφιάβακα, η
Συνών. φρουκαμτζίο = προδότης, μαρτυριάρης
καταδρομέας: λοκατζίο, ο
 π.χ. λοκατζίο σι μο τσχαβό και ασκερλίκο = καταδρομέας είναι ο γιος μου στο στρατό.

καταδύομαι (μετβ. ρ.): α(ν)ντό-παϊ τσχάμαν (= μες στο νερό ρίχνω τον εαυτό μου).

καταζήτηση: ροντιπέ, ο (= ψάξιμο, έρευνα).

καταζητούμαι (αμετβ. ρ.): ροντισιάβ (= ψάχνομαι), ροντιάβ (= ψάχνομαι) και ροντί(ν)ντιαβ (= ψάχνομαι)

π.χ. ροντισιάολ κατάρ ε σσεραλέ = καταζητείται από τους αστυνομικούς.

καταζητώ (μετβ. ρ.): ρόνταβ (= ψάχνω, ερευνώ)

π.χ. ρόντεν λε ε σσεραλέ = τον καταζητούν οι αστυνομικοί (αστυνομία).

κατάθεση: τχοντιπέ, ο (κυριολ. βάλσιμο, τοποθέτηση).

καταθέτω (μετβ. ρ.): τχαβ (κυριολ. βάζω, τοποθετώ, ομόηχο τχαβ = πλένω, λούζω, κλωστή)

π.χ. τχοντόμ παρέ κάι μπάνκα = κατέθεσα χρήματα στην τράπεζα.

κατακαίω (μετβ. ρ.): πφαμπαράβ (= καίω μετβ, ανάβω μετβ.)

π.χ. η γιακ πφαμπαρντάς ε κοπάτσα = η φωτιά κατέκαψε τα δέντρα.

κατάκαρδα (επίρρ.): α(ν)ντό-γκι (= μες στη ψυχή)

π.χ. α(ν)ντό κο γκι, νά κα λες κχάντσικ = κατάκαρδα δεν θα πάρεις τίποτα.

κατακέφαλα (επίρρ.): οπρασσορό (= πάνω στο κεφάλι)

π.χ. η τόπα αβιλί λεσκέ οπρά σσορό = η μπάλα του ήρθε κατακέφαλα.

κατακόκκινος (επίθ.): μπουτ-λολό, -ί (= πολύ κόκκινος).

Συνών. λολαρντό = κοκκινισμένος.

καταλαβαίνω (μετβ. ρ.): ακχιαράβ

π.χ. ιν ακχιαρντέμ σο πφε(ν)ντάς μάνγκε = δεν κατάλαβα τι μου είπε, ακχιαρντόμ σο μανγκές τε κερές = κατάλαβα τι θες να κάνεις, ακανά

ακχιαρντάν σο κερντιλό; = τώρα κατάλαβες τι έγινε; (βλ. και κατανοώ).

κατάλευκος (επίθ.): μπουτ-παρνό, -ί (= πολύ άσπρος)

Αντίθ. μπουτ-καλό (= πολύ μαύρος) *κατάμαυρος.*

κατάληξη: σόνι, ο (κυριολ. τέλος) π.χ. ο σόνι σας τε χασαρέλ πι μπουκί = η κατάληξη ήταν να χάσει τη δουλειά του

καταληπτός (επίθ.):

ακχιαρντικανό, -ί.

π.χ. ακχιαρντικανέ όρμπε = κατάληπτά λόγια.

Συνών. ακχιαρντό = κατανοητός, αντιληπτός.

Αντίθ. μπιακχιαρντικανό = ακατάληπτος, μπιακχιαρντό = ακατανόητος, ακαταλαβίστικος.

καταληστεύω (μετβ. ρ.): τσοράβ (= κλέβω, ληστεύω).

κατάλογος: κατάλογο, ο

π.χ. ρόντε κάι κατάλογο τε αρακχές λεσκό τιλέφονο = ψάξε στον κατάλογο να βρεις το τηλέφωνό του.

κατάματα (επίρρ.): α(ν)ντέ-γιακχά (= μες στα μάτια)

π.χ. ντικ μαν α(ν)ντέ με γιακχά ντα πφεν μανγκέ σο τζανές = κοίταξε με κατάματα και πες μου τι ξέρεις.

κατάμαυρος (επίθ.): μπουτ-καλό, -ί (= πολύ μαύρος)

Συνών. καλαρντό = μαυρισμένος.

κατάμεστος (α) (επίθ.): επτέν-πφερντό, -ι (= εντελώς γεμάτος)

κατάμεστος (β) (επίθ.): μπουτ-πφερντό, -ί (= πολύ γεμάτος).

κατάμουτρα (επίρρ.): ανγκλαμούι (= μπροστά στο πρόσωπο), (προφ. με συνίζηση ούι)

π.χ. ανγκλαμούι τε πφενές μανγκέ καλέν, άηρ παλαντουμέ = κατάμουτρα να μου τα πεις αυτά, όχι πισώπλατα, πφα(ν)ντάς ο

ουντάρ ανγκλαμούι λέσκο = του έκλεισε την πόρτα κατάμουτρα, τσχουνγκαρντά λε ανγκλαμούι = τον έφτυσε κατάμουτρα.

Αντίθ. παλαντουμέ = πισόπλατα

κατανοημένος (μτχ. ως επίθ.): ακχιαρντό, -ί (σ.α. κατανοητός).

κατανόηση: ακχιαριπέ, ο
π.χ. σικάβ ζάλακ ακχιαριπέ, νά κερ αγκαντάλ = δείξε λίγη κατανόηση, μην κάνεις έτσι (ακχιαριπέ σ.α. αντίληψη)

Συνών. γκου(ν)ντιπέ = νόηση

κατανοητός (επίθ.): ακχιαρντό, -ι
π.χ. ακχιαρντί όρμπα νασστί ασσουνές κατάρ λεσκό μουί = κατανοητή κουβέντα δεν μπορείς να ακούσεις από το στόμα του.

Αντίθ. μπιακχιαρντό =

ακατανόητος.

κατανοούμαι (αμετβ. ρ.): ακχιάρντιαβ (βλ. και αντιληπτός (γίνομαι))

π.χ. ιν ακχιάρντον κε όρμπε = δεν κατανοούνται τα λόγια σου.

κατανοώ (μτβ.ρ.): ακχιαράβ
π.χ. νασστί ακχιαρές μο πρόβλημα = δεν μπορείς να κατανοήσεις το πρόβλημά μου
(βλ. και καταλαβαίνω).

κατάξερρος (επίθ.): μπουτ-σσουκό, -ί (= πολύ ξερός, σ.α. πολύ στεγνός, σσουκό = ξερός, στεγνός)

π.χ. μπουτ-σσουκέ πατρά = κατάξερα φύλλα, μπουτ σσουκέ σι ε κασσά = κατάξερα είναι τα ξύλα.

κατάπαυση: ατσανταριπέ, ο (= σταμάτημα).

καταπαύω (μετβ. ρ.): ατσανταράβ (= μετβ. σταματώ, σ.α. ανακόπτω, παύω μετβ.).

καταπιάνομαι (αμετβ. ρ.): αστάρντιαβ (= πιάνομαι, κρατιέμαι)

π.χ. σαρ αστάρντιλο καλέ μπουκιάσα προκοπία ντικχλάς = καθώς καταπιάστηκε μ' αυτή τη

δουλειά, προκοπή είδε. (σ.α. πειράζω).

κατάπικρος (επίθ.): μπουτ-κερκό, -ί (= πολύ πικρός)

π.χ. μπουτ-κερκί σι η καϊάβα = κατάπικρος είναι ο καφές.

καταπίνω (μετβ. ρ.): νακχαβάβ (= μετβ. περνώ)

π.χ. ντουκχάλ μο κουρλό ντα νασστί νακχαβάβ = πονάει το λαρύγγι μου και δεν μπορώ να καταπιώ.

(βλ. και μετβ. περνώ).

καταπληκτικά: (βλ. υπέροχα).

καταπληκτικός: (βλ. υπέροχος).

καταπνίγω (μετβ. ρ.): τασαβάβ (= πνίγω).

καταπόνηση: τσχι(ν)νταριπέ, ο
(βλ. εξάντληση).

καταπονούμαι (αμετβ. ρ.): τσχι(ν)-νταράμαν (= κουράζω τον εαυτό μου)

(βλ. εξαντλούμαι).

καταπονώ (μετβ. ρ.):

τσχι(ν)νταράβ

π.χ. τσχι(ν)νταρντά μαν μπουτ καγιά μπουκί = με καταπόνησε πολύ αυτή η δουλειά. (βλ. κόβω (β)).

κατάποση: νακχαηπέ, ο (= πέρασμα)

(βλ. και πέρασμα).

καταπρόσωπα: (βλ. κατάμουτρα).

κατάπτωση (σωματική εξασθένιση, αδυναμία):

τακα(τ)σϋζλϋκο, ο

π.χ. ασταρντά λε τακα(τ)σϋζλϋκο κάι νι χαλ = τον έπιασε κατάπτωση που δεν τρώει.

(τακάτι, ο = σωματική δύναμη, αντοχή, π.χ. νάι μαν τακάτι τε ουστάβ οπρέ = δεν έχω δύναμη να σηκωθώ επάνω, νάι μαν αβέρ τακάτι, τσχι(ν)ντιλόμ = δεν έχω άλλη αντοχή, κουράστηκα)

καταραμένος (μτχ.): αρμαϊ(ν)ντό,-ί και αρμαντι(ν)ντό,-ί

π.χ. αρμαϊ(ν)ντό ε Ντεβλέσταρ σι τε να ντικχέλ παρνό γκιβέ = καταραμένος από το Θεό είναι να μη δει άσπρη μέρα.

κατάργηση: (βλ. απαγόρευση).

καταργούμαι: (βλ. απαγορεύομαι).

καταργώ: (βλ. απαγορεύω).

κατάρες (οι): αρμάια, ε (προφ. με συνίζηση ια)

π.χ. κατάρ πι χολί αρμάια ντιά λε = από το θυμό του κατάρες του έδωσε.

Αντίθ. ντοβάβα = ευχή.

καταριέμαι (αμετβ. ρ.): αρμάια-νταβ (προφ. με συνίζηση αι) (= κατάρες δίνω)

π.χ. σόσκε ντες λε αρμάια; = γιατί τον καταριέσαι;

Αντίθ. ντοβάβα-νταβ = εύχομαι

κατάρρευση: περιπέ, ο (κυριολ. πέσιμο).

καταρρέω (αμετβ. ρ.): περάβ (κυριολ. πέφτω)

π.χ. πελέ ε κχερά κατάρ η ζενζελάβα = κατέρρευσαν τα σπίτια από το σεισμό (σ.α. γκρεμίζομαι, κατεδαφίζομαι).

καταρρίπτομαι (αμετβ. ρ.):

περάντιαβ (σ.α. γκρεμίζομαι, κατεδαφίζομαι).

καταρρίπτω (μετβ. ρ.): περαβάβ (σ.α. γκρεμίζω, κατεδαφίζω)

π.χ. ο ντουσσάνο περαντά η τιαράβα = ο εχθρός κατέρριψε το αεροπλάνο.

κατάρριψη: (βλ. γκρέμισμα).

κατασβήνω: (βλ. σβήνω).

κατασκευάζω: (βλ. δημιουργώ (β)).

κατασκευασμένος: (βλ. δημιουργώ (β)).

κατασκευή: (βλ. δημιουργώ (β)).

κάτασπρος (επίθ.): μπουτ-παρνό,-ί (= πολύ άσπρος)

π.χ. καγιά χλορίνι κερέλ ε σσέα μπουτ παρνέ = αυτή η χλωρίνη κάνει τα ρούχα κάτασπρα.

Συνών. παρναρντό = ασπρισμένος.

κατάστηθα (α) (επίρρ.):

οπρακολίν (= πάνω στο στήθος).

κατάστηθα (β) (επίρρ.):

οπραγκυύσι (τα υ προφέρονται όπως το γαλλικό υ).

κατάστημα: (βλ. μαγαζί).

καταστηματαρχής: βλ.

μαγαζάτορας.

κατασκευάζω: (βλ. προκαλώ).

καταστραμμένος (μτχ.):

ρεσπισαρντό,-ί και (άκλ. επίθ.)

ρεσπιμέ (σ.α. διασκορπισμένος).

καταστρεπτικότητα: ρεσπιπέ, ο (σ.α. διασκορπισμός)

καταστρέφομαι (α) (αμετβ. ρ.):

ρεσπισάαβ (σ.α. διασκορπίζομαι)

π.χ. ρεσπισάιλι λεσκί ανάβα = καταστράφηκε η οικογένειά του. (βλ. και διασκορπίζομαι).

καταστρέφομαι (β) (αμετβ. ρ.):

μάφι-κερντιάβ (= καταστροφή γίνομαι)

π.χ. μάφι-κερντιλό ο τομαφίλι = καταστράφηκε το αυτοκίνητο.

καταστρέφω (α) (μετβ. ρ.):

ρεσπισαράβ (σ.α. διασκορπίζω)

καταστρέφω (β) (μετβ. ρ.): μάφι-κεράβ (=καταστροφή κάνω)

π.χ. μάφι-κερντά μαν καγιά οροσπούκα = με κατέστρεψε αυτή η πόρνη.

καταστροφή: ρεσπισαριπέ, ο (βλ. διασκόρπιση).

κατατόπια (τα): τχανά, ε (πληθ.

του τχαν = τόπος, μέρος, θέση, οικόπεδο, περιοχή, χώρος)

π.χ. με τζανάβ σσουκάρ καλά τχανά = εγώ ξέρω ωραία (καλά) αυτά τα κατατόπια.

κατατρεγμένος (μτχ.):

νασσανταρντό,-ί και

πραστανταρντό,-ί.

κατατρεγγμός: νασσανταριπέ, ο και πραστανταριπέ, ο.

κατατρέχω (μετβ. ρ.):

νασσανταράβ και πραστανταράβ.

καταφέρνω (μετβ. ρ.): μεττζερίαβ

π.χ. νταλί κα μεττζερίος καγιά

μπουκί; = θα μπορέσεις να

καταφέρεις αυτή τη δουλειά; (σ.α.

επιτυγχάνω, κατορθώνω).

καταφερτζής: μεττζερετζίο, ο (σ.α.

πολυμήχανος), θηλ. μεττζερετζίκα,

η

Συνών. πφινρό = πονηρός, έξυπνος,

μπουτζανγκλό = πολύξερος,

έξυπνος.

Αντίθ. ατζαμίο = ατζαμής, αδέξιος.

καταχάιρομαι (αμεβτ.ρ.): μπουτ-
σεβινιάβ (= πολύ χαίρομαι).

κατάχαμα (επίρρ.): οπραπφού (=

πάνω στη γη, πάνω στο δάπεδο,

σ.α. υπέργεια)

π.χ. πασσιτλό οπραπφού =

κοιμήθηκε κατάχαμα.

καταχαρούμενος (άκλ. επίθ.):

μπουτ-σσένι (= πολύ χαρούμενος, -

η).

κατάψυξη: κατάψικσι, η

π.χ. α(ν)ντί κατάψικσι σι ο μας =

μες στην κατάψυξη είναι το κρέας.

κατεβάζω (α) (μετβ. ρ.): φουλαράβ

π.χ. φουλάρ εμπούκα ο φιάτο

μπουτ παρέ μανγκές = κατέβασε

λίγο την τιμή πολλά λεφτά ζητάς,

φουλαράβ ε μανγκινά κατάρ ο

τομαφίλι = κατεβάζω τα

εμπορεύματα από το αυτοκίνητο.

(βλ. και ξεφορτώνω, ξεφουσκώνω

μετβ.).

Αντίθ. ικλαράβ = ανεβάζω.

κατεβάζω (β) (ενεργ. διαμ. ρ.):

φουλαρνταράβ (= βάζω να

κατεβάσει, -ουν, κάνω να κατεβεί, -

ούν, αναγκάζω να κατεβεί, -ούν)

π.χ. κα φουλαρνταράβ λεστέ ε

μανγκινά κατάρ τομαφίλι = θα τον

βάλω να κατεβάσει τα εμπορεύματα

από το αυτοκίνητο, του ζόρλαν τελέ

κα φουλαρνταρές μαν; = εσύ με το

ζόρι θα με κάνεις να κατέβω κάτω;

κατεβαίνω (αμετβ. και μετβ.ρ.):

φουλάβ

π.χ. φούλι τελέ = κατέβα κάτω,

φουλιλό ο πιρετό κατάρ ο χουρντό

= κατέβηκε ο πιρετός από το μωρό.

(βλ. αμετβ. ξεφουσκώνω).

Αντίθ. ικλάβ = ανεβαίνω, βγαίνω,

σκαρφαλώνω, καβαλάω.

κατέβασμα: φουλαριπέ, ο

(βλ. και ξεφόρτωμα, ξεφούσκωμα).

Συνών. φουλιπέ = κάθοδος.

Αντίθ. ικλιπέ = ανέβασμα, έξοδος,

καβάλημα, σκαρφάλωμα, άνοδος.

κατεβασμένος (μτχ.): φουλαρντό,-ί

(βλ. και ξεφορτωμένος,

ξεφουσκωμένος).

Αντίθ. ικλαρντό = ανεβασμένος.

κατεδαφίζω (μετβ. ρ.): περαβάβ

π.χ. περαντέ λενγκέ κχερά =

κατεδάφισαν τα σπίτια τους. (βλ.

και γκρεμίζω).

κατεδάφιση: περαηπέ, ο (βλ. και

γκρέμισμα).

κατεδαφισμένος (μτχ.): περαντό,-ί

(βλ. και πεσμένος, γκρεμισμένος).

κατεδαφιστέος (επίθ.):

περαημάσκο,-ι (= για κατεδάφιση).

κατεξοχήν: (βλ. ιδίως).

κατεπείγων (α) (επίθ.): μπουτ-

ατζελαβάκο, -ι (= πολλής

βιασύνης).

κατεπείγων (β) (επίθ.): μπουτ-

σιγκιαριμάσκο, -ι (= πολλής

βιασύνης).

κατεργάζομαι (μετβ. ρ.):

μπουκιαράβ (σ.α. επεξεργάζομαι)

π.χ. μπουκιαράβ ο σάστρι =

κατεργάζομαι το σίδερο (κυριολ.

δουλεύω μετβ.)

κατεργασία: μπουκιαριπέ, ο (σ.α.

επεξεργασία)

(μπουκί = δουλειά).

κατεργασμένος (μτχ.):

μπουκιαρντό, -ί (σ.α.

επεξεργασμένος)

π.χ. μπουκιαρντό μπαρ =

κατεργασμένη πέτρα.

Αντίθ. μιμπουκιαρντό =

ακατέργαστος.

κατευθείαν (επίρρ.): ντοβρού

π.χ. κα τζας ντοβρού κχερέ = θα

πας κατευθείαν σπίτι, ντοβρού κατέ

αβιλό = κατευθείαν εδώ ήρθε.

(βλ. και ευθύς, ευθέως).

(ντοβρού σ.α. ντόμπρος).

κατευθύνω (μετβ. ρ.): ινγκαράβ

και ινγκιανράβ (κυριολ. πηγαίνω

μετβ., μεταφέρω, σ.α. καθοδηγώ,

οδηγώ).

κατηφής: (βλ. σκυθρωπός).**κατηφόρα:** κατιφόρα, η

π.χ. πολοκό τζα, κατιφόρα σι κατέ

= σιγά πήγαινε, κατηφόρα έχει εδώ.

Αντίθ. τεπάβα, ανιφόρα = ανηφόρα.

κάτι (α) (αόρ. αντων. άκλ.):

κχάντσικ (= τίποτα).

π.χ. λε τουκέ κχάντσικ, τε χας =

πάρε για σένα κάτι, να φας.

κάτι (β) (αόρ. αντων. άκλ.): καϊέκ-

σσεί (= κανένα, κάποιο, πράγμα)

π.χ. λε μάνγκε ντα καϊέκ-σσει, τε

χαβ = πάρε και για μένα κάτι, να

φάω.

κατοικία: κχερέσκο-τχαν, ο (=

σπιτιού θέση)

κατοικώ (αμετβ. ρ.): μπεσσάβ (=

κάθομαι)

π.χ. μπεσσάβ κάι Σελανίκο =

κατοικώ στην Θεσσαλονίκη.

κατονομάζω (μετβ. ρ.): αλάβ-νταβ

(= όνομα δίνω, σ.α. ονοματίζω)

π.χ. νι μανγκέλ τε ντελ πε

αμαλένγκε αλαβά = δε θέλει να

κατονομάσει τους φίλους του.

κατόπιν: (βλ. πίσω, μετά).**κατόρθωμα:** (βλ. επίτευγμα).**κατορθώνω:** (βλ. επιτυγχάνω,

καταφέρνω).

κατορθωτός (επίθ.):

μπετζερμεκέσκο, -ι.

κατοστάρικο: σσελένγκο, ο και

σσελένγκι, η.

κατούρημα: μουταριπέ, ο.**κατουρημένος (μτχ.):** μουταρντό, -ί

π.χ. μουταρντό σι ο χουρντό =

κατουρημένο είναι το μωρό.

κατουριέμαι (αμετβ. ρ.):

μουταράμαν και μουτράμαν

π.χ. μουταρντάπες ε τρασσάταρ =

κατουρήθηκε απ' τον φόβο.

κάτουρο: μοντέρ, ο**κατουρώ (αμετβ. και μετβ. ρ.):**

μουταράβ και μουτράβ.

κατσαβίδι: κατσαβίντα, η και

κατσαβίδι, ο

π.χ. τούτε σι η κατσαβίντα; = σε

σένα είναι το κατσαβίδι; εκ

κατσαβίδι ιν αρακχι(ν)ντισάολ

α(ν)ντό κχερ! = ένα κατσαβίδι δεν

βρίσκεται μες στο σπίτι!

κατσαμάκι: κατσαμάκο, ο

π.χ. σαρ κατσαμάκο κερντιλί η

ζουμί = σαν κατσαμάκι έγινε το

φαγητό.

κατσαρίδα: μπετζέκο, ο.**κατσαριδοκτόνο:** μπετζεκένγκο-

ιλάτσι, ο (= κατσαρίδων φάρμακο).

κατσαρόλα: τσίντζιρα, η

π.χ. χαλαβάβ η τσίντζιρα = πλένω

την κατσαρόλα.

κατσαρολίτσα: τσιντζιρίσα, η

π.χ. μι τσιντζιρίσα χασάρντιλι, τε

χασαρέλ λεν ο Ντελ = η

κατσαρολίτσα μου χάθηκε, να τους

χάσει ο Θεός.

κατσαρομάλλης (επίθ.): πουρλιμέ-

μπαλένγκο, -ι.

κατσαρός (άκλ. επίθ.): πουρλιμέ

π.χ. πουρλιμέ σι λεσκέ μπαλά =

κατσαρά είναι τα μαλλιά του.

κατσικά: μπουζνί και κετσικά, η.**κατσικάκι:** μπουζνορί και

κετσικίσα, η.

κατσικίσιος (επίθ.): μπουζνάκο,-ι και κετσικάκο,-ι

π.χ. κετσικάκο μας = κατσικίσιο κρέας.

κατσικόδρομος: μπουζνένγκο-ντρομ και κετσικένγκο-ντρομ, ο.

κατσικοκλέφτης: κετσικένγκο-τσορ, ο.

κάτω (επίρρ.): τελέ

π.χ. τε τρασσάς κολέσταρ κái ντικλέχ τελέ = να φοβάσαι από αυτόν που βλέπει κάτω, α(ν)ντέ γεκ ντουμούκ τσχοουτά λε τελέ = με μια γροθιά τον έριξε κάτω.

(από κάτω = ταλάλ και τελάλ, π.χ. αστάρ ταλάλ = κράτα από κάτω).

Αντίθ. οπρέ = επάνω.

κάτωθεν: τελάλ και ταλάλ

Αντίθ. οπράλ = άνωθεν.

κατώτερος (επίθ.): τελουντό,-ί και τελικνό,-ί

π.χ. ο τελικνό ράφο = το από κάτω ράφι.

Αντίθ. οπρικνό, υστύνυ = ανώτερος

κατωτερότητα: τελουτνιπέ, ο

Αντίθ. οπριπέ, υστυνλύκο = ανωτερότητα.

καυλώνω (για άνδρα) (αμετβ. ρ.):

μο-καρ-ουσστέλ (= το πέος μου σηκώνεται).

καυλώνω (για γυναίκα) (αμετβ. ρ.):

μι-μιντσ-ουσστέλ (= το αιδοίο μου σηκώνεται).

καυσαέριο: ντουμάνο, ο (κυριολ. καπνός, σ.α. ατμός).

καυσόξυλο: πφαμπαριμάσκο-κάσς, ο.

καύσωνας: πφαμπαριπέ, ο

π.χ. σαβό πφαμπαριπέ σι καβά αβγκιέ! = τι καύσωνας είναι αυτός σήμερα!

(βλ. και κάψιμο, άναμμα).

καυτερός (επίθ.): πφαμπαρντό,-ί

π.χ. πφαμπαρντί τσχοούσκα = καυτερή πιπεριά.

(βλ. και καμένος, καυτός, αναμμένος).

καυτός (α) (μτχ. ως επίθ.):

πφαμπαρντό,-ί

π.χ. πφαμπαρντό παϊ = καυτό νερό (βλ. και καμένος, καυτερός, αναμμένος, ζεματισμένος (α)).

Αντίθ. σσουντρό = κρύος, ψυχρός.

καυτός (β) (άκλ. επίθ.): ασσλάκι

π.χ. ασσλάκι κχιλ = καυτό λάδι.

Συνών. τατό = ζεστός.

Αντίθ. μπουζλού = κρύος, παγωμένος.

(βλ. και ζεματισμένος (β)).

καύχηση: μπαρικανιπέ, ο

(βλ. και υπερηφάνεια, μεγαλομανία).

καυχησιάρης (επίθ.): μπαρικανό,-ί

(βλ. και υπερήφανος, μεγαλομανής).

καυχιέμαι (αμετβ. ρ.):

μπαρικανισάαβ

(βλ. και υπερηφανεύομαι)

Συνών. ασσαράμαν = παινεύομαι.

καφέ (το χρώμα) (άκλ.επίθ.): καφέ

π.χ. σίτουτ καφέ μοιιάβα τε μακχάβ με μενία; = έχεις καφέ μπογιά να βάψω τα παπούτσια μου;

καφεδάκι: καϊαβίσα, η.

καφενεδάκι: καβεναβίσα, η.

καφενείο: καβενάβα, η

π.χ. τζαβ κái καβενάβα τε κχελάβ λιλά = πάω στο καφενείο να παίξω χαρτιά.

καφετέρια: καφετέρια, η

π.χ. τζαβ κái καφετέρια, τε παβ καϊάβα = πάω στην καφετέρια, να πιω καφέ.

καφές: καϊάβα, καφάβα, η και καφέα, η

π.χ. σόσκι καϊάβα πες; = τι καφέ πίνεις; κερ μανγκέ γεκ γκουγκλί καφάβα = φτιάξε μου έναν γλυκό καφέ, κερκί σι η καφέα = πικρός είναι ο καφές.

καφετζής: καβετζίο, ο.

καφετζού: καβετζίκα, η.
καχύποπτη (η): εσσκιλτζίκα, η
 π.χ. μπουτ εσσκιλτζίκα σι κι ρομνί
 = πολύ καχύποπτη είναι η γυναίκα σου.
καχύποπτος (ο): εσσκιλτζίο, ο
 π.χ. νά αβ γκαντικίν εσσκιλτζίο =
 μην είσαι τόσο καχύποπτος.
καψαλίζω (μετβ. ρ.): πουρλισαράβ
 π.χ. πουρλισαράβ η κχαϊνί =
 καψαλίζω την κότα.
καψάλισμα: πουρλισαριπέ, ο.
καψαλισμένος (μτχ.):
 πουρλισαρντό, ί.
κάψιμο: πφαμπαριπέ, ο
 (βλ. και άναμμα, καύσωνας).
κέικ: κεκ, ο
 π.χ. κα κερές αμένγκε αϊράτ κεκ; =
 θα μας φτιάξεις απόψε κέικ;
κεκεδίζω (αμετβ. ρ.): κεκελενίαβ.
κεκέδισμα: κεκελενμέκο, ο.
κεκές: κεκεμένι, ο
 θηλ. κεκεμένκα, η.
κελάηδημα: μπασσιπέ, ο
 (βλ. ηχώ).
κελαηδώ (αμετβ. ρ.): μπασσάβ
 π.χ. μπασσέν ε τσιρικλά =
 κελαηδούν τα πουλιά.
 (βλ. αμετβ. ηχώ).
κελεμπία: κελεμπία, η.
κελεπούρι: κελεπούρι, ο
 π.χ. κελεπούρι ακχαντά λε =
 κελεπούρι το βρήκε (δηλ. σε τιμή
 ευκαιρίας).
κελί: πφα(ν)ντιπέσκι-οντάια, η (=
 φυλακής δωμάτιο).
κελύφι: κύλϋφο, ο (σ.α.
 μαξιλαροθήκη)
κενό (α): τσουτσιπέ, ο.
κενό (β): μπουσλοούκο, ο.
κενός: (βλ. άδειος).
κενότητα: (βλ. κενό).
κέντρο: κέ(ν)ντρο, ο
 π.χ. κái κέ(ν)ντρο κχελέλ τόπα =
 στο κέντρο παίζει μπάλα, κα
 ινγκαράβ τουμέν αϊράτ κái

κέ(ν)ντρο = θα σας πάω απόψε στο
 κέντρο (διασκέδασης)
κενωμένος: (βλ. αδειασμένος).
κενώνω: (βλ. μετβ.ρ. αδειάζω).
κένωση: (βλ. άδειασμα).
κεραία (α): κερέα, η
 π.χ. κι(ν)ντάν κερέα ε τιλεορασάκε;
 = αγόρασες κεραία για την
 τηλεόραση;
κεραία (β) (δορυφορική): τσαρό, ο
 (= πιάτο)
 π.χ. νái τουτ τσαρό, ο(ν)ντάν νι
 ασταρές σσουκάρ ε μερκέζορα =
 δεν έχεις δορυφορική κεραία, γι'
 αυτό δεν πιάνεις ωραία (καλά) τους
 σταθμούς.
κεράκι: μεμελορί, η.
κεραμιδένιος: (βλ. κεραμωτός).
κεραμίδι: κираμίτι, ο και κираμίτα,
 η
 π.χ. γκαντικίν μπροσσά μπουκί
 κερντόμ, εκ κираμίτι οπρά μο
 σσορό νασστί τχοντόμ = τόσα
 χρόνια δούλεψα, ένα κεραμίδι πάνω
 στο κεφάλι μου δεν μπόρεσα να
 βάλω, (δηλ. να αποκτήσω ένα
 σπίτι).
(υποκ.) κираμιτίσα, η.
κεραμωτός (επίθ.): κираμιτλίο,-
 τλίκα.
κερασάκι: τσιρισσορί, η.
κερασένιος (επίθ.): τσιρισσιναλό,-ί
 π.χ. τσιρισσιναλέ ουσστά =
 κερασένια χείλη.
κεράσι: τσιρίςς, η
 π.χ. κι(ν)ντόμ τουκέ τσιρισσά =
 σου αγόρασα κεράσια.
κερασί (το): τσιρισσάκο -ρένκι, ο
 (κυριολ. κερασιού χρώμα).
κέρασμα (α): κερασαριπέ, ο.
κέρασμα (β): ισμαρλαμάκο, ο (σ.α.
 παραγγελία).
κερασμένος (μτχ.): κερασαρντό, -ί.
κερασφόρος (επίθ.): σσινγκαλό, -ί
 (σ.α. κερατάς)

π.χ. σσινγκαλό μπακρό = κερασφόρο πρόβατο.
κερατάκι: σσινγκορί, η.
κερατάς: σσινγκαλό, ο.
κερατού: σσινγκαλί, η.
κέρατο: σσινγκ, η.
κεράτωμα: σσινγκαλιπέ, ο.
κερατώνω (μετβ. ρ.): σσινγκά-τχαβ
 π.χ. λεσκή ρομνί σσινγκά-τχοντάς
 λεσκέ = η γυναίκα του τον
 κεράτωσε. (σσινγκά-τχαβ = κέρατα
 βάζω).
κεραυνός: σσιμσέκο, ο
 π.χ. (κατάρρα) σσιμσέκο τε
 πφαμπαρέλ τουτ = κεραυνός να σε
 κάψει.
κερδίζω (αμετβ. και μετβ. ρ.):
 καζανίαβ
 π.χ. καζανίαβ μο μαρνό = κερδίζω
 το ψωμί μου, σο κα καζανίος τε να
 αβέσα; = τι θα κερδίσεις άμα δεν
 έρθεις;
Αντίθ. χασαράβ = χάνω.
κερδισμένος (μτχ. ως επίθ.):
 κιαρλίο, -ούκα (σ.α. κερδοφόρος)
 π.χ. σαντέ του ικλιλάν κιαρλίο
 κατάρ καγιά μπουκί = μόνο εσύ
 βγήκες κερδισμένος από αυτή τη
 δουλειά
κέρδος: κιάρι, ο
 π.χ. σι μπουτ κιάρι κάι καγιά
 μπουκί = έχει πολύ κέρδος αυτή η
 δουλειά
Αντίθ. ζαράρι = ζημιά.
κερδοφόρος (επίθ.): κιαρλίο, -ούκα
 (σ.α. κερδισμένος).
κερένιος (επίθ.): μεμελάκο, -ι.
κερί: μεμελί, η
 π.χ. πφαμπαράβ η μεμελί = ανάβω
 το κερί.
κέρινος (επίθ.): μεμελάκο, -ι
 π.χ. μεμελάκο ρένκι = κέρινο
 χρώμα.
κερνό (μετβ. ρ.): κερασαράβ και
 ισμαρλάριαβ (προφ. με συνίζηση ια).

π.χ. σο μαγκές τε ισμαρλάριαβ
 τουκέ; = τι θέλεις να σε κεράσω;
 άντε, ντατ κερντιλάν, ιν κα
 κερασαρές αμένγκε κχάντσικ; =
 άντε, πατέρας έγινες, δε θα μας
 κεράσεις τίποτα; (ισμαρλάριαβ σ.α.
 παραγγέλω).
κέρωμα: μεμελί-μακχιπέ, ο (μεμελί
 = κερί, μακχιπέ = άλειμμα,
 βάψιμο).
κερώνω (α) (μετβ. ρ.): μεμελί-
 μακχάβ (μεμελί = κερί, μακχάβ =
 αλείφω, βάφω).
κερώνω (β): μεμελί-μακχλανταράβ
 (μεμελί = κερί, μακχλανταράβ
 επιτατ. ενεργ. διαμ.ρ. = βάζω να
 αλείψει -ουν, βάζω να βάψει-ουν).
κετσές: κετσάβα και πούσλα, η
 π.χ. κετσάβα ασταρντέ κε μπαλά,
 κάι νι φουλαβές λεν = κετσέ
 πιάσανε τα μαλλιά σου, που δεν τα
 χτενίζεις.
κεφαλάκι: σσορορό, ο.
κεφάλας: μπαρέ-σσερέσκο, -ι (=
 μεγαλοκέφαλος), θηλ. μπαρέ-
 σσερέσκι, ι
*Αντίθ. σικνέ-σσερέσκο =
 μικροκέφαλος.*
κεφάλι: σσορό, ο
 π.χ. ντουκχάλ μο σσορό = πονάει
 το κεφάλι μου, κατάρ πο σσορό
 σϋρντελ ακανά = απ' το κεφάλι του
 υποφέρει τώρα, μπαρί μπειλάβα
 αβιλί οπρά μο σσορό = μεγάλος
 μπελάς ήρθε πάνω στο κεφάλι μου.
κεφαλιά: σσορό, ο (κυριολ.
 κεφάλι)
 π.χ. τε σϋρνταβα τούκε εκ σσορό,
 κε ντα(ν)ντά κα λαβ κατάρ κο μούι
 = αν σου τραβήξω μια κεφαλιά, τα
 δόντια σου θα πάρω από το στόμα
 σου.
κεφαλόπονος: σσερέσκι-ντουκ, η.
κεφάτος (επίθ.): κεφλίο, -ίκα

π.χ. μπουτ κεφλίο ντικχάβ τουτ
αβγκιέ = πολύ κεφάτο σε βλέπω
σήμερα.

Αντίθ. μπικεφέσκο = άκεφος.

κέφι: κέφι, ο

π.χ. νάι μαν κέφι, ιν κα τζαβ = δεν
έχω κέφι, δεν θα πάω.

κεφτές: κεφτάβα, η

π.χ. πεκάβ ε κεφτάβε = τηγανίζω
τους κεφτέδες.

κηδεία: τζενεζάβα, η

π.χ. νασστί γκελό κάι πε νταντέσκι
τζενεζάβα = δεν μπόρεσε να πάει
στην κηδεία του πατέρα του.

κηδεύω (μετβ. ρ.): πραχοσαράβ (= θάβω).

κηλίδα (στρογγυλόσχημη):

νταμγκάβα, η (βλ. και βούλα).

κήπος: (βλ. περιβόλι).

κιάλι: μπιλμπίλι, ο (πληθ. =
μπιλμπίλα, ε)

(βλ. και τηλεσκόπιο).

(ομόηχο μπιλμπίλι = αηδόνι).

κίβδηλος: (βλ. πλαστός).

κιβώτιο: σα(ν)ντούκο, ο

(βλ. και μπαούλο).

κιθάρα: κιθάρα και κιτάρα, η

κιλίμι: κιλίμο, ο (σ.α. χαλί)

π.χ. χαλαβάβ ε κιλίμορα = πλένω
τα κιλίμια.

Συνών. αλία = χαλί.

κιλό: κίλο, ο

π.χ. καζόμ κίλορα σαν; = πόσα
κιλά είσαι; κατάρ πο φεναλούκο,
ούτε εκ κίλο οπρά πέστε νασστί
τχολ = από την κακοσύνη του, ούτε
ένα κιλό πάνω του δεν μπορεί να
βάλει, καζόμ κίλορα ικλιλέ ε
πουρουμά; = πόσα κιλά βγήκαν τα
κρεμμύδια;

κιλότα: χαρνί-σοστέν, η

κιμαδόπιτα: κүймаалды-μπερέκο, ο

κιμάς: κүйμάβα, η

π.χ. κι(ν)ντόμ γεκ κίλο κүйμάβα =
αγόρασα ένα κιλό κιμά.

κιμπάρης: κιμπάρι, ο

π.χ. κιμπάρι σι βο, νι βουραβέλ
καγιά α(ν)τεράβα = κιμπάρης είναι
αυτός, δεν φοράει αυτό το
πουκάμισο, κιμπάρι μανούς =
κιμπάρης άνθρωπος (δηλ.
άνθρωπος με αρχοντιά, σ.α.
αριστοκράτης).

κιμπάρικος (επίθ.): κιμπάρι-κα
(σ.α. κιμπάρης, βλ. και κιμπάρης)

π.χ. κιμπάρι βουραηπέ σι καβά =
κιμπάρικο ντύσιμο είναι αυτό.

*Συνών. μπαρικανό = υπερήφανος,
μεγαλομανής, καυχησιάρης.*

κιμπάρισα: κιμπάρκα, η

π.χ. μπουτ κιμπάρκα σι λεσκή ρομνί
= πολύ κιμπάρισα είναι η γυναίκα
του (σ.α. αριστοκράτισσα).

κιμπαρλίκι: κιμπαρλούκο, ο.

κινηματογράφος: (βλ. σινεμά).

κινητήρας: μάκινα και μακίνα, η

π.χ. ε τομαφιλέσκι μακίνα χασαρέλ
κχιλά = ο κινητήρας του
αυτοκινήτου χάνει λάδια.

(βλ. και μηχανή).

κινητό (τηλέφωνο): κινιτό, ο

π.χ. μο κινιτό τσορντέ κατάρ

τραπέζι = το κινητό μου

(τηλέφωνο) κλέψανε από το

τραπέζι.

κινούμαι (αμετβ. ρ.): πφιράβ

(κυριολ. αμετβ. περπατώ, αμετβ.

κυκλοφορώ)

κινούμενα σχέδια: σσεητάια, ε

(προφ. με συνίζηση ια) (κυριολ.

διαβόλια, σατανάδες)

π.χ. σσεητάια κχελέν κάι τιλεόρασι

= κινούμενα σχέδια παίζουν στην

τηλεόραση.

κινώ (αμετβ. ρ.): πφιραβάβ και

πφιρανταράβ (κυριολ. μετβ.

περπατώ, μετβ. κυκλοφορώ).

κιόλας (επίρρ.): μπιλέμ

π.χ. αβιλάν μπιλέμ; = ήρθες

κιόλας;

Αντίθ. ζατέν και ζάτεν = ήδη,

άλλωστε.

κιάσκι: κιάσκι, ο

π.χ. κερ τουκέ εκ κιάσκι κατέ
ανγκλάλ = κάνε για σένα ένα κιάσκι
εδώ μπροστά.

κιτρινάδα: σαρυλύκο, ο (σ.α.
ηπατίτιδα, σαρυ = κίτρινος, -η).

κιτρινίζω (αμετβ. ρ.): σαρυ-
κερντιάβ (= κίτρινος-η γίνομαι)
π.χ. σαρυ-κερντιλό λεσκό μούι
κατάρ η νταρ = κιτρίνισε το
πρόσωπό του από το φόβο.

κιτρινίλα: (βλ. κιτρινάδα).

κίτρινος (άκλ. επίθ.): σαρυ
π.χ. κερντιλό σαρ σαρυ λιμόνο ε
τρασσάταρ = έγινε σαν κίτρινο
λεμόνι από τον φόβο.

κιχ (άκλ.): κύχ

π.χ. ούτε κύχ νι κερντά ε νταράταρ
= ούτε κιχ δεν έκανε από το φόβο.

κλαδάκι: νταλορό και νταλίσι, ο

κλαδί: ντάλι και ντάλο, ο
π.χ. σσουκέ ντάλορα = ξερά
κλαδιά.

κλαδωτός (επίθ.): ντα(λ)λίο, -ούκα
π.χ. ντα(λ)λίο κοτόρ = κλαδωτό
ύφασμα.

κλαίγομαι (αμετβ. ρ.): ροβάμαν
π.χ. γκαντιμπόρ παρέ σίλε ντα πάλε
ροβέλπεσ = τόσα λεφτά έχει και
πάλι κλαίγεται.

κλαίω (αμετβ. και μετβ. ρ.):
ροβάβ

π.χ. ροβέλ ο χουρντό = κλαίει το
μωρό, σόσκε ροβές; = γιατί κλαίς;
ροβέλ κατάρ πι χολί = κλαίει από το
θυμό του, σα ροβέλ κο μούι ιτσ νι
ασάλ = όλο κλαίει το πρόσωπό σου
καθόλου δεν γελάει

Αντίθ. ασάβ = γελώ

κλαίω (με λυγμούς) (αμετβ. ρ.):
γκέσα-ροβάβ (= με ψυχή κλαίω)
π.χ. γκέσα-ροβέλας ο χουρντό πε
ντάκε = έκλαιγε με λυγμούς το
παιδί για τη μάνα του.

κλαίω (ενεργ. διαμ. ρ.):
ροβνταράβ (= κάνω να κλάψει-ουν,

βάζω να κλάψει-ουν) και
ροη(ν)νταράβ

π.χ. ροβνταρντά μαν καϊά γκιλί =
μ' έκανε να κλάψω αυτό το
τραγούδι, σόσκε ροβνταρές ε
χουρντέ; = γιατί βάζεις το παιδί να
κλαίει; σαρ ροβνταρντάν μαν του,
αγκαντάλ κα ροβνταράβ τουτ με
ντα ακανά = όπως μ' έκανες να
κλάψω, έτσι θα σε κάνω να κλάψεις
κι εσύ τώρα. (ροβνταρντό, -ί, (μτχ.)
= κλαμμένος, ροβνταριπέ, ο (ρημ.
ουσ.) = προκλητικό κλάψιμο)
*Αντίθ. ασανταράβ = κάνω να
γελάσει, -ουν.*

κλάμα: ροηπέ, ο

π.χ. λολιλέ λεσκέ γιακχά κατάρ ο
ροηπέ = κοκκίνησαν τα μάτια του
από το κλάμα

Αντίθ. ασαηπέ = γέλιο.

κλαμένος (μτχ.): ροη(ν)ντό, -ί
π.χ. ροη(ν)ντέ γιακχά = κλαμένα
μάτια

*Αντίθ. μπιροη(ν)ντό = άκλαυτος,
ασαη(ν)ντό = γελαστός.*

κλανιά: κχάι, η.

(υποκ.) κχαϊορί, η (προφ. με
συνίζηση ιο).

κλανιάρης (επίθ.): κχαϊαρντό, -ί.

κλάνω (αμετβ. ρ.): κχαϊαράβ
(προφ. με συνίζηση ια)

π.χ. κον κχαϊαρντά; = ποιος
έκλασε;

κλαρίνο: γκαρνάτα, η

π.χ. τζανές τε μπασσαλές
γκαρνάτα; = ξέρεις να παίζεις
κλαρίνο;

κλαριντζής: γκαρνάτατζίο, ο.

κλάσιμο: κχαϊαριπέ, ο.

κλασιάρης (επίθ.): ροη(ν)-
νταρντό, -ί

π.χ. εμπουκάκε ροβέλ καβά
χουρντό σαβό ροη(ν)νταρντό σι! =
με το παραμικρό κλαίει αυτό το
παιδί τι κλασιάρικο είναι!

ροη(ν)νταρντί γκιλί = κλαψιάρικο τραγούδι.

κλαψιαροπρόσωπος (επίθ.): ροη(ν)ντέ-μόσκο, -ι

Αντίθ. ασαη(ν)ντέ-μόσκο = γελαστοπρόσωπος.

κλέβομαι (αμετβ. ρ.): τσορντιάβ
π.χ. τσορντιλέ με γκάλμπεα κατάρ ο κχερ = κλάπηκαν τα χρυσά μου από το σπίτι.

κλέβω (μετβ. ρ.): τσοράβ
π.χ. τσορντέ λεσκέ παρέ = κλέψανε τα λεφτά του, του νι λατζάς κάι τσορές; = εσύ δεν ντρέπεσαι που κλέβεις;

κλειδί: νατάρι και κιλίτο, ο
π.χ. ρόνταβ με νατάρα = ψάχνω τα κλειδιά μου.

κλειδώμα (α): κιλιτλεμέκο, ο.

κλειδώμα (β): κλιδοσαριπέ, ο.

κλειδωμένος (α) (άκλ. επίθ.):

κιλιτλεμίτσι και κιλιτλί
π.χ. κιλιτλεμίτσι σι η καπούια = κλειδωμένη είναι η πόρτα.

κλειδωμένος (β) (μτχ.):

κλιδοσαρντό, -ί.

κλειδώνομαι (α) (αμετβ. ρ.):

κιλιτλέαμαν (μέση διάθεση).

κλειδώνομαι (β) (αμετβ. ρ.):

κλιδοσαράμαν (μέση διάθεση).

κλειδώνω (α) (αμετβ. ρ.):

κιλιτλενιάβ

π.χ. νι κιλιτλενίορ η καπούια = δεν κλειδώνει η πόρτα.

κλειδώνω (β) (αμετβ. ρ.):

κλιδοσάαβ και κλιδοσάβαβ.

κλειδώνω (α) (μετβ. ρ.): κιλιτλέαβ

π.χ. κιλιτλέαβ η καπούια =

κλειδώνω την πόρτα.

κλειδώνω (β) (μετβ. ρ.):

κλιδοσαράβ

π.χ. τε κλιδοσαρές ο ουντάρ = να κλειδώσεις την πόρτα.

κλειδώνω (γ) (μετβ. ρ.):

πφά(ν)νταβ (=κλείνω μετβ., δένω, φυλακίζω)

κλείνομαι (αμετβ. ρ.): πφά-

(ν)νταμαν (μέση διάθεση)

π.χ. πφα(ν)ντάπες α(ν)ντό κχερ ντα νι μανγκέλ τε ντικχέλ κχάνικας = έχει κλειστεί στο σπίτι και δεν θέλει να δει κανέναν

(βλ. και δένομαι)

Αντίθ. πουταράμαν = ανοίγομαι,

ξανοίγομαι, λύνομαι

κλείνω (α) (αμετβ. ρ.):

πφα(ν)ντιάβ (παθητική διάθεση)

π.χ. με γιακχά πφα(ν)ντόν κατάρ η λί(ν)ντρα = τα μάτια μου κλείνουν από τη νύστα.

(βλ. και φυλακίζομαι)

Αντίθ. πουτάρντιαβ = ανοίγω

(αμετβ), λύνομαι.

κλείνω (β) (ενεργ.διαμ.ρ.):

πφα(ν)νταράβ

(βλ. δένω (β))

κλείνω (μετβ. ρ.): πφά(ν)νταβ

π.χ. πφά(ν)ντε ο ουντάρ = κλείσε

την πόρτα, πφά(ν)νταβ η

πέντζεραβα = κλείνω το παράθυρο,

(στίχοι από ποιήμα του Γ.Αλεξίου

«η σεβντάβα(= ο έρωτας)»)σάντε

με γιακχά τε πφά(ν)νταβα ντα τε

μεράβ ντα πάλε α(ν)ντέ κε σουνέ ερ

η ρατ κα αβάβ = μόνο τα μάτια μου

αν κλείσω και πεθάνω και πάλι στα

όνειρά σου θα έρχομαι κάθε βράδυ.

(βλ. και φυλακίζω, δένω).

Αντίθ. πουταράβ = ανοίγω (μετβ.),

λύνω.

κλείσιμο: πφα(ν)ντιπέ και

πφαναγκλιπέ, ο (σ.α. φυλακή,

δέσιμο)

(βλ. και φυλακή, δέσιμο).

Αντίθ. πουταριπέ = άνοιγμα,

λύσιμο.

κλεισμένος (μτχ.): πφα(ν)ντό,-ί και

πφαναγκλό,-ί (σ.α. φυλακισμένος,

δεμένος)

π.χ. πφα(ν)ντί σι η καπούια =

κλεισμένη είναι η πόρτα.

κλειστός (επίθ.): πφα(ν)ντό,-ί και πφανγκλό,-ί (σ.α. φυλακισμένος, δεμένος)

π.χ. πφα(ν)ντό σι ο ντουκιάνο = κλειστό είναι το μαγαζί (βλ. και φυλακισμένος, δεμένος).

Αντίθ. πουταρντό = ανοιχτός, λυμένος.

κλειτορίδα: κουκούλι, ο.

κλεμμένος (α) (μτχ.): τσορντό,-ί π.χ. νά κιν ο σιντζίρι, τσορντό σι = μην αγοράζεις την αλυσίδα, κλεμμένη είναι.

κλεμμένος (β) (επίθ.):

τσορντικανό, -ί

π.χ. τσορντικανό σι ο τεήπι, ο(ν)ντάν μπικνέλ λε ουτζούζι = κλεμμένο είναι το μαγνητόφωνο, γι' αυτό το πουλάει φτηνά. (βλ. και κλοπιμαίος)

κλεπτομανία: τσορνιμάσκο-νασφαλιπέ,ο (= κλεψιάς αρρώστια)

π.χ. τσορνιμάσκο-νασφαλιπέ σίτουτ, τε να ιν τσορέσα, ράατι νι ατσχές = κλεπτομανία έχεις, άμα δεν κλέβεις, δεν ησυχάζεις.

κλεφταράκος: τσορννορό, ο, θηλ. τσορννορί, η.

κλεφταράς: τσορννό, ο

π.χ. τζανές σο τσορννό σι καβά; = ξέρεις τι κλεφταράς είναι αυτός;

κλεφταρού: τσορννί, η.

κλέφτης: τσορ, ο

π.χ. αστάρντιλο ο τσορ = πιάστηκε ο κλέφτης.

(βλ. και ληστής).

κλεφτοκοτάς: κχαϊνένγκο-τσορ (= κοτόπουλων κλέφτης) και κχαϊνένγκο-τσορννό, ο (= κοτόπουλων κλεφταράς).

κλέφτρα: τσορννί, η

(βλ. και κλεφταρού).

κλεφτρόνι: (βλ. κλέφτης).

κλεψιά: τσοριπέ και τσορννιπέ, ο

π.χ. νι λατζάς κάι κερές τσοριπέ; = δεν ντρέπεσαι που κάνεις κλεψιά;

(βλ. ομόηχο τσοριπέ = φτώχεια, ορφάνια), (φράση) ο τσορννιπέ σι νάι λατσχό σσέι = η κλεψιά δεν είναι καλό πράγμα (καλή πράξη).

κλέψιμο: (βλ. κλεψιά).

κληματαριά: ασμαλίν και ντρακχαλίν, η

π.χ. σίλε ασμαλίν ανγκλάλ λεσκό κχερ = έχει κληματαριά μπροστά στο σπίτι του.

κληρονομιά: μιράζι, ο (κυριολ. μερίδιο κληρονομιάς)

π.χ. (φράση) μάνγκε μο ντατ νι μουκλά μιράζι με τουμένγκε σόσκε τε μουκάβ; = για μένα ο πατέρας μου δεν άφησε κληρονομιά εγώ για σας γιατί ν' αφήσω; του λιάν κο μιράζι σόσκε μουϊτχος ακανά; = εσύ πήρες την κληρονομιά σου γιατί φωνάζεις τώρα;

κλήση (σε δικαστήριο): ζαράβα, η

π.χ. αβιλί μανγκέ ζαράβα τε τζαβ σσαήτι κάι μακεμάβα = μου ήρθε κλήση να πάω μάρτυρας στο δικαστήριο.

κλοπή: τσορννιπέ, ο

π.χ. κερντιλό τσορννιπέ κάι λεσκό κχερ = έγινε κλοπή στο σπίτι του.

Συνών. τσορννιπέ = κλεψιά, κλέψιμο.

κλοπιμαίος (επίθ.): τσορννικανό,-ί

π.χ. μπικινέλας τσορννικανέ μανγκινά = πουλούσε κλοπιμαία εμπορεύματα.

κλοτσιά: τεκμάβα, η

π.χ. τσαλαντά λε τεκμαβάσα = τον χτύπησε με κλοτσιά.

κλοτσώ (α) (μετβ. ρ.): τεκμάβα-τσαβ (= κλοτσιά ρίχνω).

κλοτσώ (β) (μετβ. ρ.): τεκμελέαβ.

κλουβί: τσιρικλένγκο-κεμέσι, ο (κυριολ. σημαίνει πουλιών κοτέτσι)

π.χ. κι(ν)ντόμ τσιρικλένγκο-κεμέσι = αγόρασα κλουβί (για τα πουλιά).

κλούβιος (άκλ. επίθ.): μποζούκι (κυριολ. χαλασμένος)

π.χ. μποζούκι αρνό = κλούβιο αβγό.

κλωνάρι: σικνό-ντάλι και σικνό-ντάλο, ο (κατά λέξη: μικρό κλαδί).

κλώσσα: κλότσκα, η.

κλωσσώ (αμετβ. ρ.): οπρά-με-αρνέ-μπεσσάβ (= πάνω στα αβγά μου κάθομαι)

π.χ. η κχαϊνί μπεσσέλ-οπρά-πε-αρνέ = η κότα κλωσσάει.

κλωστή: τχαβ, ο

π.χ. παρνό τχαβ = άσπρη κλωστή. (βλ. ομόηχο τχαβ = βάζω, πλένω).

κλωστίτσα: τχαβορό, ο

π.χ. τσχιν μανγκέ ζάλακ τχαβορό = κόψε μου λίγη κλωστίτσα.

κόβομαι (αμετβ. ρ.): τσχι(ν)ντιάβ και τσχινάμαν (τσχι(ν)ντιάβ σ.α. κουράζομαι)

π.χ. τσχι(ν)ντόμαν κάι μο βας = κόπηκα στο χέρι μου, νι τσχι(ν)ντόν καλά κασστά τοβερέσα = δεν κόβονται αυτά τα ξύλα με τσεκούρι. (βλ. και κουράζομαι).

κόβω (α) (μετβ. ρ.): τσχινάβ

π.χ. τσχινάβ ε τσαρά = κόβω τα χόρτα, τσχινάβ με βούνγκε = κόβω τα νύχια μου, τσχινέλ λεσκί γκογκί μπουτζανγκλό σι = κόβει το μυαλό του είναι έξυπνος, τσχινάβ ο μας = κόβω το κρέας. (σ.α. σφάζω)

κόβω (β) (ενεργ. διαμ.ρ.):

τσχι(ν)νταράβ (= βάζω να κόψει, -ουν, κάνω να κοπεί, -ούν, σ.α. κουράζω)

π.χ. κα τσχι(ν)νταράβ λεστέ ε κασστά = θα τον βάλω να κόψει τα ξύλα, κα τσχι(ν)νταράβ λάτε με μπαλά = θα την βάλω να κόψει (κουρέψει) τα μαλλιά μου, τσχι(ν)νταρντάν μαν κε μπουκένσα = με κούρασες με τις δουλειές σου (τσχι(ν)νταρντό, -ί (μτχ.) = κομμένος, τσχι(ν)νταριπέ, ο (ρημ. ουσ.) = κόψιμο, τσχι(ν)νταριπέ μανγκέν ε κασστά, τε ποκινές εκχέ

τζενέ, τε τσχινέλ λεν = κόψιμο θέλουν τα ξύλα, να πληρώσεις ένα άτομο, να τα κόψει, τζα κάι μπελμπέρι, τσχι(ν)νταριπέ μανγκέν κε μπαλά = πάνε στον κουρέα, κόψιμο (κούρεμα) θέλουν τα μαλλιά σου.)

κοιλαράς (επίθ. ως ουσ.): μπαρέ-πορέσκο, -ι.

κοιλιά: ρούνζα, η και πορ και γκι, ο π.χ. τσαϊλαρντόμ μο πορ = χόρτασα την κοιλιά μου, μο γκι ντουκχάλ = η κοιλιά μου πονάει, κατάρ ο μπουτ χαπέ πφουκιλί μι ρούνζα = απ' το πολύ φαί φούσκωσε η κοιλιά μου. (βλ. πορ, η = έντερο και γκι = ψυχή).

κοιλόπονος : γκέσκι-ντουκ και πορέσκι-ντουκ, η (γκέσκι-ντουκ σ.α. πονοψυχιά, γκι = ψυχή, κοιλιά, γκέσκι = ψυχής, κοιλιάς, ντουκ = πόνος)

π.χ. ασταρντά μαν γκέσκι-ντουκ = μ' έπιασε κοιλόπονος.

κοιμάμαι (αμετβ. ρ.): πασσιτιάβ και πασσιλιάβ

π.χ. λι(ν)ντράϊλομ μανγκάβ τε πασσιτιάβ = νύσταξα θέλω να κοιμηθώ, κάι κα πασσιλόν τουμέν αϊράτ; = πού θα κοιμηθείτε εσείς απόψε; τζαβ τε πασσιτιάβ = πάω να κοιμηθώ, (μτφ.) του πασσιτός νταά, κχάντσικ νι τζανές = εσύ κοιμάσαι ακόμα, τίποτα δεν ξέρεις.

Αντίθ. τζουγκάντιαβ = ξυπνώ

(αμετβ.ρ.), ουστάβ = σηκώνομαι.

κοίμηση: πασσιτιπέ και πασσιλιπέ, ο (σ.α. ύπνος, έρωτας (σεξουαλική πράξη)).

κοιμίζω (α) (μετβ. ρ.): πασσιταράβ και πασσιλαράβ και πασσι(ν)νταράβ

π.χ. πασσιταράβ ε χουρντέ = κοιμίζω το μωρό.

Αντίθ. τζουνγκαβάβ = ζυπνώ
(μετβ.), αφυπνίζω.

κοιμίζω (β) (επιτατ. μετβ. ρ.):
πασστανταράβ

π.χ. πασστανταρντάν ε χουρντέ; =
κοίμισες το παιδί;

κοίμισμα: πασσταριπέ και
πασσλαριπέ, ο

Αντίθ. τζουνγκαηπέ = ζύπνημα,
αφύπνιση.

κοιμισμένος (μτχ.): πασσταρντό,-ί
και πασσλαρντό,-ί και
πασστι(ν)ντό, -ί

Αντίθ. μπιπασσταρντό και
μπιπασσλαρντό = ακοίμητος,
τζουνγκαντό = ζύπνιος,
αφυπνισμένος.

κοιμιστικός (επίθ.):

πασσταριμάσκο, -ι (σ.α.
υπνωτικός).

κοινό (το): μι(λ)λέτι, ο (= λαός).

κοινοτάρχης: μουτάρι και
μουχτάρι, ο (σ.α. συνοικιακός
πρόεδρος), θηλ. μουτάρκα και
μουχτάρκα, η.

κοινωνία: (βλ. λαός).

κοίταγμα: ντικχιπέ, ο (σ.α.
εξέταση, φροντίδα, προσοχή,
παρατήρηση).

κοιταγμένος (μτχ.): ντικχλό, -ί και
ντικχλι(ν)ντό, -ί (σ.α. φροντισμένος,
εξετασμένος) (ομόηχο ντικχλό =
μαντίλα).

Αντίθ. μπιντικχλό και
μπιντικχλι(ν)ντό = ακοίταχος,
αφρόντιστος.

κοιτάζομαι (α) (αμετβ. ρ.):

ντικχάμαν

π.χ. ντικχέλες α(ν)ντί αϊνάβα =
κοιτάζεται στον καθρέφτη.

κοιτάζομαι (β): (βλ. φροντίζομαι).

κοιτάζω (αμετβ. και μετβ. ρ.):

ντικχάβ (σ.α. βλέπω, φτοντίζω,
εξετάζω, προσέχω, παρατηρώ)

π.χ. ντικ κον αβέλ! = κοίταξε ποιος
έρχεται, ε χουρντέν μι ντέι ντικχέλ

= τα παιδιά η μάνα μου τα κοιτάζει,
ντικ κι μπουκί του = κοίτα τη
δουλειά σου εσύ, ντικλάς τουτ ο
ντοκτόρι; = σε κοίταξε ο γιατρός;
(βλ. και φροντίζω, εξετάζω,
προσέχω, βλέπω).

κοκαϊνη: κοκαήνι, η

π.χ. κοκαήνι σϋρντελ καβά,
μπετέρι σι = κοκαϊνη τραβάει
αυτός, αλήτης, ανεπρόκοπος είναι.

κοκάλα: μπαρό-κόκαλο, ο (=

μεγάλο κόκαλο).

κοκαλιάζω (αμετβ. ρ.): κόκαλο-
κερντιάβ (= κόκαλο γίνομαι)

π.χ. κερντιλόμ-κόκαλο κατάρ ο

σσιλ = κοκάλιασα από το κρύο.

κοκάλινος (επίθ.): κοκαλέσκο,-ι

π.χ. κοκαλέσκι κανγκλί = κοκάλινη
χτένα.

κόκαλο: κόκαλο, ο

π.χ. σο ασσου(ν)ντέμ καλά όρμπε
κόκαλο ατσχιλέμ = μόλις άκουσα
αυτά τα λόγια κόκαλο έμεινα,
κερντιλόμ κόκαλο ε σσιλέσταρ =
έγινα κόκαλο από το κρύο.

κοκάλωμα: κόκαλο-ατσχιπέ, ο (=

κόκαλο στάση).

κοκαλώνω (αμετβ. ρ.): κόκαλο-
ατσχάβ (= κόκαλο μένω)

π.χ. σο ασσου(ν)ντόμ καλά
πφερασά, κόκαλο-ατσχιλόμ = μόλις
άκουσα αυτά τα λόγια, κοκάλωσα.

κοκκινάδα: λολιπέ, ο.

κοκκινάδι: λολιπέ, ο (σ.α. κραγιόν)

π.χ. τσχουμιντά λε κάι η τσχαμ ντα
πφερντά λε λολιμάτα = τον φίλησε
στο μάγουλο και τον γέμισε
κοκκινάδια.

(βλ. και κραγιόν).

κοκκινίζω (αμετβ. ρ.): λολιάβ

π.χ. λολιλό ε λατζάταρ = κοκκίνισε
από ντροπή, λολιπέ ε ντομάτε =
κοκκίνησαν οι ντομάτες.

κοκκινίζω (μετβ. ρ.): λολαράβ και
λολιαράβ.

π.χ. λολαρντά λεσκή τσχαμ α(ν)ντέ
εκ πάλμα = του κοκκίνησε το
μάγουλο με μια σφαλιάρα.

κοκκινίλα: λολιπέ, ο.

κοκκίνισμα: λολαριπέ, ο.

κοκκινισμένος (μτχ.): λολαρντό,-ί
και λολιαρντό,-ί.

κοκκينوγέννης: λολέ-σακαλένγκο,
ο.

κοκκινόμάλλης (επίθ.): λολέ-
μπαλένγκο,-ι.

κόκκινος (επίθ.): λολό,-ί

π.χ. λολί ρόκλια = κόκκινο φόρεμα,
λολό κοτόρ = κόκκινο ύφασμα.

κοκκινούλης (επίθ.): λολορό, -ί

π.χ. λολορό κερντιλό ε λατζάταρ =
κοκκινούλης έγινε από ντροπή.

κοκκινούτσικος (επίθ.): λολορό, -ί

κόκκος: μπόμπο, ο

(σ.α. κουκί, καλαμπόκι).

κοκοράκι: μπασσνορό, ο.

κόκορας: μπασσνό, ο

π.χ. ντούι μπασσνέ σίλε α(ν)ντέ
λεσκό κεμέσι = δύο κόκορες έχει
στο κοτέτσι του.

κοκορεύομαι: βλ. παινεύομαι,
υπερηφανεύομαι.

κοκορομαχία: μπασσνένγκι-
τσινγκάρ, η.

κολακεύω (μετβ. ρ.): ασσαράβ
(κυριολ. παινεύω, σ.α. εγκωμιάζω,
δοξάζω)

π.χ. ασσαρέλ λε, για τε κερέλ πι
μπουκί = τον κολακεύει, για να
κάνει τη δουλειά του.

κολάν: κολάν, ο

π.χ. βουραντόμ μο κολάν = φόρεσα
το κολάν μου.

κόλαση: τζε(ν)ντέμο, ο

π.χ. καβά νασούλ κάνα κα μερέλ
κάι τζε(ν)ντέμο κα τζαλ = αυτός ο
κακός όταν πεθάνει στην κόλαση
θα πάει.

Αντίθ. τζε(ν)νετλίκο = παράδεισος.

κολιέ: γκερντάνο, ο

π.χ. μπουτ σσουκάρ σι κο
γκερντάνο = πολύ όμορφο είναι το
κολιέ σου.

(βλ. και περιδέрайο).

κόλλημα: γιαπουσμάκο, ο.

κολλημένος (μτχ.): κολισαρντό,-ί
και (ακλ.επιθ.)γιαπουσστουρμούσσι
και γιαπουσσούκι.

κόλληση: κολισαριπέ και
γιαπουσστουρμάκο, ο.

κολλητήρι (του γανωτή):

σϋρντιμάρι, ο.

κολλητός (μτφ.): αρτλίκο, ο

π.χ. κε αρτλικέσκι γιακ ατσχλί κε
ρομνάκε, του παλέ πασστός = του
κολλητού σου το μάτι έμεινε για τη
γυναίκα σου, εσύ πάλι κοιμάσαι, μο
αρτλίκο αβιλό = ο κολλητός μου
ήρθε.

Συνών. αμάλ = φίλος.

Αντίθ. ντουσσμάνο = εχθρός.

κολλώ (αμετβ. ρ.): κολισάαβ

π.χ. κολισάον με κχαγκά κατάρ ο
τέρι = κολλάνε οι μασχάλες μου
από τον ιδρώτα, (μτφ.) σα κολισάαβ
καλέ τσχεάκε αμά βόι ιν περέλ =
συνέχεια την κολλάω αυτή την
κοπέλα όμως αυτή δεν πέφτει.

κολλώ (αμετβ. ρ.): γιαπουσσίαβ

π.χ. (φράση) σαρ σι τατό ο σάστρι
γιαπουσσίορ = όπως είναι ζεστό το
σίδερο κολλάει.

κολλώ (μετβ. ρ.): γιαπουσστουρίαβ

π.χ. γιαπουσστουρίαβ ο μενίο =
κολλάω το παπούτσι.

κολλώ (μετβ. ρ.): κολισαράβ

π.χ. κολισαράβ ο σάστρι = κολλάω
το σίδερο.

κολοκύθα: μπαρό-ντουντούμ, ο
(κατά λέξη: μεγάλο κολοκύθι).

κολοκυθάκι: ντουντουμορό, ο.

κολοκυθένιος (επίθ.):

ντουντουμέσκο, -ι.

κολοκύθι: ντουντούμ, ο

π.χ. σαρ ντουντούμ σι λεσκό σσορό
= σαν κολοκύθι είναι το κεφάλι
του.

κολοκυθιά: ντουντουμουλίν, η.

κολόνα (από ξύλο): ντιρέκο, ο.

κολόνα (από κάθε υλικό): κολόνα,
η

π.χ. ε κχερέσκι κολόνα σι ο μρουςς
= του σπιτιού η κολόνα είναι ο
άνδρας, τσαλαντάπες πε
τομαφιλέσα οπρά κολόνα =
χτύπησε με το αυτοκίνητό του πάνω
στην κολόνα.

κολόνια: κολόνια, η

π.χ. κάταρ κι(ν)ντάν καγιά
κολόνια; = από πού αγόρασες
αυτήν τη κολόνια;

κολπατζής (α): κόλπατζίο, ο

π.χ. μπουτ κόλπατζίο σι = πολύ
κολπατζής είναι.

κολπατζής (β): τσαλουμτζίο, ο.

κολπατζού (α): κόλπατζικά, η.

κολπατζού (β): τσαλουμτζικά, η.

κόλπο: τσαλούμο, ο και κόλπα, η

π.χ. καλά τσαλούμορα κάι τζανές
μάνγκε ιν νακχέν = αυτά τα κόλπα
που ξέρεις σε μένα δεν περνάνε,
σαβέ κόλπε σι καλά κάι κερές; = τι
κόλπα είναι αυτά που κάνεις;

κολύμπι: ναϊπέ, ο

π.χ. τζανέλ λατσχό ναϊπέ = ξέρει
καλό κολύμπι.

(βλ. και μπάνιο).

κολυμπώ (αμετβ. ρ.): ναϊάβ

π.χ. τζανέλ τε ναϊόλ σικνιμάσταρ =
ξέρει να κολυμπάει από μικρός.

(βλ. και μπανιαρίζομαι).

κομμάτι: παρτσάβα, η

π.χ. τσχιν μανγκέ γεκ παρτσάβα
κιράλ = κόψε μου ένα κομμάτι τυρί.
(βλ. και τεμάχιο).

κομματάκι: παρτσαβίσα, η.

κομματιάζομαι (α) (αμετβ. ρ.):

τσχι(ν)γκιάρνιαβ.

κομματιάζομαι (β) (αμετβ. ρ.):

παρτσάβε-κερντιάβ (= κομμάτια
γίνομαι, σ.α. θρυμματίζομαι).

κομματιάζω (α) (μετβ. ρ.):

τσχινγκιαράβ

π.χ. τσχινγκιαράβ ο μας =
κομματιάζω το κρέας.

(βλ. και τεμαχίζω).

κομματιάζω (β) (μετβ. ρ.):

παρτσάβε-κεράβ (= κομμάτια
κάνω) (σ.α. θρυμματίζω)

π.χ. τε κερές-παρτσάβε ο μας = να
κομματιάσεις το κρέας.

κομμάτιασμα (α): τσχινγκιαριπέ, ο
(βλ. και τεμάχισμα).

κομμάτιασμα (β): παρτσαλαμάκο.

κομματιασμένος (α) (μτχ.):

τσχινγκιαρντό,-ί

π.χ. τσχι(ν)γκιαρντό σι ο μας =
κομματιασμένο είναι το κρέας.

Αντίθ. μπιτσχινγκιαρντό =
ακομμάτιαστος.

(βλ. και τεμαχισμένος).

κομματιασμένος (β) (άκλ. επίθ.):

παρτσαλαμούσσι.

κομμένος (μτχ.): τσχι(ν)ντό,-ί (σ.α.

κουρασμένος, βλ. και

κουρασμένος)

π.χ. τσχι(ν)ντέ σι ε κασστά =
κομμένα είναι τα ξύλα.

Αντίθ. μπιτσχι(ν)ντό = άκοφτος.

κομμουνισμός: κουμουνιζλίκο, ο.

κομμουνιστής: κουμουνίζι, ο.

κομμουνίστρια: κουμουνίσκα, η.

κομμωτήριο: κομοτίριο, ο

π.χ. γκελί κάι κομοτίριο τε
κερνταρέλ πε μπαλά = πήγε στο
κομμωτήριο να φτιάξει τα μαλλιά
της.

κομοδίνο: κομοντίνο, ο

π.χ. οπρά κομοντίνο σι με νατάρα
= πάνω στο κομοδίνο είναι τα
κλειδιά μου.

κομπανία: κο(μ)πάνια, η (σ.α.
ομάδα, συνάφι, συντεχνία).

κομπολογάκι: κλεορά, ε (κυριολ. χαντρίτσες).

κομπολόι: κλέα, ε (κυριολ. χάντρες)

π.χ. χασαρντόμ με κλέα = έχασα το κομπολόι μου.

κόμπος: κό(μ)μπο και μπουτζόκ, ο
π.χ. τσαβ κό(μ)μπό = ρίχνω (δένω) κόμπο.

κομπόστα: κο(μ)μπόστα, η (πληθ. κο(μ)μπόστε, ε)

π.χ. κο(μ)μπόστε μπικινάβ κάι γκαβά με τομαφιλέσα = κομπόστες πουλάω στα χωριά με το αυτοκίνητό μου.

κομπρεσέρ: κο(μ)μπρεσέρι, ο.

κομψά (επίρρ.): ναρίνι (σ.α. κομψός)

π.χ. ναρίνι πφινρέλ = κομψά περπατάει, ναρίνι χαλ = κομψά τρώει.

κομψός (άκλ. επίθ.): ναρίνι (σ.α. κομψά)

π.χ. ναρίνι βουραηπέ = κομψό ντύσιμο.

Συνών. σσουκάρ = όμορφος, ωραίος, όμορφα, ωραία.

κομψότητα: ναρι(ν)νίκο, ο

Συνών. σσουκαριπέ = όμορφιά, ωραιότητα, σσουκ = όμορφιά.

κονιάκ: κονιάκο, ο

π.χ. πί εμπούκα κονιάκο τε τατός = πιες λίγο κονιάκ να ζεσταθείς.

κόνιδα: λικ, η

π.χ. πφερντό λικχά σι λεσκό σσορό = γεμάτο κόνιδες είναι το κεφάλι του.

(υποκ.) λικχορί, η.

κονιδιάζω (αμετβ. ρ.): λικχά-πφερντιάβ (= κόνιδες γεμίζω αμετβ.) και λικχάβαβ

π.χ. πφερντιλό-λικχά λεσκό σσορό = κονιδίασε το κεφάλι του.

κονιδιάρης (επίθ.): λικχαλό,-ί.

κονσέρβα: κονσέρβα, η

π.χ. τζα, κιν μανγκέ εκ κονσέρβα, τε χαβ = πήγαινε, να μου αγοράσεις μια κονσέρβα, να φάω.

κονσερβοκούτι: κονσερβάκι-κουτία, η.

κοντά (επίρρ.): πασσέ (σ.α. δίπλα)

π.χ. πασσέ σι λεσκό κχερ = κοντά είναι το σπίτι του, αβ μπεςς πασσά μά(ν)ντε = έλα κάτσε κοντά μου.

(από κοντά = πασσάλ, πασσερντάν, πασσαλντάν και πασσελντάν, π.χ. κα ορμπισαράς πασσαλντάν = θα μιλήσουμε από κοντά, παςς-πασσέ = κοντά-κοντά, παςς-πασσέ σι λενγκέ κχερά = κοντά-κοντά είναι τα σπίτια τους.)

Αντίθ. ντουρ = μακριά.

κονταίνω (αμετβ. ρ.): χαρνίαβ

π.χ. α(ν)ντέ γεκ χαλαηπέ η μπλούζα χαρνιλί = με ένα πλύσιμο η μπλούζα κόντυνε.

(βλ. και αμετβ. χαμηλώνω).

Αντίθ. λουνγκιβάβ =

μακραίνω(αμετβ.).

κονταίνω (μετβ. ρ.): χαρναράβ

π.χ. κα χαρναράβ ζαλάκ ο φουστάνο = θα κοντύνω λίγο το φουστάνι.

(βλ. και χαμηλώνω μετβ.).

Αντίθ. λουνγκιαράβ = μακραίνω (μετβ.).

κόντεμα: χαρναριπέ, ο

(βλ. και χαμήλωμα).

Αντίθ. λουνγκιαριπέ = μάκρεμα.

κοντέρ: κο(ν)τέρι, ο

π.χ. ε τομαφιλέσκο κο(ν)τέρι = το κοντέρ του αυτοκινήτου

κοντεύω (αμετβ. ρ.): πασσάβαβ (βλ. και πλησιάζω αμετβ.)

Αντίθ. ντουράβαβ =

απομακρύνομαι

κοντινός (επίθ.): πασσουτνό, -ί

Αντίθ. ντουριτνό = μακρινός.

κοντινότερος (επίθ.): νταά-πασσουτνό,-ί (= πιο κοντινός).

π.χ. νταά-πασσουτνό σι καβά γκαβ
= κοντινότερο είναι αυτό το χωριό.

*Συνών. εν-πασσουτνό =
πλησιέστερος.*

*Αντίθ. νταά-ντουριτνό =
μακρινότερος.*

κοντό - ανάστημα: χαρνιπέ, ο.

κοντολαίμης: χαρνέ-κοράκο, ο
(σ.α. κοντόσβερκος*, κορ = λαιμός,
σβέρκος), θηλ. χαρνέ -κοράκι, η.

κοντομάνικος (επίθ.): χαρνέ-
μπαϊένγκο, -ι

π.χ. χαρνέ-μπαϊένγκο γκατ =
κοντομάνικο πουκάμισο.

*Αντίθ. μπαρέ-μπαϊένγκο =
μακρυμάνικος.*

κοντοπίθαρος: (βλ. κοντοστούπης).

κοντός (επίθ.): χαρνό, -ί (σ.α.
χαμηλός, βλ. και χαμηλός)

π.χ. χαρνό σαν νασσί ρεσές τζι
κοτέ = κοντός είσαι δεν μπορείς να
φτάσεις μέχρι εκεί, (φράση) ε χαρνέ
μανουσσά μπουτ πιφινέ σι = οι
κοντοί άνθρωποι είναι πολύ
πονηροί.

Αντίθ. ουτσό = ψηλός.

κοντοστούπης (επίθ.): χαρνέ-
μποέσκο, ι

π.χ. μπουτ πιφινό σι καβά χαρνέ-
μποέσκο = πολύ πονηρός είναι
αυτός ο κοντοστούπης.

κοντούλης (επίθ.): χαρνορό, -ί.

(βλ. και χαμηλούτσικος).

Αντίθ. ουτσορό = ψηλούτσικος.

κοντούτσικος (επίθ.): χαρνορό, -ί
(σ.α. χαμηλούτσικος, κοντούλης).

π.χ. χαρνορό μανούζς =
κοντούτσικος άνθρωπος.

Αντίθ. ουτσορό = ψηλούτσικος.

κοντόχοντρος (επίθ.): χαρνό-
τφουλό, -ί.

κόντρα (επίρρ.): κό(ν)ντρα

π.χ. ρά(ν)νταμαν κό(ν)ντρα =
ξυρίζομαι κόντρα.

κόντρα (η): κό(ν)ντρα, η

π.χ. μπουτ κόντρα τζας μάνσα
καλά γκιβεσά ντικχάβ = πολύ
κόντρα πας με μένα αυτές τις μέρες
βλέπω.

κόντρα (β): ζϋτι, ο

π.χ. σόσκε τζας ζϋτι κε μποράσα; =
γιατί πας κόντρα με τη νύφη σου;
μπουτ ζϋτι τζαν καλά ε ντούι =
πολύ κόντρα πηγαίνουν αυτοί οι
δύο.

κοντράρω (μετβ. ρ.): κό(ν)ντρα-
τζαβ (= κόντρα πηγαίνω)

π.χ. σα κό(ν)ντρα-τζαλ μάνσα, σό
ντα τε πφενάβ λέσκε = όλο με
κοντράρει, σ' ό,τι και να του πω.

κοπάδι: τσέτα, η

π.χ. σίλε γεκ τσέτα μπακρέ = έχει
ένα κοπάδι πρόβατα.

(σ.α. γκρουπ, ομάδα, αγέλη).

κοπέλα: τσχορί, η

π.χ. σαβί σσουκάρ τσχορί σι καγιά!
= τι όμορφη κοπέλα είναι αυτή!

κοπελίτσα: τσχορορί, η.

κοπή: (βλ. κόψιμο).

κόπος (α): ζαμέτι, ο

π.χ. τε να κερέλα τουκέ ζαμέτι,
τσχου μανγκέ ζάλακ παϊ τε παβ =
αν δε σου κάνει κόπο, ρίξε μου λίγο
νερό να πιω, κα ποκινάβ κο ζαμέτι,
κερ μανγκέ καβά λατσχιπέ = θα
πληρώσω τον κόπο σου, κάνε μου
αυτό το καλό.

κόπος (β): τσχι(ν)ντιπέ, ο (=
κούραση)

π.χ. σα μο τσχι(ν)ντιπέ γκαντικίν
μπροσά καβά κχερ σι = όλος ο
κόπος μου τόσα χρόνια αυτό το
σπίτι είναι.

**κόπος (δουλειάς ενός χρονικού
διαστήματος):** τσαλυσσμάβα, η

π.χ. γκαντικίν μπροσά μινρί
τσαλυσσμάβα, μινρέ παρέ, κάι
γκελέ; = τόσα χρόνια ο δικός μου
κόπος, τα δικά μου λεφτά, πού
πήγανε;

κοπριά (α): γκιουρμπάβα, η

π.χ. λιάν γκιουρμπάβα ε
λουλουγκένγκε; = πήρες κορπιά για
τα λουλούδια;

(βλ. και σκουπίδι).

κοπριά (β): γκυρμπάβα, η (το υ
προφέρεται όπως το γαλλικό u)
(βλ. και σκουπίδι).

κόπωση: (βλ. κούραση)

κόρα: κότζα, η

π.χ. ε μαρνέσκι κότζα = του
ψωμιού η κόρα, η γιαράβα
ασταρντά κότζα = η πληγή έπιασε
κόρα

(βλ. και φλούδα).

κοράνι: κοράνο και κουράνο, ο.

κορδέλα: ντορί, η.

κορδελίτσα: ντορορί, η.

κορδόνι: κορντόνι, ο

π.χ. πρά(ν)νταβ με κορντόια =
δένω τα κορδόνια μου.

κορεσμένος: (βλ. χορτάτος).

κορεσμός: (βλ. χόρταση).

κόρη (ματιού): γιακχένγκο-
μπεμπέκο, ο.

κοριτσάκι: τσχειορί, η

π.χ. κάσκι σι καγιά σσουκάρ τσχει-
ορί; = ποιανού είναι αυτό το όμορ-
φο κοριτσάκι;

Αντίθ. τσαβορό = αγοράκι.

κορίτσι: τσχεί, η

π.χ. σίλε ντούι τσαβέ γεκ ντα
τσχεί = έχει δύο αγόρια και ένα
κορίτσι.

Συνών. τσχορί = κοπέλα.

Αντίθ. τσαβό = αγόρι.

κοριτσίστικο (επίθ.): τσεϊκανό,-ί

π.χ. τσχειϊκανέ μενία =
κοριτσίστικα παπούτσια, τσχειϊκανό
φουλαηπέ = κοριτσίστικο χτένισμα.

κορμί: τένι, ο

(βλ. και σώμα).

κόρνα: κόρνα, η

π.χ. νι μπασσέλ ε τομαφιλέσκι
κόρνα = δεν ηχεί του αυτοκινήτου η
κόρνα.

κορνέ: κορνέ, η

π.χ. ντε μαν εκ κορνέ τατλία τε χαβ
= δώσ' μου ένα κορνέ γλυκό να
φάω.

κορνίζα: κορνίζα, η

π.χ. σαβί σσουκάρ κορνίζα! = τι
ωραία κορνίζα!

κορνιζούλα: κορνιζίσα, η

κοροΐδεμα: νταλγκάβα-κχελιπέ, ο
(= κοροΐδία παίξιμο)

κοροΐδευτικός (επίθ.):

πρασση(ν)ντό,-ί και πρασσηκανό, -ι

π.χ. πρασση(ν)ντό ασαηπέ κερντά
= κοροΐδευτικό γέλιο έκανε

(βλ. και περιγελαστικός,
εμπαιχτικός).

κοροΐδεύω (μετβ. ρ.): (α) πρασάβ

π.χ. πρασάλ τουτ σα η ντουνιάβα
καλένσα κάι κερές = σε κοροΐδεύει
όλος ο κόσμος με αυτά που κάνεις,
νά πρασά αβερέν σόσκε κάι κερνó
σσορό ντα γεκ γκιβέ μπέκιμ αβέλ =
μην κοροΐδεύεις άλλους γιατί μια
μέρα και στο δικό σου κεφάλι ίσως
έρθει (πρασάβ σ.α. περιγελώ,
εμπαίζω).

(β) (μετβ.ρ.) νταλγκάβα-κχελάβ (=
κοροΐδία παίζω)

π.χ. νταλγκάβα-κχελέλ λέσα νι
μανγκέλ λε = τον κοροΐδεύει, δεν
τον αγαπάει.

*Συνών. χοχαβάβ = ξεγελώ,
ψεύδομαι.*

κοροΐδία: πρασσηπέ, ο και
νταλγκάβα, η

π.χ. ο πρασσηπέ νάι λατσχιπέ = η
κοροΐδία δεν είναι καλοσύνη (καλή
πράξη), νταλγκαβάκο μανούζς σομ
με; = για κοροΐδία άνθρωπος είμαι
εγώ;

(βλ. πρασσηπέ στα περιγέλασμα,
εμπαιγμός).

(βλ. ομόηχο νταλγκάβα = κύμα).

κορόμηλο: πούρνα, η (σ.α.

δαμάσκηνο)

π.χ. μπουτ σσουκλέ σι καλά πούρνε
= πολύ ξινά είναι αυτά τα
κορόμηλα.

κορομηλιά: πουρνιλίν, η
(σ.α. δαμασκηλιά).

κορυφή: ντινγκίλι, ο
π.χ. ε κοπατσέσκο ντινγκίλι = η
κορυφή του δέντρου.

κόρφος: μπροκ, ο
π.χ. γκαραντά ε παρέ α(ν)ντό πο
μπροκ = έκρυψε τα λεφτά στον
κόρφο του.

κοσκινάκι: ποριζορί, η και
ποριζενορί, η.

κοσκινάς: ποριζαρτσίο και
ποριζαρτζίο, ο.

κοσκινού: ποριζαρτσίκα και
ποριζαρτζίκα, η.

κοσκινίζω (μετβ. ρ.): ουτσανάβ
π.χ. ουτσανάβ ο αρό = κοσκινίζω
το αλεύρι.

κοσκίνισμα: ουτσανιπέ, ο
π.χ. ουτσανιπέ μανγκέλ ο αρό =
κοσκίνισμα θέλει το αλεύρι.

κοσκινισμένος (μτχ.): ου-
τσα(ν)ντό,-ί
π.χ. ουτσα(ν)ντό σι ο αρό =
κοσκινισμένο είναι το αλεύρι.

*Αντίθ. μπιουτσα(ν)ντό =
ακοσκίνιστος.*

κοσκινιστικός (επίθ.):
ουτσανιμάσκο, -ι

π.χ. ουτσανιμάσκι μάκινα =
κοσκινιστική μηχανή.

κόσκινο: ποριζέν, η
π.χ. (μτφ.) κερντά λε ποριζέν = τον
έκανε κόσκινο.

κοσμάκης: ντουνιαβίσα, η
π.χ. σο τε κερέλ η ντουνιαβίσα! =
τι κάνει ο κοσμάκης!

Συνών. μι(λ)λετίσι = λαουτζίκος.

κόσμημα: (βλ. στολίδι).

κοσμικότητα: ντουνιαλούκο, ο
π.χ. μο ντουνιακούκο ντικχλόμ
πασσά τούτε = την κοσμικότητά

μου είδα κοντά σου (δηλ. κατάλαβα
το νόημα της ζωής).

κόσμος: ντουνιαβά, η

π.χ. σα η ντουνιαβά ασσου(ν)ντά
καβά σσεί = όλος ο κόσμος άκουσε
αυτό το πράγμα, (φράση) χαλόμ ε
ντουνιαβά τζι τε ρακχαβάβ τουτ =
έφαγα τον κόσμο μέχρι να σε βρώ,
βαζντι(ν)νταρντά σα ε ντουνιαβά πε
σεζάσα = ξεσήκωσε όλον τον
κόσμο με την φωνή του, (στίχοι από
το ποιήμα του Γ. Αλεξίου «ε

τσιρικλά = τα πουλιά» κον σαμ
αμέν; ντα κάταρ αβιλάμ; ντα σα ε
ντουνιαβά Ρομά πφερνταμούς, κάι
αμαρό Ντελ; εμπούκα αμέ(ν)ντα τε
ντικχέλ ντα σα αμαρέ πφαλέν κάι
γεκ τχαν τε κίντελ = ποιοι είμαστε;
και από πού ήρθαμε; κι όλον τον
κόσμο Ρομά γεμίσαμε, πού είναι ο
δικός μας ο Θεός; λίγο και μας να
μας κοιτάξει και όλα τα αδέρφια
μας σε ένα μέρος να τα μάσει.

κοσμός: (βλ. στολίζω (γ)).

κοστίζω (μετβ. ρ.): κεράβ (= κάνω,
μετβ. φτιάχνω, πράττω, δημιουργώ)

π.χ. καζόμ παρέ κερντέ καλά
μανγκινά; = πόσα λεφτά κόστισαν
αυτά τα εμπορεύματα;

κοστούμι: κουστούμο, ο

π.χ. τζαλ τουκέ καβά κουστούμο =
σου πάει αυτό το κοστούμι.

κότα: κχαϊνί, η

π.χ. παρμπαράβ ε κχαϊνέν = ταϊζώ
τις κότες, η κχαϊνί μπια(ν)ντά αρνέ
= η κότα γέννησε αυγά, κираβάβ η
κχαϊνί = βράζω την κότα, (αλληγ.) ε
κχαϊνένσα πασστόλ καβά = με τις
κότες κοιμάται αυτός.

κοτέτσι: κεμέσι, ο

π.χ. σίλε κεμέσι α(ν)ντέ λεσκή
αβλία = έχει κοτέτσι στην αυλή του.

κοτίσιος (επίθ.): κχαϊνάκο,-ι

π.χ. κχαϊνάκο αρνό = κοτίσιο αυγό.

κοτλέ: κοτλέ, ο

π.χ. κοτλέ πα(ν)τόλι = κοτλέ παντελόνι.

κοτόπουλο: κχαϊνί, η (= κότα)

π.χ. τζα κιν αμένγκε εκ πεκί κχαϊνί τε χας = πήγαινε να μας αγοράσεις ένα ψητό κοτόπουλο να φάμε.

κοτόπιτα: κχαϊνάκι-πλιτσι(ν)τα, και κχαϊνάκι-πετσι(ν)τα, η.

κοτούλα: κχαϊνορί, η.

κοτόψειρα: κχαϊνένγκι-τζουβ, η.

κοτρόνα (α): μπαρό-μπαρ, ο (κυριολ. μεγάλη πέτρα)

Αντίθ. μπαρορό = πετραδάκι (ομόηχο μπαρορό = μεγαλούτσικος).

κοτρόνα (β): κράμινα, η (σ.α. βράχος).

κοτσάνι: κοτσάνο, ο

π.χ. ε παντσαρέσκο κοτσάνο = του παντζαριού το κοτσάνι.

κοτσιδά: τσούρνα, η (βλ. και πλεξούδα).

κοτσιδούλα (α): τσουρνορί, η.

κοτσιδούλα (β): τσουρνίσα, η.

κότσο: κότσο, ο

π.χ. κερντά πε μπαλά κότσο = έκ νε τα μαλλιά της κότσο (κότσο σ.α. κερασφόρο πρόβατο).

κουβάλημα: καρουσαριπέ και τασσιμάκο, ο

π.χ. τασσιμάκο μανγκέν ε κασστά = κουβάλημα θέλουν τα ξύλα, καζόμ παρέ ντιά τουτ ε τασσιμακέσκε; = πόσα λεφτά σου έδωσε για το κουβάλημα;

κουβαλημένος (μτχ.):

καρουσαρντό,-ί.

κουβαλητής: ανετζίο, ο (κυριολ. οικογενειάρχης, ανάβα, η = οικογένεια).

κουβαλώ (μετβ. ρ.): (α)

καρουσαράβ

π.χ. καρουσαράβ ε μανγκινά = κουβαλάω τα εμπορεύματα

(β) τασσίαβ

π.χ. τασίαβ ε κασστά = κουβαλάω τα ξύλα.

κουβάρι: κουβάρι, ο

π.χ. (μτφ.) κουβάρι κερντιλόμ κατάρ η ντουκ = κουβάρι έγινα από τον πόνο.

κουβάς: (α) (από κάθε υλικό) κόφα, η

π.χ. πφεράβ η κόφα παϊ = γεμίζω τον κουβά νερό.

(β) (από μέταλλο) κικιαί, η.

(υποκ): κικιαίσα, η.

κουβέντα: όρμπα, η και πφεράς, ο

π.χ. κον πφε(ν)ντάς τουκέ καγιά όρμπα; = ποιος σου είπε αυτήν την κουβέντα; μα ιρισάρ η όρμπα = μην γυρνάς την κουβέντα, γεκ πφεράς πφε(ν)ντόμ λεσκέ ντα βο χολάιλο = μια κουβέντα του είπα και αυτός θύμωσε, μπαρέ πφερασά να πφεν = μεγάλες κουβέντες μη λες.

(βλ. και λέξη, λόγος).

κουβεντιάζομαι (αμετβ. ρ.):

ορμπισάαβ

π.χ. ιν ορμπισάολ καβά μανούζς = δεν κουβεντιάζεται αυτός ο άνθρωπος.

(βλ. και μιλιέμαι).

κουβεντιάζω (αμετβ. και μετβ.

ρ.): ορμπισαράβ, όρμπα-κεράβ(= κουβέντα κάνω) και πφεράς-κεράβ (=κουβέντα κάνω)

π.χ. μπεςς τε κεράς-όρμπα = κάτσε να κουβεντιάσουμε, νασστί κεράβ τούσα πφεράς = δεν μπορώ να κουβεντιάσω μαζί σου.

(βλ. ορμπισαράβ στα λήμματα μιλώ, συζητώ).

κουβεντολόι: μαμπέτι, ο

π.χ. τε ουσστάβ τε τζάβταρ, κιρνό μαμπέτι νι μπιτίορ = να σηκωθώ να φύγω, το δικό σου το κουβεντολόι δεν τελειώνει.

(υποκ.) μαμπετίσι, ο.

κουβέρτα: κουβέρτα, η

π.χ. χαλαβάβ η κουβέρτα = πλένω την κουβέρτα.

κουβερτούλα: κουβερτίσα, η

π.χ. ε χουρντέσκι κουβερίτσα σι
καϊά = του μωρού η κουβερούλα
είναι αυτή.

κουδουνάκι: τσανίσι, ο.

κουδούνι: (α) τσανί, ο και
κουδούνι, ο
π.χ. τσαλάβ ο τσανί = χτύπα το
κουδούνι.
(β) (κουδούνι στο λαιμό των
προβάτων) κλόποτο, ο.

κουδουνίζω (αμετβ. ρ.): μπασσάβ
(= ηχώ αμετβ.).
(βλ. και αμετβ. ηχώ).
π.χ. κε νατάρα μπασσέν αγκαντάλ;
= τα κλειδιά σου κουδουνίζουν
έτσι;

κουζίνα: κουζίνα, η
π.χ. χαλαβέλ ε τσαρέ α(ν)ντί
κουζίνα = πλένει τα πιάτα στην
κουζίνα.

κουκί: μπόμπο, ο
(βλ. και κόκκος, καλαμπόκι).

κούκλα: κούκλα, η
π.χ. σαί σσουκάρ σι! σαρ κούκλα!
= τι όμορφη είναι! σαν κούκλα!
νταά κουκλένσα κχελές; = ακόμα
με κούκλες παίζεις;

κουκουβαγάκι: κούκουμακίσι, ο.

κουκουβάγια: κούκουμάκο, ο
π.χ. μπουτ μπαρέ σι λεσκέ γιακχά!
σαρ ε κούκουμακέσκε = πολύ
μεγάλα είναι τα μάτια του! σαν της
κουκουβάγιας.

κουκούλα: κουκούλα, η
π.χ. νακχάβ η κουκούλα α(ν)ντό κο
σορό, τε να σσιλάος = πέρνα την
κουκούλα στο κεφάλι σου, να μην
κρυώσεις.

κουκούτσι: σού(μ)μπουρκα, η και
κουκούτσι, ο
π.χ. ε ντρακχένγκε κουκούτσορα =
τα κουκούτσια των σταφυλιών, ε
μασλινκάκι σού(μ)μπουρκα = το
κουκούτσι της ελιάς.

κουλουράκι: αλκαβίσα, η (κυριολ.
χαλκαδάκι)

κουλουράς: αλκατζίο, ο
π.χ. ο αλκατζίο μπικινέλ αλκάβε =
ο κουλουράς πουλάει κουλούρια.

κουλούρι: αλκάβα, η (κυριολ.
χαλκάς)
π.χ. μπικινέλ αλκάβε = πουλάει
κουλούρια.

κουλοχέρης (α) (επίθ.): τσχι(ν)ντέ
-βαστέσκο, -ι

κουλοχέρης (β) (επίθ.): (μτφ.)
λι(ν)ντέ-βαστέγκο, -ι (κυριολ.
παρμενοχέρης)
π.χ. ούτε γεκ λατσχί μπουκί νασστί
κερές λι(ν)ντέ-βαστενγκερέανα! =
ούτε μια καλή δουλειά δεν μπορείς
να κάνεις κουλοχέρη!

κουμαντάρω (μετβ. ρ.):
κουμά(ν)ντα-κεράβ (= κουμάντο
κάνω).

κουμάντο: κουμά(ν)ντα, η
π.χ. με νασστί κεράβ τουκέ
κουμά(ν)ντα σο μανγκέσα κερ =
εγώ δεν μπορώ να σου κάνω
κουμάντο
ό,τι θέλεις κάνε, κον κερέλ
κουμά(ν)ντα κατέ α(ν)ντρέ; = ποιος
κάνει κουμάντο εδώ μέσα; ιν
μανγκέλ κουμά(ν)ντα κχάνικασταρ
= δεν θέλει κουμάντο από κανέναν.

κουμάσι: κουμάσσι, ο
π.χ. τζανάβ τουτ σο κουμάσσι σαν
= σε ξέρω τι κουμάσι είσαι.

κουμπάρα (α): κιβρί, η
(σ.α. νονά).

κουμπάρα (β): κου(μ)μπάρκα, η (=
η μεσολαβήτρια για τη δημιουργία
ερωτικής σχέσης)
π.χ. κα χας μαριπέ ακανά, του
σάνας λενγκί κου(μ)μπάρκα = θα
φας ξύλο τώρα, εσύ ήσουν η
κουμπάρα τους (η μεσολαβήτρια
της ερωτικής τους σχέσης).

κουμπαράκος: κιβρορό, ο.

κουμπαριά (α): κιβριπέ, ο.

κουμπαριά (β):
κου(μ)μπάραλούκο, ο (= η

μεταφορά λόγων από τρίτο πρόσωπο, για να δημιουργηθεί ερωτική σχέση)
 π.χ. κου(μ)μπάραλούκο κερέλ
 μανγκέ μο αμάλ = κουμπαριά κάνει για μένα ο φίλος μου (δηλ. με βοηθάει να πλησιάσω την κοπέλα που θέλω).

κουμπαράς: κου(μ)μπάρα, η
 π.χ. κίντελ παρέ α(ν)ντί
 κου(μ)μπάρα = μαζεύει χρήματα στον κουμπαρά, κου(μ)μπάρα σι καβά ντικιάνο = κουμπαράς είναι αυτό το μαγαζί.

κουμπαρούλα: κιβρορί, η.
κουμπάρος: κιβρό, ο
 π.χ. καβά σι μο κιβρό = αυτός είναι ο κουμπάρος μου.
 (σ.α. νονός).

κουμπί: κόπτσα, η
 π.χ. σουβάβ η κόπτσα = ράβω το κουμπί, μπας η κόπτσα ε τιλεορασάκι = πάτα το κουμπί της τηλεόρασης.

κουμπότρυπα: κοπτσάκι-χϋβ, η.
κούμπωμα (α): πφα(ν)ντιπέ, ο (κυριολ. κλείσιμο, σ.α. δέσιμο, φυλακή, βούλωμα).
κούμπωμα (β): κου(μ)μποσαριπέ, ο
κουμπωμένος (μτχ.):
 κου(μ)μποσαρντό,-ί.

κουμπώνομαι (αμετβ. ρ.):
 πφά(ν)νταμαν (κυριολ. κλείνομαι, σ.α. δένομαι)
 π.χ. βουραντάπες, πφα(ν)ντάπες, γκελόταρ = ντύθηκε, κουμπώθηκε, έφυγε.

κουμπώνω (α) (μετβ. ρ.):
 πφά(ν)νταβ (κυριολ. κλείνω μετβ., σ.α. δένω, φυλακίζω, βουλώνω)
 π.χ. πφά(ν)ντε κι α(ν)τεράβα = κούμπωσε το πουκάμισό σου.

κουμπώνω (β) (μετβ. ρ.):
 κου(μ)μποσαράβ
 π.χ. κου(μ)μποσάρ κο πάλτο = κούμπωσε το παλτό σου.

κουνέλα: ταβουσσάνκα, η.
κουνελάκι: ταβουσσάνισι, ο.
κουνέλι: ταβουσσάνο, ο.
κουνελίσσιος (επίθ.):
 ταβουσσανέσκο,-ι
 π.χ. ταβουσσανέσκο μας = κουνελίσσιο κρέας.

κούνημα: κχελαηπέ, κουνισαριπέ και σα(λ)λαμάκο, ο
 (βλ. κχελαηπέ στα λήμματα ψυχαγωγία, λίκνισμα).

κουνημένος (μτχ.): κχελαντό,-ί, κουνισαρντό,-ί και (άκλ. επίθ.) σα(λ)λαμούσσι.

κούνια (α): κούνα, η
 π.χ. ο χουρντό πασστόλ α(ν)ντί πι κούνα = το μωρό κοιμάται στην κούνια του.

κούνια (β): κούνια, η
 π.χ. πελό κατάρ η κούνια τελέ = έπεσε από την κούνια κάτω.

κουνιάδα: κουμνάτα, η
 π.χ. γκελό κάι πι κουμνάτα = πήγε στην κουνιάδα του.

κουνιάδος: κουμνάτο, ο
 π.χ. αβιλό μο κουμνάτο πε ρομνάσα = ήρθε ο κουνιάδος μου μαζί με τη γυναίκα του.

κουνιέμαι (αμετβ. ρ.):
 κχελαβάμαν, κουνισαράμαν και σα(λ)λάιαμαν
 π.χ. ούστι κχελάβτουτ κατάρ κο τχαν σίαμεν μπουκί = σήκω κουνήσου από τη θέση σου έχουμε δουλειά.

(βλ. και λικνίζομαι).

κουνιστή (η): κχελαμντί, η
 π.χ. κχελαμντί σι καγιά, νάι λατσχί γιακ σίλα = κουνιστή είναι αυτή, δεν έχει καλό μάτι.

Συνών. λουμπνί = πόρνη, πρόστυχη, χαντζαντί = χαμούρα.

κουνιστός (ο): κχελαμντό, ο
 π.χ. κχελαμντό σι λακό ντατ = κουνιστός είναι ο πατέρας της.

Συνών. μπουλιάκο, μπουλιντι(ν)ντό
= *πούστης, τζουβλιάρι* =
θηλυπρεπής.

κουνκάν: κουνκάν και κουνκάν, ο
π.χ. κχελέλ κουνκάν κάι καβενάβα =
παίζει κουνκάν στο καφενείο.

κουνουπάκι: σουνσαρορί και
σινσαρορί, η και σινσαρίσα, η.

κουνουπέλαιο: σινσαρένγκο-
ιλάτσι, ο (= κουνουπιών φάρμακο)
π.χ. μάκτουτ σινσαρένγκο-ιλάτσι,
τε να χαν τουτ ε σινσάρα =
αλείψου κουνουπέλαιο να μη σε
φάνε τα κουνούπια.

κουνούπι: σουνσάρκα και
σινσάρκα, η και σϋνσάρκα, η
π.χ. χαλέμαν ε σινσάρα = με
φάγανε τα κουνούπια.

κουνώ (μετβ. ρ.): κχελαβάβ,
κουνισαράβ και σα(λ)λάιαβ
π.χ. σα(λ)λάιαβ ε χουρντέ α(ν)ντί
μι ανγκάλι, για τε πασστόλ =
κουνάω το μωρό στην αγκαλιά μου,
για να κοιμηθεί, νά κχελάβ κο βας =
μην κουνάς το χέρι σου.
(βλ. κχελαβάβ στο λήμμα λικνίζω).

κούπα: κούπα, η.

κουπάκι: κουπάκι, ο
π.χ. ντε μαν εκ κουπάκι τφουτ =
δώσ' μου ένα κουπάκι γιαούρτι.

κουράζομαι (αμετβ. ρ.): τσχι-
(ν)ντιάβ
π.χ. τσχι(ν)ντιλόμ μπουτ αβγκιέ κάι
μπουκί = κουράστηκα πολύ σήμερα
στη δουλειά.

(βλ. και κόβομαι).

Αντίθ. ντι(ν)νενιάβ =
ξεκουράζομαι.

κουράζω (μετβ. ρ.): τσχι(ν)νταράβ
π.χ. μπουτ τσχι(ν)νταρντάν μαν =
πολύ με κούρασε, τσχι(ν)νταρντά
μαν καβά ντρόμ = με κούρασε
αυτός ο δρόμος.

(βλ. και εξαντλώ, καταπονώ).

Αντίθ. ντι(ν)νετιριάβ = *ξεκουράζω.*

κουραμπιές : κοραμπία, η

π.χ. μπουτ γκουγκλί κερντιλί η
κοραμπία = πολύ γλυκός έγινε ο
κουραμπιές.

κούραση: τσχι(ν)ντιπέ, ο
π.χ. μουκ μαν κάι μο τσχι(ν)ντιπέ
νά ζαλισάρ μαν = άσε με στην
κούρασή μου μη με ζαλίζεις, κατάρ
ο τσχι(ν)ντιπέ νασστί βάζνταβ με
τσανγκά = από την κούραση δεν
μπορώ να σηκώσω τα πόδια μου.

Αντίθ. ντι(ν)νενμέκο = *ξεκούραση.*

κουρασμένος (μετχ.): τσχι(ν)ντό,-ί
(κυριολ. κομμένος)

π.χ. τσχι(ν)ντό σομ ιν τζαβ
κχατέ(ν)ντε = κουρασμένος είμαι
δεν πάω πουθενά.

κουραστικός (επίθ.):

τσχι(ν)ντικανό,-ί.

π.χ. μπουτ τσχι(ν)ντικανί μπουκί σι
καγιά = πολύ κουραστική δουλειά
είναι αυτή.

κουρδίζω (μετβ. ρ.): κουρδισαράβ
π.χ. κουρδισαράβ ο σαάτο =
κουρδίζω το ρολόι.

κούρδος: κύρτι, ο (προφ. το υ όπως
το γαλλικό υ).

κούρδισσα: κύρτκα, η (προφ. το υ
όπως το γαλλικό υ).

κουρέας: μπελμπέρι και μπερμπέρι,
ο.

κουρείο: μπελμπερέσκο-ντικιάνο,
ο (= κουρέα μαγαζί).

κουρέλι: πουρανό-κοτόρ, ο
(κυριολ. παλιό ύφασμα).

κούρεμα: μπαλένγκο-τσχινιπέ, ο (=
μαλλιών κόψιμο).

κουρεμένος (μετχ.): τσχι(ν)ντέ-
μπαλένγκο,-ι (κυριολ. =
κομμενομάλλης).

κουρεύομαι (α) (αμετβ. ρ.): με-
μπαλά-τσχινάβ (= τα μαλλιά μου
κόβω).

κουρεύομαι (β) (αμεβτ. ρ.): με-
μπαλά-τσχι(ν)νταράβ (= τα μαλλιά
μου βάζω να κόψει-ουν)

π.χ. τζαβ κάι μπελμπέρι, τε
 τσχι(ν)νταράβ-με-μπαλά = πάω
 στον κουρέα να κουρευτώ.
κουρεύω (μετβ. ρ.): μπαλά-
 τσχινάβ (= μαλλιά κόβω)
 π.χ. κον τσχι(ν)ντά αγκαντάλ κε
 μπαλά; = ποιος σε κούρευε έτσι;
κούρσα (το αυτοκίνητο): κούρσα,
 η
 π.χ. κάσκι σι καγιά κούρσα; =
 ποιανού είναι αυτή η κούρσα;
κουρτίνα: περντάβα, η
 π.χ. σϋρνταβ η περντάβα = τραβάω
 την κουρτίνα.
κουρτινόξυλο: περνταβάκο-καςς,
 ο.
κουρτινούλα: περνταβίσα, η.
κουσκούσι: κουσκούζι και
 κουσκούζο, ο
 π.χ. κιριλέ ε κουσκούζορα; =
 έβρασαν τα κουσκούσια;
κουταβάκι (α): κοποϊορό, ο (προφ.
 με συνίζηση οι)
 π.χ. σαρ κοποϊορό σα παλά πι ντέι
 πφινρέλ! = σαν κουταβάκι όλο πίσω
 από τη μάνα του περπατάει!
κουταβάκι (β): σικνό-τζουκελορό,
 ο (= μικρό σκυλάκι).
κουτάβι (α): κοπόι, ο (προφ. με
 συνίζηση οι)
 π.χ. καζόμ κοποϊά μπια(ν)ντά η
 τζουκλί; = πόσα κουτάβια γέννησε
 η σκύλα;
κουτάβι (β): σικνό-τζουκέλ, ο (=
 μικρός σκύλος).
κουτάκι: κουτίσα, η.
κουτάλα: μαρί-ρόι, η (= μεγάλο
 κουτάλι) και μάιαρο, ο (προφ. με
 συνίζηση ια).
κουταλάκι: ροϊορί, η (προφ. με
 συνίζηση οι).
κουτάλι: ρόι, η (προφ. με
 συνίζηση οι)
 π.χ. τε κερντόλα καγιά μπουκί
 γκαλμπενέσκε ροένσα κα χας = αν

γίνει αυτή η δουλειά με χρυσά
 κουτάλια θα φάμε.
κουταλιά: ρόι, η (προφ. με
 συνίζηση οι) (κυριολ. κουτάλι)
 π.χ. καζόμ ροϊά σσεκέρι τε τσγάβ;
 = πόσες κουταλιές ζάχαρη να ρίξω;
κούτελο : τσικάτ, ο (= μέτωπο)
 π.χ. (μτφ.) μο τσικάτ μανγκάβ τε
 αβέλ τεμίζι = το κούτελό μου θέλω
 να είναι καθαρό.
κουτί: κουτία, η
 π.χ. σόσι α(ν)ντί κουτία; = τι έχει
 μέσα το κουτί;
κουτός (α) (επίθ.): σσαπσάλι, -κα
 (σ.α. χαζοχαρούμενος)
 π.χ. νι ακχιαρέλ ο σσαπσάλι =
 δεν καταλαβαίνει ο κουτός. (βλ.
 και χαζοχαρούμενος).
*Αντίθ. πφινρό = πονηρός, έξυπνος,
 μπουτζανγκλό = πολύξερως,
 έξυπνος.*
κουτός (β) (άκλ.επίθ.): χαουμέ
 (βλ. και βλάκας).
*Αντίθ. μπουτζανγκλό = έξυπνος,
 πολύξερως.*
κουτσά (επίρρ.): μπανγκέστε (σ.α.
 στραβά, λοξά)
 π.χ. μπανγκέστε πφινρέλ = κουτσά
 περπατάει.
κούτσαμα: μπανγκιπέ, ο
 (βλ. και παράλυση, σκύψιμο,
 στράβωμα).
κουτσαίνω (αμετβ. ρ.): μπανγκιάβ
 π.χ. μπανγκόλ κατάρ σι τσατσέ
 τσανκ = κουτσαίνει από το δεξί του
 πόδι.
 (βλ. και σκύβω, (αμετβ.) παραλύω,
 λυγίζω αμετβ.).
κουτσαίνω (μετβ. ρ.): μπανγκαράβ
 και μπανγκιαράβ
 (βλ. και στραβώνω, (μετβ.)
 παραλύω, λυγίζω μετβ.).
κουτσομπολεύω (μετβ. ρ.):
 μυζυβερίκο-κεράβ (τα υ προφ.
 όπως το γαλλικό υ), (=
 κουτσομπολιό κάνω)

π.χ. ασσου(ν)ντόμ μο μυζυβερλίκο
 κάι κερές· έμντα σι; = άκουσα ότι
 με κουτσομπολεύεις· αλήθεια είναι;
 σαστό γκιβέ ε μανουσσένγκο
 μυζυβερλίκο-κερέλ = όλη την
 ημέρα κουτσομπολεύει τους
 ανθρώπους.

κουτσομπόλης: μυζυβερτζίο, ο και
 θηλ. μυζυβερτζίκια, η (τα υ προφ.
 όπως το γαλλικό u)

π.χ. μπουτ μυζυβερτζίκια σι λεσκή
 ρομνί = πολύ κουτσομπόλα είναι η
 γυναίκα του.

κουτσομπολιό: μυζυβερλίκο, ο (τα
 υ προφ. όπως το γαλλικό u).

κουτσός (επίθ.): μπανγκό,-ί
 π.χ. μπανγκό σι νασστί πιφρέλ =
 κουτσός είναι δεν μπορεί να
 περπατήσει.

*Συνών. σακάτι = ανάπηρος,
 παλαβός.*

(βλ. και στραβός, παράλυτος,
 σκυφτός).

κουτσοχέρης (επίθ.): μπανγκέ-
 βαστέσκο,-ι.

κουφαίνομαι (αμετβ. ρ.):

κουσσουκισιάαβ

π.χ. σο νακχέν ε μπροσά
 κασσουκισιάαβ = όσο περνούν τα
 χρόνια κουφαίνομαι.

κουφαίνω (μετβ. ρ.):

κασσουκισαράβ

π.χ. νά μούιτχο κασσουκισαρντάν
 μαν = μην φωνάζεις με κούφανες.

κούφιος (α) (άκλ. επίθ.): τσυρύκυ
 (προφ. το υ όπως το γαλλικό u)
 (κυριολ. σάπιος)

π.χ. τσυρύκυ σι ε ακχορά = κούφια
 είναι τα καρύδια.

κούφιος (β) (άκλ. επίθ.): κουφουμέ

π.χ. κουφουμέ κοπάτσι = κούφιο
 δένδρο.

κουφός (επίθ.): κασσουκό,-ί

π.χ. κασσουκό σι νι ασσουνέλ =
 κουφός είναι δεν ακούει, νά

βακισάρ κασσουκό νάι σεμ! = μην
 φωνάζεις δεν είμαι κουφός!

κοφινάς: (βλ. καλαθάς).

κοφίνι: μπαρό-σεπέτο, ο (κυριολ.
 μεγάλο καλάθι).

κοφτερός (άκλ. επίθ.): κεσκίνι
 π.χ. κεσκίνι τσχουρί = κοφτερό
 μαχαίρι.

κοφτός (μτχ.): τσχι(ν)ντό,-ί (=
 κομμένος)

π.χ. τσχι(ν)ντέ μακαρίνε = κοφτά
 μακαρόνια.

κόψη: τσχινιπέ, ο (κυριολ. κόψιμο).

κόψιμο: τσχινιπέ, ο

π.χ. μπαρό σι ο κοτόρ μανγκέλ
 τσχινιπέ = μεγάλο είναι το ύφασμα
 θέλει κόψιμο.

κραγιόν: λολιπέ, ο (= κοκκινάδι).

κράμπα: κρά(μ)μπα, η

π.χ. ασταρντά μαν κρά(μ)μπα κάι
 μι τσάνκ = μ' έπιασε κράμπα στο
 πόδι μου.

κρανιά: κρανίν, η.

κρανίο (η επάνω όψη του

κρανίου): τάσο, ο (σ.α. βαθύ
 πιατάκι).

κρασί: μολ, η

π.χ. κα πιές εμπούκα μολ; = θα
 πιείς λίγο κρασί;

κρασοβάρελο: μολάκι-φουτσία, η.

κράτημα: ασταριπέ, ο

π.χ. ζουραλό ασταριπέ μανγκέλ
 κατέ = γερό κράτημα θέλει
 (χρειάζεται) εδώ.

(βλ. και πιάσιμο).

κρατημένος (μτχ.): ασταρντό,-ί

(βλ. και πιασμένος).

κράτηση: ασταριπέ, ο (σ.α.

κράτημα, πιάσιμο, ξεπαρθένεμα,
 σύλληψη, ασταράβ = πιάνω, κρατώ,
 ξεπαρθενεύω, συλλαμβάνω,
 διαρκώ, διατηρώ, συγκρατώ,
 αγγίζω).

κρατιέμαι (αμετβ. ρ.): αστάρντιαβ
 και ασταράμαν

π.χ. αστάρντο τε να περές = κρατήσου να μην πέσεις, πφουρίλό αμά ασταρέλπεσ νταά = γέρασε αλλά κρατιέται ακόμα.
 (βλ. ασταράμαν στο λήμμα συγκρατούμαι, βλ. αστάρντιαβ στα λήμματα πιάνομαι και πειράζω).
κρατικός (επίθ.): τχεμουτνό,-ί και εκυματέσκο,-ι (το υ προφ. όπως το γαλλικό υ).
κράτος (α): τχεμ, ο και εκυμάτι, ο (προφ. το υ όπως το γαλλικό υ)
 π.χ. κάι σαό τχεμ ντα τε τζας, ρομά κα αρακχές = σ' όποιο κράτος και να πας τσιγγάνους θα βρεις.
 (βλ. και χώρα).
κράτος (β): ντεβλέτι, ο.
κρατούμενος: (βλ. φυλακισμένος).
κρατώ (μετβ. ρ.): ασταράβ
 π.χ. (φράση) αστάρ κο μουί πφα(ν)ντό = κράτα το στόμα σου κλειστό, με ασταράβ μι σοβέλ = εγώ κρατάω τον όρκο μου, αστάρ ε χουρντέ κατάρ ο βας = κράτα το παιδί από το χέρι, νταά χολί ασταρές μάνγκε; = ακόμα θυμό μου κρατάς;
 (βλ. και πιάνω, συγκρατώ, συλλαμβάνω).
κραυγάζω: (βλ. φωνάζω).
κρέας: μας, ο
 π.χ. μπαλιτσικανό μας = χοιρινό κρέας, κι(ν)ντόμ μας = αγόρασα κρέας, μπακρανό μας = προβατίσιο κρέας.
κρεατάκι: μαςορό, ο.
κρεατερός (επίθ.): μασαλό, -ί
 π.χ. μασαλό μπακρό = κρεατερό πρόβατο.
Συνών. πφερντό = γεμάτος, τφουλό = χοντρός, παχύς.
κρεατίλα: μασέσκι-κοκία, η (= κρέατος μυρωδιά).
κρεατωμένος (μτχ.): μασαλό,-ί..
κρεβατάκι: καϊρολίσα, η.
κρεβάτι: καϊρόλα, η

π.χ. ουσστάβ κατάρ καϊρόλα = σηκώνομαι από το κρεβάτι.
κρεβατοκάμαρα: κρεβατοκάμαρα, η
 π.χ. κι(ν)ντά λακέ λακί μάμι κρεβατοκάμαρα = της αγόρασε η γιαγιά της κρεβατοκάμαρα, καγιά οντάια κα κεράβ λα
 κρεβατοκάμαρα = αυτό το δωμάτιο θα το κάνω κρεβατοκάμαρα.
κρέμα (προσώπου): κρέμι, ο.
κρέμα (κουσταρ πάουντερ): αραρόπι, ο (αρό = αλεύρι).
κρέμα: κρέμα, η
 π.χ. κερ ε χουρντένγκε κρέμα, τε χαν = φτιάξε για τα παιδιά κρέμα, να φάνε.
κρέμασμα (α): ου(μ)μπλαηπέ, ο.
κρέμασμα (β): ασμάκο, ο.
κρεμασμένος (μτχ.): ου(μ)μπλαντό,-ί.
κρεμασμένος (άκλ. επίθ.): ασϋλύ
 π.χ. ασϋλύ σι κο πάλτο = κρεμασμένο είναι το παλτό σου.
κρεμάστρα: κρεμάστρα, η.
κρεμιέμαι (α) (αμετβ. ρ.): ου(μ) - μπλάντιαβ και ου(μ)μπλαβάμαν.
κρεμιέμαι (β) (αμετβ. ρ.): ασίαμαν (= κρεμώ τον εαυτό μου)
 π.χ. σο τε κεράβ; τε ασίαμαν; = τι να κάνω; να κρεμαστώ;
κρεμμυδάκι: πουρουμόρι, η.
κρεμμύδι: πουρούμ, η
 π.χ. (φράση) πουρουμάσα μαρνό τε χαβ ντα σαστό ζουραλό τε αβάβ = κρεμμύδι με ψωμί να φάω και υγιής δυνατός να είμαι.
κρεμμυδίλα: πουρουμένγκι-κοκία, η (= κρεμμυδιών μυρωδιά)
 π.χ. πουρουμένγκι-κοκία κχα(ν)ντά ο κχερ = κρεμμυδίλα μύρισε το σπίτι.
κρεμμυδόσουπα: πουρουμένγκι-σούπα, η.
κρεμμυδότσουφλο: βλ. κρεμμυδόφλουδα.

κρεμμυδόφλουδα: πουρουμάκι-κότζα, η.

κρεμώ (α) (μετβ. ρ.):
ου(μ)μπλαβάβ
π.χ. ου(μ)μπλαβάβ η κορνίζα και ντουβάρι = κρεμώ την κορνίζα στον τοίχο.

κρεμώ (β) (μετβ. ρ.): ασίαβ
π.χ. ασίαβ μο πάλτο και κρεμάστρα = κρεμώ το παλτό μου στην κρεμάστρα.

κρεοπωλείο: κασάπο, ο
π.χ. τζαβ και κασάπο, τε κινάβ μας = πάω στο κρεοπωλείο, να αγοράσω κρέας.
(κασάπο σ.α. κρεοπώλης).

κρεοπώλης: κασαπτσίο, ο.

κριάρι: σσινγκαλό-μπακρό, ο (κυριολ. κερασφόρο πρόβατο).

κριθαράκι (ζυμαρικό):
άρπατζούκο και κριθαράκι, ο
π.χ. μασέσα άρπατζούκο κερντόμ = κρέας με κριθαράκι έκαμα.

κριθάρι: τζοβ, η.

κριθαρίσιος (επίθ.): τζοβάκο,-ι
π.χ. τζοβάκο μαρνό = κριθαρίσιο ψωμί.

κρίμα (α): μπεζάχ, η
π.χ. μπεζάχ σι να αστάρντο λέσα = κρίμα είναι μην τον πειράζεις, μπεζάχ ε παρένγκε και ντιάν = κρίμα για τα λεφτά που έδωσες.
(βλ. και αμαρτία).

κρίμα (β) (επίρρ.): γιαζϋκ και γιαζϋκι
π.χ. γιαζϋκ τούκε, και νασσί μαρντάν νε = κρίμα σου, που δεν μπόρεσες να τον δείρεις.

κροκάδι: αρνέσκο-λολιπέ, ο (κυριολ. = αυγού κοκκινάδι).

κροκοδείλιος (επίθ.):
κορκό(ν)ντιλέσκο, -ι
π.χ. κορκό(ν)ντιλέσκε ντα(ν)ντά = κροκοδείλια δόντια.

κροκόδειλος: κορκό(ν)ντιλο, ο.

κρόκος (αβγού): (βλ. κροκάδι).

κρόσσι: πυσκύλυ, ο (προφ. το υ όπως το γαλλικό υ) (πληθ. κρόσσια = πυσκύλορα και πυσκύλα, ε).

κρότος: σέζι, η (κυριολ. φωνή)
π.χ. μπουτ σέζι ικαλέλ η ταπάντζα = πολύ κρότο βγάζει το πιστόλι.

κρουασάν: κρουασάν, κορασάν και κοραζάν, ο.

κρύα (επίρρ.): σσουντρέστε (βλ. και ψυχρά)
Αντίθ. τατέστε = ζεστά.

κρυάδα: σσουντριπέ, ο
π.χ. σαρ ασσου(ν)ντέμ κανταλά όρμπες πελό α(ν)ντό μο γκι σσουντριπέ = καθώς άκουσα αυτά τα λόγια έπεσε στην ψυχή μου κρυάδα.
(βλ. και ψυχρότητα).

κρύβομαι (αμετβ. ρ.): γκαράντιαβ και γκααραβάμαν
π.χ. (φράση) ε παρέ ντα ο χας ιν γκαράντον = τα λεφτά και ο βήχας δεν κρύβονται, ίκλι αβρίκ σόσταρ γκαράντος; = βγες έξω γιατί κρύβεσαι; ιν φφενέλ αμέ(ν)γκε ο τσατσιπέ γκααραβέλπες αμέ(ν)νταρ = δεν μας λέει την αλήθεια κρύβεται από μας, τζα γκαράντο, ε σσεραλέ αβέν = πήγαινε να κρυφτείς, οι αστυνομικοί έρχονται.

κρύβω (μετβ. ρ.): γκααραβάβ
π.χ. γκαράβ λε τε να ρακχαβέλ λε = κρύψτο να μην το βρει, γκααραβέλ λε α(ν)ντό πο κχερ = τον κρύβει μέσα στο σπίτι του, τούταρ νι γκααραβάβ κχάντσικ = από σένα δεν κρύβω τίποτα, γκαράβ κε παρέ = κρύψε τα λεφτά σου, γκααραβάβ ζάλακ παρέ με φφουριμάσκε = κρύβω λίγα λεφτά για τα γερατεία μου.

κρυμμένος (μτχ): γκαραντό,-ί
π.χ. γκαραντέ γκάλμπεα = κρυμμένα χρυσά.
Αντίθ. μπιγκαραντό = άκρυφτος.

κρύο (α): σσιλ, ο

π.χ. βουράβ τουτ σσουκάρ αβγκιέ
κερέλ μπούτ σσιλ = ντύσου καλά
σήμερα κάνει πολύ κρύο,
παουσάιλε με βαστά κατάρ ο σσιλ =
πάγωσαν τα χέρια μου από το κρύο
(σ.α. κρύωμα).

Αντίθ. τατιπέ = ζέστη.

κρύο (β): σσύλ, ο (σ.α. κρύωμα,
κρυολόγημα)

π.χ. ο σσύλ α(ν)ντό μο γκι ντιά =
το κρύο μες στην ψυχή μου μπήκε
(δηλ. κρύωσα υπερβολικά), σσουκό
σσύλ κερέλ αβγκιέ = ξερό κρύο
κάνει σήμερα.

(υποκ.) σσύλορό, ο.

κρυολόγημα: (βλ. κρύωμα).

κρυολογημένος: (βλ. κρυωμένος
(για πρόσωπο)).

κρυολογώ (α) (αμετβ. ρ.): σσιλ-
λαβ (= κρύο, κρύωμα παίρνω)

π.χ. σσιλ-λιόμ, ο(ν)ντάν χασάβ =
κρυολόγησα, γι' αυτό βήχω.

κρυολογώ (β) (αμετβ. ρ.): σσύλ-
λαβ (= κρύο, κρύωμα παίρνω)

π.χ. σσύλ-λιόμ, νασφάλιμ =
κρυολόγησα, αρρώστησα.

κρύος (α) (επίθ.): σσουντρό,-ί

π.χ. σσουντρί μπαλβάλ = κρύος
αέρας, σσουντρό παϊ = κρύο νερό,
(μτφ.) αβιλό αμά σσουντρέ γκέσα =
ήρθε αλλά με κρύα ψυχή.

Συνών. παουσαρντό = παγωμένος.

Αντίθ. τατό = ζεστός.

κρύος (β) (άκλ. επίθ.): μπουζλού
(σ.α. παγωμένος, μπούζο = πάγος)

π.χ. πουτάρ μανγκέ εκ μπουζλού
γκαζόζι = άνοιξέ μου μια κρύα
γκαζόζα.

*Αντίθ. τατό = ζεστός, φαμπαρντό
= καυτός, ζεματιστός, ζεματισμένος,
καμένος, αναμμένος, καυτερός,
ασλάκι = καυτός, ζεματιστός,
ζεματισμένος.*

κρυούτσικος (επίθ.): σσουντρορό,-
ί.

π.χ. εμπούκα σσουντρορό σι ο παϊ
= λίγο κρυούτσικο είναι το νερό.

Αντίθ. τατορό = ζεστούτσικος.

κρυφά (επίρρ.): τσοράλ

π.χ. τσοράλ κερέλ πι μπουκί =
κρυφά κάνει την δουλειά του.
(βλ. και λαθραία).

κρυφά (από) (επίρρ.): αποτσοράλ
και ποτσοράλ

π.χ. αποτσοράλ τε τζάσταρ = από
κρυφά να φύγεις.

κρυφακούω (αμετβ. ρ.): τσοράλ-
ασσουνάβ.

κρυφογελώ (αμετβ. ρ.): τσοράλ-
ασάβ.

**κρυφοκοιτάζω (αμετβ. και μετβ.
ρ.):** τσοράλ-ντικχάβ.

π.χ. ορμπισαρέλας μάνσα, αμά
τσοράλ-ντικχέλας τουτ = μιλούσε
με μένα, αλλά κρυφοκοιτούσε
εσένα.

κρυφομιλώ (αμετβ. ρ.): τσοράλ-
ορμπισαράβ και τσοράλ-
κονουσίαβ.

κρυφός (επίθ.): γκαραντι(ν)ντό,-ί

π.χ. γκαραντι(ν)ντό σι νι
πουταρέλπες = κρυφός είναι δεν
ξανοίγεται.

(σ.α. μυστικός, εχέμυθος, κρυφτό
(παιχνίδι)).

*Αντίθ. σικαντό = φανερός,
δειγμένος, εμφανής.*

κρυφτό (α) (παιχνίδι): ντίλεσκο, ο
κ' αβές τε κχελάς ντίλεσκο; = θα
'ρθεις να παίξουμε κρυφτό;
(ντιλό = τρελός, ντιλέσκο =
τρελού).

κρυφτό (β) (παιχνίδι):

γκαραντι(ν)ντό, ο

π.χ. ε χουρντέ κχελέν
γκαραντι(ν)ντό = τα παιδιά παίζουν
κρυφτό (σ.α. κρυφός, βλ. και
κρυφός).

κρυφτούλι: (βλ. κρυφτό).

κρύψιμο: γκαραηπέ, ο

Αντίθ. σικανταριπέ = φανέρωμα, ανάδειξη, αποκάλυψη, επίδειξη, σικαηπέ = δείξιμο.

κρυψώνας: γκααραημάσκο-τχαν, ο.
κρύωμα (ανθρώπου) (α): σσιλ, ο (κυριολ. κρύο, το)

π.χ. σσιλ λια ο χουρντό = κρύωμα πήρε (άρπαξε) το μωρό, ο ντοκτόρι αρακχαντά λεστέ σσιλ = ο γιατρός του βρήκε κρύωμα.

κρύωμα (ανθρώπου) (β): σσϋλ, ο (κυριολ. κρύο, το)

π.χ. σσϋλ λιάν, τε τζας κάι ντοκτόρι = κρύωμα πήρες (άρπαξες), να πας στο γιατρό.

κρύωμα (αντικειμένου):

σσουντραριπέ, ο

π.χ. η ζουμί μανγκέλ σσουντραριπέ = το φαγητό θέλει κρύωμα.

(βλ. και ψύχραση).

κρυωμένος (α) (μτχ.): σσιλαλό,-ί (χρησιμοποιείται μόνο για πρόσωπα)

π.χ. σσιλαλό σι ο χουρντό = κρυωμένο είναι το μωρό.

κρυωμένος (β) (μτχ. ως επίθ. μόνο για πρόσ.): σσϋλαλό, -ί

π.χ. σσϋλαλό σομ, πιρετό σίμαν = κρυωμένος είμαι, πυρετό έχω.

κρυώνω (α) (αμετβ. ρ.): σσιλάβαβ (χρησιμοποιείται μόνο για πρόσωπα)

π.χ. ουτσχάρτουτ σσουκάρ τε να σσιλάος = σκεπάσου καλά να μην κρυώσεις, πφαμπάρ η σόμπα σσιλάιλομ = άναψε την σόμπα κρύωσα.

Αντίθ. τατιάβ = ζεσταίνομαι.

κρυώνω (β) (αμετβ. ρ.):

σσουντριάβ

π.χ. σσουντριλί η ζουμί = κρύωσε το φαγητό, (μτφ.) καλέν κάι κερντά μανγκέ σσουντριλόμ λέσταρ = αυτά που μου έκανε κρύωσα από αυτόν.

(βλ. και ψυχραίνομαι).

Συνών. παουσάαβ = (αμετβ.) παγώνω.

κρυώνω (γ) (αμετβ.ρ. μόνο για πρόσ.): σσϋλάβαβ και σσϋλάαβ π.χ. σσϋλάιλομ, τζαβ τε βουραβάβ μο πάλτο = κρύωσα, πάω να φορέσω το παλτό μου.

κρυώνω (α) (μετβ. ρ.):

σσουντραράβ

π.χ. πφά(ν)ντε ο ουντάρ σσουντραρντάν αμέν = κλείσε την πόρτα μας κρύωσες, (μτφ) κερντέ λεσκέ μάγια για τε σσουντραρέν λε κατάρ λεσκή ρομνί = του έκαναν μάγια για να τον κρυώσουν από την γυναίκα του.

(βλ. και ψυχραίνω).

Συνών. παουσαράβ = (μετβ.) παγώνω.

Αντίθ. ταταράβ = ζεσταίνω.

κρυώνω (β) (μετβ.ρ. μόνο για πρόσ.): σσϋλαράβ

π.χ. σσϋλαρντάν ε χουρντέ, μπορίε, νασφανταρντάν νε = το κρύωσες το παιδί, νύφη, το αρρώστησες.

κτήμα: ταρλάβα, η (κυριολ. χωράφι, αγρός).

κτηματίας: ταρλατζίο, ο (= ο ιδιοκτήτης χωραφιού-ιών), θηλ. ταρλατζϋκα, η.

κτηματικός (επίθ.): ταρλαβένγκο, -ι (= χωραφιών, κτημάτων).

κτηνίατρος (ο): αϊβανατένγκο-ντοκτόρι, ο (= ζώων γιατρός).

κτηνίατρος (η): αϊβανατένγκι-ντοκτόρκα, η (= ζώων γιατρίνα).

κτίζω (α) (μετβ. ρ.): βάζνταβ (= σηκώνω)

π.χ. κα βάζνταβ ντουβάρι κατέ ανγκλάλ = θα κτίσω τοίχο εδώ μπροστά.

κτίζω (β) (μετβ. ρ.): κεράβ (= κάνω, φτιάχνω, δημιουργώ, πράττω, τελώ, διαπράττω)

π.χ. σαβό ουστάβα κερντά κο ντικιάνο; = ποιος μάστορας έχτισε το μαγαζί σου;

κτίζω (γ) (ενεργ. διαμ.ρ.):

κερνταράβ (βλ. δημιουργώ (β)).

κτίριο: μπινάβα, η (σ.α. πολυκατοικία).

κτίσιμο (α): βαζντιπέ, ο (= σήκωμα).

κτίσιμο (β): κεριπέ, ο (= φτιάξιμο, πράξη, δημιουργία).

κτίστης: ουστάβα, ο (= μάστορας).

κυδωνάκι: αϊβαβίσα, η.

κυδώνι: αϊβάβα, η

π.χ. ντε μά(ν)ντα εκ αϊβάβα = δώσ' μου κι εμένα ένα κυδώνι.

κυδωνιά: αϊβαλίν, η.

κυκλοφορημένος: (βλ. περπατημένος).

κυκλοφορία (α): πφιραηπέ, ο (σ.α. βολτάρισμα).

κυκλοφορία (β): πφιραβιπέ, ο.

κυκλοφορία (γ): πφιριπέ, ο (= περπάτημα).

κυκλοφορώ (αμετβ. ρ.): πφιράβ (= περπατώ αμετβ.)

π.χ. σα ροβέλες, αμά μερσεντεζάσα πφιρέλ = όλο κλαίγεται, αλλά με μερσεντές κυκλοφορεί, νασφαλιπέ πφιρέλ = αρρώστια (ίωση) κυκλοφορεί.

κυκλοφορώ (μετβ. ρ.): πφιραβάβ (= περπατώ μετβ.)

π.χ. κάνα κα αβές τε πφιραβάβ τουτ κάι αμαρέ τχανά; = πότε θα έρθεις να σε κυκλοφορήσω στα δικά μας τα μέρη;

κυκλώνω (μετβ. ρ.): σαρίαβ (= τυλίγω).

κύλινδρος: κίλι(ν)ντρο, ο.

κύμα: νταλγκάβα, η

π.χ. ε ντενιζέσκι νταλγκάβα = το κύμα της θάλασσας (βλ. ομόηχο νταλγκάβα = κοροϊδία).

κυνήγημα: νασσανταριπέ και πραστανταριπέ, ο (σ.α. εκδίωξη, κατατρεγμός, καταδιωγμός, καταδίωξη).

κυνηγημένος (μτχ.):

πραστανταρντό,-ί και νασσανταρντό,-ί.

κυνηγητό: (βλ. κυνήγημα).

κυνήγι (α): αβτζουλούκο, ο.

κυνήγι (β): αβτζυλύκο και αβτζιλούκο, ο.

κυνηγός: αβτζίο, ο.

κυνηγόσκυλο: αβτζιένγκο-τζουκέλ, ο (= κυνηγών σκύλος).

κνηγότηπος: αβτζουλαμακέσκο-τχαν, αβτζιλαμακέσκο-τχαν και αβτζυλαμακέσκο-τχαν, ο.

κυνηγώ (μετβ. ρ.) (θήραμα): αβτζουλούκο-κεράβ (= κυνήγι κάνω).

κυνηγώ (α) (μετβ. ρ.):

πραστανταράβ

π.χ. πραστανταρέλ τουτ κχόνικ ντα σικκιαρές αγκαντάλ; = σε κυνηγάει κανείς και βιάζεσαι έτσι; (βλ. και τρέχω μετβ., κατατρέχω).

κυνηγώ (β): νασσανταράβ.

π.χ. νασσανταρένας λε ε σσεραλέ = τον κυνηγούσαν οι αστυνομικοί. (βλ. τρέχω μετβ., κατατρέχω).

κυνηγώ (γ) (μετβ. ρ.): παλάλ-περάβ (= από πίσω πέφτω)

π.χ. πελέ-παλάλ μά(ν)ντε ε τζουκελά = με κυνήγησαν τα σκυλιά, τε περές-παλάλ κι μπουκί = να κυνηγάς τη δουλειά σου.

κύπελλο: κίπελο, ο

π.χ. κίπελο ντο(ν)ντουρμάβα μανγκάβ = κύπελλο παγωτό θέλω.

κυριλέ (άκλ. επίθ.): κιριλέ

π.χ. βουραβέλες κιριλέ = ντύνεται κυριλέ.

κυρίως: (βλ. ιδίως).

κυρτά (επίρρ.): μπανγκέστε (σ.α. στραβά, λοξά)

Αντίθ. ντούζι και ντύζυ = ίσια, ίσιος.

κυρτός: μπανγκό, -ί (σ.α. καμπύλος, λοξός, παράλυτος, στραβός, κουτσός, σκυφτός)
π.χ. μπανγκί τσιζγκία = κυρτή γραμμή.

Αντίθ. ντούζι και ντύζυ = ίσιος, ίσια.

κύρτωμα: μπανγκιπέ (σ.α. λοξότητα, παράλυση, σκύψιμο, καμπύλη, κάμψη, κούτσαμα, στράβωμα), μπανγκαριπέ και μπανγκιαριπέ, ο (σ.α. καμπύλωμα, λύγισμα, στράβωμα).

κυρτωμένος (μτχ.): μπανγκαρντό, -ί και μπανγκιαρντό, -ι (σ.α. λυγισμένος, στραβωμένος, καμπυλωμένος, σκυμμένος).

κυρτώνω (αμεβτ. ρ.): μπανγκιάβ (σ.α. σκύβω αμετβ., λυγίζω αμετβ., παραλύω αμετβ., στραβώνω αμετβ., καμπυλώνω αμετβ., κουτσαίνω αμετβ., λοξεύω αμετβ.)

π.χ. μπανγκιλέ λεσκέ πφικέ, πφουριλό = κύρτωσαν οι ώμοι του, γέρασε.

κυρτώνω (μετβ. ρ.): μπνγκαράβ και μπανγκιαράβ (σ.α. σκύβω μετβ., γέρνω μετβ., λυγίζω μετβ., παραλύω μετβ., στραβώνω μετβ., καμπυλώνω μετβ., λοξεύω μετβ., κουτσαίνω μετβ., κάμπτω)

π.χ. μπανγκαράβ ο ντάλι = κυρτώνω το κλαδί.

κωλόπαιδο: (βλ. μπινές).

κωλόχαρτο (χαρτί υγείας):

μπουλάκο-λιλ, ο.

κωμικός (επίθ.): σσαγκατζίο-τζίκα (= αστείος, σσαγκάβα = αστείο).

π.χ. σσαγκατζίο αρτίζι = κωμικός ηθοποιός.

(βλ. και αστείος).

Κωνσταντινούπολη: Ιστανμπόλι και Στανμπόλι, ο

π.χ. κα τζαβ αϊράτ α(ν)ντό Ιστανμπόλι, τε κινάβ μανγκινά = θά πάω απόψε στην Κωνσταντινούπολη, ν' αγοράσω εμπορεύματα. (Φράση των μικροπωλητών του οικισμού «Αλάν-Κουγιού» Κομοτηνής, οι οποίοι πηγαίνουν πολύ συχνά στην Τουρκία και εισάγουν εμπορεύματα, κυρίως ενδύματα, τα οποία πουλάνε στα παζάρια και στα χωριά της Θράκης μαζί με τα ελληνικά ενδύματα).

Κωνσταντινουπολίτης:

Ιστανμπο(λ)λίο και Στανμπο(λ)λίο, ο.

Κωνσταντινουπολίτισσα:

Ιστανμπο(λ)λούκα και Στανμπο(λ)λούκα, η.

κωφότητα: κασσουκιπέ, ο.

κώλος: μπουλ, η

(υποκ.) μπουλορί, η.